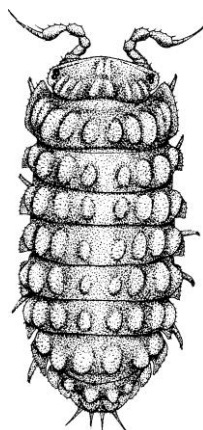

**UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA
KATEDRA EKOLOGIE A ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ**

**SUCHOZEMŠTÍ STEJNONOŽCI
ČESKÉ REPUBLIKY
S OBRAZOVÝM ATLASEM**

bakalářská práce

Lenka Malinková

**Matematika B1101, M-Bi
prezenční studium**

vedoucí práce: RNDr. & Mgr. Ivan H. Tuf, Ph.D.

Olomouc 2009

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucímu mé bakalářské práce dr. Tufovi za odborné vedení, cenné rady, zapůjčenou literaturu a za obětavost a vstřícný přístup při vedení mé práce.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila pouze literaturu uvedenou v příloženém seznamu.

Bibliografická identifikace

Autor: Lenka Malinková

Název práce: Suchozemští stejnonožci České republiky s obrazovým atlasem

Typ práce: Bakalářská

Pracoviště: Katedra ekologie a životního prostředí, Přírodovědecká fakulta,
Univerzity Palackého v Olomouci

Vedoucí práce: RNDr. & Mgr. Ivan H. Tuf, Ph.D.

Rok obhajoby: 2009

Abstrakt: U 43 druhů suchozemských stejnonožců České republiky byly na základě literární rešerše sestaveny jejich popisy a tyto byly doplněny obrázky. V práci je vypracována tabulka se základními znaky k lepšímu srovnávání mezidruhových rozdílů.

Klíčová slova: Oniscidea, znaky, identifikace

Počet stran: 103

Počet příloh: 1

Jazyk: český

Bibliographical identification

Author: Lenka Malinková

Title: Terrestrial isopods (Oniscidea) of the Czech Republic

Type of thesis: Bachelor

Department: Dept. of Ecology and Environmental Science, Faculty of Science,
Palacky University, Olomouc, Czech Republic

Supervisor: Ivan H. Tuf, Ph. D.

The presentation year: 2009

Abstract: For 43 species of terrestrial isopods of the Czech Republic were assembled their descriptions completed with pictures on the basis of recherche. As one result, an identification table comparing main characters of all species was prepared.

Keywords: woodlice, characters, identification.

Number of pages: 103

Number of appendices: 1

Language: Czech

Obsah

1. Úvod	7
1.1. Charakteristika suchozemských stejnonožců	7
1.2. Historie poznání suchozemských stejnonožců v ČR.....	8
1.3. Cíle práce	9
2. Morfologie suchozemských stejnonožců.....	10
3. Systém našich druhů	13
4. Slovník pojmů	15
5. Popis jednotlivých druhů.....	16
<i>Androniscus dentiger</i> Verhoeff, 1908	16
<i>Androniscus roseus</i> (C. Koch, 1838)	18
<i>Armadillidium nasatum</i> Budde-Lund, 1885.....	20
<i>Armadillidium opacum</i> (C. Koch, 1841).....	22
<i>Armadillidium pictum</i> Brandt, 1833.....	24
<i>Armadillidium pulchellum</i> (Zenker, 1798).....	26
<i>Armadillidium versicolor</i> Stein, 1859	28
<i>Armadillidium vulgare</i> (Latreille, 1804)	30
<i>Armadillidium zenckeri</i> Brandt, 1833	32
<i>Buddelundiella cataractae</i> (Verhoeff, 1930)	34
<i>Cylisticus convexus</i> (De Geer, 1778)	36
<i>Haplophthalmus danicus</i> Budde-Lund, 1880.....	38
<i>Haplophthalmus mengii</i> (Zaddach, 1844).....	40
<i>Hyloniscus mariae</i> Verhoeff, 1908	42
<i>Hyloniscus riparius</i> (C. Koch, 1838)	44
<i>Lepidoniscus minutus</i> (C. Koch, 1838)	46
<i>Ligidium germanicum</i> Verhoeff, 1901	48
<i>Ligidium hypnorum</i> (Cuvier, 1792).....	50
<i>Metatrichoniscoides leydigi</i> (Weber, 1880).....	52
<i>Oniscus asellus</i> Linnaeus, 1758	54
<i>Paraschizidium roubali</i> Frankenberger, 1940.....	56
<i>Philoscia muscorum</i> (Scopoli, 1763)	58
<i>Platyarthrus hoffmannseggii</i> Brandt, 1833	60
<i>Porcellio dilatatus</i> Brandt, 1833	62
<i>Porcellio laevis</i> Latreille, 1804	64
<i>Porcellio montanus</i> Budde-Lund, 1885	66
<i>Porcellio scaber</i> Latreille, 1804.....	68
<i>Porcellio spinicornis</i> Say, 1818	70
<i>Porcellionides pruinosus</i> (Brandt, 1833)	72
<i>Porcellium collicola</i> (Verhoeff, 1907)	74
<i>Porcellium conspersum</i> (C. Koch, 1841).....	76
<i>Protracheoniscus major</i> (Dollfus, 1903)	78
<i>Protracheoniscus politus</i> (C. Koch, 1841).....	80
<i>Trachelipus difficilis</i> (Radu, 1950).....	82
<i>Trachelipus nodulosus</i> (C. Koch, 1838).....	84
<i>Trachelipus rathkii</i> (Brandt, 1833).....	86
<i>Trachelipus ratzeburgii</i> (Brandt, 1833)	88
<i>Trichoniscoides helveticus</i> (Carl, 1908).....	90
<i>Trichoniscus crassipes</i> Verhoeff, 1939	92
<i>Trichoniscus noricus</i> Verhoeff, 1917.....	94
<i>Trichoniscus provisorius</i> Racovitza, 1908.....	96
<i>Trichoniscus pusillus</i> Brandt, 1833.....	98
<i>Trichoniscus pygmaeus</i> Sars, 1898	100
6. Literatura	102
Příloha	

1. Úvod

1.1. Charakteristika suchozemských stejnonožců

Suchozemští stejnonožci (Oniscidea) jsou podřádem řádu Isopoda. Tento řád řadíme do třídy Malacostraca podkmene Crustacea kmene Arthropoda (členovci) (Frankenberger 1959). Naše druhy řadíme do 10 čeledí: Ligiidae, Trichoniscidae, Buddelundiellidae, Platyarthridae, Philosciidae, Oniscidae, Cylisticidae, Trachelipodidae, Porcellionidae, Armadillidiidae (Tuf a Tufová 2008). Podřád Oniscidea se dělí na pět obecně uznávaných skupin nejasné taxonomické úrovně; jsou to Diplocheta (Ligiidae), Tylida (Tilidae), Microcheta (Mesoniscidae), Synocheta (zahrnuje pět čeledí, u nás např. čeleď Trichoniscidae) a Crinocheta (zahrnuje 26 čeledí), kam se řadí většina našich suchozemských stejnonožců.

K roku 2004 je známo celkem 3637 druhů (Schmalfuss 2003). Z území naší republiky bylo dosud doloženo 43 druhů. Poslední nový druh *Philoscia muscorum* byl nalezen na úpatí Bílé hory na ruderálním stanoviště teprve v roce 2005 (Saska 2007).

Suchozemští stejnonožci se vyvinuli z mořských předků, ale jsou dokonale přizpůsobeni životu na zemi (Frankenberger 1959). Postrádají ale lipoidní vrstvu, která by bránila odpařování a ztrátě vody (Edney 1951). Nevymanily se tedy zcela z vodního prostředí jako hmyz a ke svému životu potřebují prostředí více nebo méně vlhké. To je jeden z důvodů, proč se suchozemští stejnonožci hojně vyskytují v blízkosti mořského pobřeží (Vandel 1960, 1962). U nás některé druhy žijí na místech velmi vlhkých, při březích vod, ve vlhké zemi. Snesou dokonce i krátký pobyt ve vodě. Do této skupiny vysoce hydrofilních druhů patří zástupci rodu *Ligidium*, *Hyloniscus*, *Androniscus*, *Trichoniscus*. Mezi další vyžadující určitý stupeň vlhkosti patří např. *Oniscus asellus*, *Trachelipus rathkii* nebo rod *Porcellium*. Naproti tomu existují druhy, které jsou dokonale přizpůsobeny životu v poušti, tyto druhy se u nás pochopitelně nevyskytují. Suchozemští stejnonožci většinou nesnášejí přímé sluneční záření, můžeme je proto najít převážně pod kameny, spadáným listím a dřevem, v mechových porostech nebo i přímo v zemi. S některými druhy se můžeme setkat i v jeskyních. Většina druhů má redukované zrakové orgány, kromě zástupců rodu *Ligidium*, kteří mají oči poměrně dobře vyvinuty.

Kromě vlhkosti je nutná k jejich životu také dostatečná průměrná roční teplota, teplejší oblasti obývají častěji než chladnější. Směrem od severu k jihu lze pozorovat zvyšující se diverzitu druhů (Frankenberger 1959). Největší rozmanitost a hustota druhů v Evropě je tedy převážně v mediteránní oblasti. Některé druhy, které k nám byly zavlečeny z teplejších oblastí, u nás mohou často přežívat ve sklenících a botanických zahradách. Mezi druhy

žijícími ve sklenicích patří např. *Armadillidium nasatum* (ačkoliv je znám i jeden nález mimo skleníky, viz Navrátil 2007) nebo *Paraschizidium roubali* (Tajovský 2005).

Potravu suchozemských stejnonožců tvoří látky rostlinného původu, převážně tlející a odumřelé s vegetací bakterií, plísní a houbových vláken. Hojně je proto nalézáme také v kompostech, v mechových porostech, ve starých kupkách sena apod. Zvláštním zástupcem myrmekofilní druh *Platyarthrus hoffmannseggii*. Není na přítomnost mravenců vázán obligátně, ale zpravidla se nachází v mraveništích obydlených i opuštěných, kde ještě nějakou dobu nachází potravu. Živí se trusem mravenců, je jim tedy prospěšný čištěním hnízd (Frankenberger 1959).

Řada druhů je synantropních, vyskytují se tedy v blízkosti lidských obydlí, často vázání také na ruderalní stanoviště (Tajovský 2005). Typickými druhy se synantropním výskytem v naší republice jsou např. nejznámější stínka obecná (*Porcellio scaber*) a stínka zední (*Oniscus asellus*), či *Protracheoniscus major* a *Porcellio dilatatus*, kteří jsou známi převážně ze sklepů. Velká část našich zástupců je petrofilních, dávají přednost stanovištím se skalnatým a kamenitým substrátem (Frankenberger 1959).

1.2. Historie poznání suchozemských stejnonožců v ČR

Jedny z prvních popisů našich suchozemských stejnonožců nacházíme v díle Kocha (1841), kde uvádí popis nových druhů *Porcellio politus* (= *Protracheoniscus politus*) a *Oniscus madidus* (= *Lepidoniscus minutus*). O dvacet let později Schöbl popisuje nové druhy a vydává publikaci *Korýši stejnonoží (Crustacea Isopoda) ohledem na rody a druhy v Čechách se nalézající* (1861), kde podává seznam 22 druhů nalezených na našem území. V roce 1885 uvádí Budde-Lund ve své práci *Crustacea Isopoda terrestria per familias et genera et species descripta* celkem 11 druhů z Bohemie. Mezi další autory, kteří se zabývali studiem suchozemských stejnonožců střední Evropy, patří např. Dahl 1916 nebo Wächtler 1937.

Zdeněk Frankenberger v roce 1944 ve svém souborném díle *Oniscoidea Čech a Moravy* uvádí celkem 39 taxonů. Velmi významným dílem je *Fauna ČSR* (Frankenberger 1959), kde uvádí obecnou charakteristiku Oniscoideí, popis jednotlivých druhů a uvádí klíč pro 35 taxonů, který se dodnes používá. Je zde zmíněn také druh *Philoscia muscorum* (Scopoli, 1763), který je ale nalezen na území České republiky až téměř o půlstoletí později.

Dlouholetým studiem suchozemských stejnonožců se zabývala také Marie Flasarová, jejíž zásluhou byly prozkoumány hlavně severní, severozápadní a střední Čechy. V roce 2000 podává ve svém díle *Übersicht über die faunistische Erforschung der Landasseln (Isopoda,*

Oniscidea) in der Tschechische Republik seznam literatury z let 1841 až 1999 zabývající se výskytem suchozemských stejnonožců na našem území a na základě rozboru těchto děl sestavila seznam 42 druhů, které byly spolehlivě zjištěny na území České republiky. Tento seznam je dosud platný, jen v roce 2005 byl nalezen nový druh *P. muscorum* (Saska 2007).

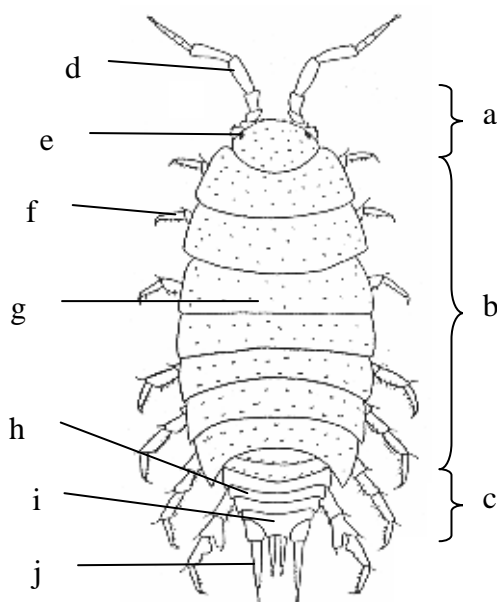
Studie z tohoto tisíciletí (např. Flasar a Flasarová, Ožanová a Tuf, Pižl a kol., Tajovský, Tajovský a Pižl, Tuf, Tuf a Tufová) (viz Mišurcová 2007) přinesly další údaje o ekologii a rozšíření jednotlivých druhů suchozemských stejnonožců. Za hlavní autory věnující se této skupině je nutno považovat Karla Tajovského z ústavu půdní biologie Biologického centra AV ČR v Českých Budějovicích a Ivana H. Tufa z Katedry ekologie a životního prostředí Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci.

1.3. Cíle práce

Za cíl mojí bakalářské práce jsem si kladla sestavit přehled a popis našich suchozemských stejnonožců určený k lepší identifikaci jednotlivých druhů, sestavit obrazový atlas všech druhů zde uvedených kompilací dostupných materiálů a dále vytvoření přehledné tabulky s hlavními znaky.

2. Morfologie suchozemských stejnonožců

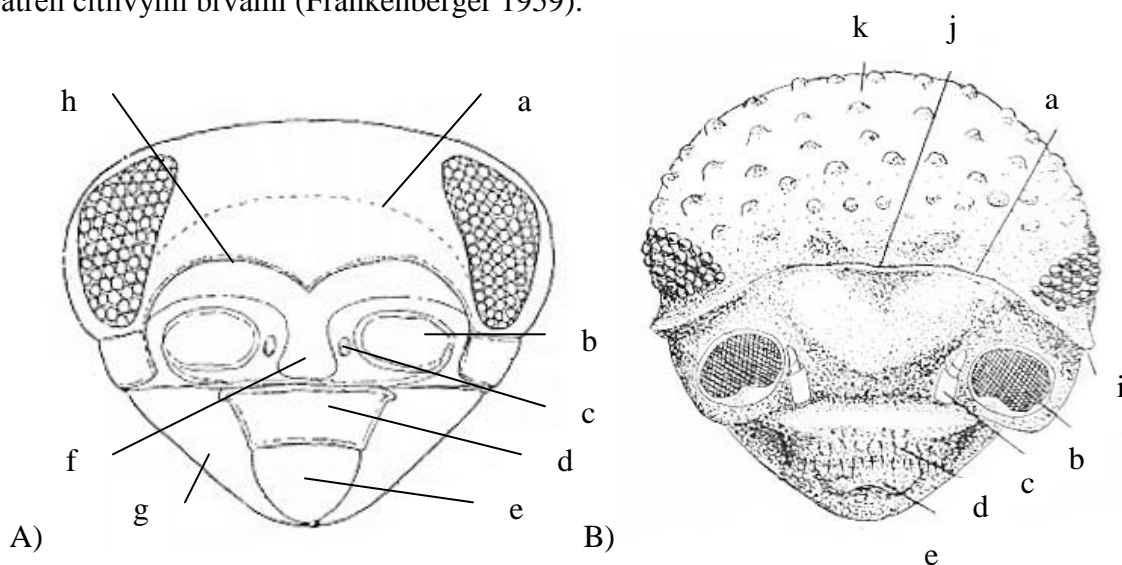
Tělo suchozemských stejnonožců je podlouhle oválné, dorzoventrálně zploštělé až vysoce klenuté, u některých druhů je schopnost volvace (Gruner 1966). Je tvořeno stálým počtem tělních článků: 6 článků hlavových, 8 článků hrudních a zadeček včetně telsonu je tvořeno ze 7 článků. Prvních 6 hlavových článků a první článek hrudní tvoří hlavohrud' (cephalothorax), dalších 7 článků hrudních tvoří hrud' (pereion), posledních 7 článků tvoří zadeček (pleon). Na horní straně článků se nachází hřbetní štítky (tergity), na spodní straně jsou břišní štítky (sternity). Každý původní tělní článek kromě původního telsonu (poslední článek) je opatřen jedním párem končetin, které jsou na jednotlivých oddílech těla různě upraveny. (Telson splynul s posledním zadečkovým článkem v pleotelson, který nyní nese končetiny také.)

Obr. I: *Androniscus dentiger*. a) cephalothorax, b) pereion, c) pleon, d) anteny, e) oči, f) pereiopody, g) pereionit, h) pleonit, i) telson, j) uropody (Edney 1954).

Prvních 6 hlavových článků splynulo tak těsně, že na hlavě nevidíme ani stopy původního článkování. Splynutí prvního hrudního článků s posledním článkem hlavovým není tak těsné, proto u některých stejnonožců můžeme vidět zbytky rýhy po stranách hlavy, tato rýha tvoří hranici mezi oběma články. Hřbetní i břišní štítky jsou na hlavohruď splynulé. Splynulé tergity tvoří mírně klenutou plochu zvanou temeno. Dále se na přední části hlavy nachází předčelí a čelo. U mnohých skupin má význam pro systematické určování tzv. čelní lalok, který může být různého tvaru. Zúžená část hlavy se nazývá čelní štítek, od něj je pak oddělen zřetelnou rýhou horní ret (labrum) (Frankenberger 1959). Na břišní straně je ústní

otvor, který je zakryt ústními orgány – jeden pár kusadel, dva páry čelistí. Poslední článek hlavohrudí nese čelistní nožky (maxillipedy) (Vandel 1960, 1962). V čelní krajině jsou umístěny dva páry tykadel. Vnitřní pár tykadel (antenuly) je zakrnělý, vnější pár tykadel (anteny) je výrazný a dlouhý. Anteny se skládají ze dvou hlavních oddílů, 5-článekového násadce (Gruner 1966) a bičíku, který má různý počet článků. Poslední článek bičíku bývá opatřen citlivými brvami (Frankenberger 1959).

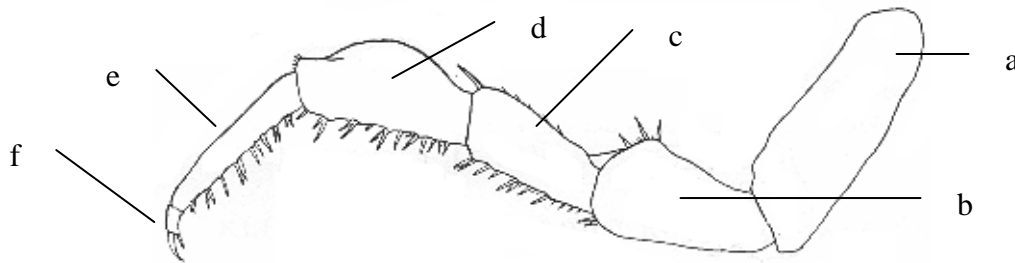
Obr II: hlava zepředu A) *Ligidium hypnorum* (Vandel 1960, 1962), B) *Porcellio scaber*. a) čára čelní, b) anteny, c) antenuly, d) čelní štítek, e) labrum (horní ret), f) čelní ploténka, g) mandibula, h) čára nadtykadlová, i) postranní lalok, j) čelní lalok, k) temeno (Frankenberger 1959).

Nápadným orgánem na hlavě jsou oči, které mohou být různě vyvinuté. Dobře vyvinuté facetové oči se vyskytují u rodu *Ligidium* (asi 120 jednotlivých oček), nebo se počet oček může pohybovat mezi 20 – 30 jako je tomu třeba u rodu *Oniscus*. Silně redukované oči mají zástupci čeledi *Trichoniscidae*, kde jsou očka vyvinuta jen v počtu 3 nebo jednoho. U některých druhů oči chybějí úplně (u nás *Platyarthrus hoffmannseggii*) (Frankenberger 1959).

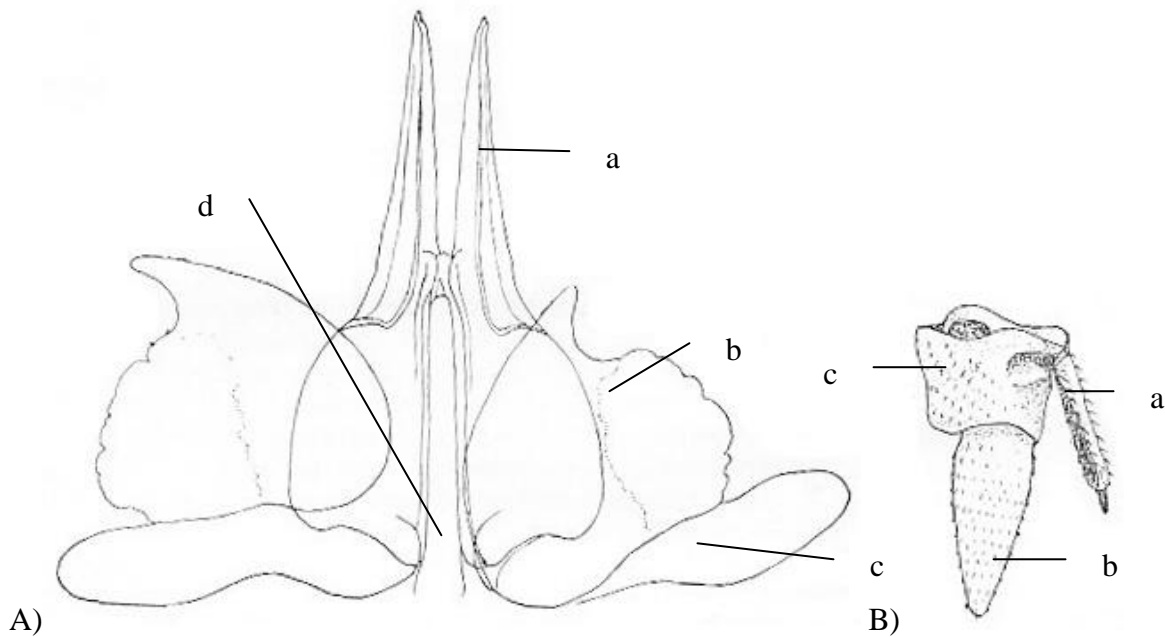
První hrudní článek splynul s hlavou, zbylých 7 volných článků tvoří hrud'. Dorzální štítky, pereionity, jsou silně zploštělé až klenuté, jsou silně inkrustovány. Směrem do stran vybíhají v tzv. epimery, které na hrudi představují první články končetin zahrnuté do hrudních článků. Do sternitů na břišní straně jsou vkloubeny kráčivé končetiny (pereiopody), které jsou stejného tvaru (odtud název Isopoda – stejnonožci). Sedmý pár pereiopodů samců se může lišit. Samci jej používají k přichycení samice při kopulaci a tyto končetiny mohou být mírně specificky modifikovány, opatřeny trny apod.

Zadeček zaujímá původně 7 článků, ale předposlední splynul s telsonem v tzv. pleotelson (zkráceně také telson). První dva tergity (pleonity) jsou zčásti zakryty epimerami pereonitů, proto jsou viditelné jen neúplně. Další tři články mají epimery, zde jsou epimery

pouze rozšířením tergítů. Zadečkové články nesou pět párů široce lupínkovitých pleopodů a pleotelson nese jeden pár uropod. Pleopody i uropody jsou končetiny, které mají povahu rozeklaných nožek. Skládají se z protopoditu, k němuž jsou připojeny exopodit a endopodit. Protopodit je nerozeklaná část končetiny, je tvořen pouze basipoditem, coxopodit vymizel (Frankenberger 1959).

Obr. III: 7. pereopod ♂ *Trachelipus difficilis*. a) basipodit, b) ischiopodit, c) meropodit, d) carpopodit, e) protopodit, f) daktylopodit. (Frankenberger 1959).

Obr. IV: A) 1. pár pleopodů ♂ *Trachelipus rathkii*, B) levý uropod shora *Porcellio scaber*. a) endopodit, b) exopodit, c) protopodit, d) pohlavní kužel. (Frankenberger 1959).

3. Systém našich druhů

Třída: Malacostraca (rakovci)

Řád: Isopoda (stejnonožci)

Podřád: **ONISCIDEA** (suchozemští stejnonožci)

Čeleď: **Ligiidae**

Ligidium germanicum Verhoeff, 1901

Ligidium hypnorum (Cuvier, 1792)

Čeleď: **Trichoniscidae**

Androniscus dentiger Verhoeff, 1908

Androniscus roseus (C. Koch, 1838)

Haplophthalmus danicus Budde-Lund, 1880

Haplophthalmus mengii (Zaddach, 1844)

Hyloniscus mariae Verhoeff, 1908

Hyloniscus riparius (C. Koch, 1838)

Metatriconiscoides leydigi (Weber, 1880)

Trichoniscoides helveticus (Carl, 1908)

Trichoniscus crassipes Verhoeff, 1939

Trichoniscus noricus Verhoeff, 1917

Trichoniscus provisorius Rakovitza, 1908

Trichoniscus pusillus Brandt, 1833

Trichoniscus pygmaeus Sars, 1898

Čeleď: **Buddelundiellidae**

Buddelundiella cataractae (Verhoeff, 1930)

Čeleď: **Platyarthridae**

Platyarthrus hoffmannseggii Brandt, 1833

Čeleď: **Philosciidae**

Lepidoniscus minutus (C. Koch, 1838)

Philoscia muscorum (Scopoli, 1763)

Čeleď: **Oniscidae**

Oniscus asellus Linnaeus, 1758

Čeleď: **Cylisticidae**

Cylisticus convexus (De Geer, 1778)

Čeleď: **Trachelipodidae**

Protracheoniscus major (Dollfus, 1903)

Protracheoniscus politus (C. Koch, 1841)

Trachelipus difficilis (Radu, 1950)

Trachelipus nodulosus (C. Koch, 1838)

Trachelipus rathkii (Brandt, 1833)

Trachelipus ratzeburgii (Brandt, 1833)

Porcellium collicola (Verhoeff, 1907)

Porcellium conspersum (C. Koch, 1841)

Čeleď: **Porcellionidae**

Porcellionides pruinosis (Brandt, 1833)

Porcellio dilatatus Brandt, 1833

Porcellio laevis Latreille, 1804

Porcellio montanus Budde-Lund, 1885

Porcellio scaber Latreille, 1804

Porcellio spinicornis Say, 1818

Čeleď: **Armadillidiidae**

Armadillidium nasatum Budde-Lund, 1885

Armadillidium opacum (C. Koch, 1841)

Armadillidium pictum Brandt, 1833

Armadillidium pulchellum (Zenker, 1798)

Armadillidium versicolor Stein, 1859

Armadillidium vulgare (Latreille, 1804)

Armadillidium zenckeri Brandt, 1833

Paraschizidium roubali Frankenberger, 1940

4. Slovník pojmů

antenuly – první pár tykadel

anteny – druhý pár tykadel

basipodit – nerozeklaná část končetiny

cephalothorax – hlavohruď, 6 hlavových článků + 1 článek thorakální

endopodit – vnitřní větev rozeklané končetiny

epimery – na pereionu rozšíření pereionitu, první články končetin; na zadečku rozšíření tergítů

epipodit – výběžek protopoditu, slouží k dýchání

exopodit – vnější větev rozeklané končetiny

lobus frontalis – čelní lalok, frontální lišta ve své střední části protažená dopředu

maxillipedy – čelistní nožky, slouží k podávání potravy ke kousacím orgánům, náleží k prvnímu hrudnímu segmentu, který splynul s hlavou v hlavohruď

noduli laterales – hrbolkovité vyvýšeniny opatřené smyslovou brvou, umístěny na stranách tergítů nad epimerami nebo na epimerách

pereion – hrud', 7 článků

pereionity – tergity pereionu, hřbetní neboli dorzální štítky

pereiopody – hrudní končetiny, kráčivé

pleon, cauda - zadeček, původně 7 článků, předposlední splynul s telsonem

pleonit – tergity pleonu (hřbetní štítek zadečku)

pleopody – končetiny na zadečku, kopulační, dýchací orgány

pleotelson – předposlední článek zadečku splynul s posledním (telsonem)

pohlavní kužel – párový nebo nepárový kuželovitý výběžek, do něhož vstupují oba chámovody

protopodit – nerozeklaná část končetiny, tvořen pouze basipoditem, coxopodit vymizel

sternity – břišní štítky

telson – viz pleotelson

tergity – hřbetní štítky jednotlivých segmentů

uropody – pleopody na 6. zadečkovém článku (pleotelsonu)

vertex – temeno

žlázová políčka – vývody epimerálních žláz na pereionitech

5. Popis jednotlivých druhů

Androniscus dentiger Verhoeff, 1908

Čeleď: Trichoniscidae

Velikost: délka ♂ 7 mm, ♀ 8 mm.

Zbarvení: oranžové až červené, ve středu pereionu světlá linka, dělí se na dvě zadní.

Povrch: zrnitý, na 1. pereionitu hrbolky ve 3-4 řadách, na 2.-7. perereionitu ve 3 řadách.

Hlava: ani ne dvakrát tak dlouhá jak široká, postranní laloky s krátkými štětinami.

Anteny: bičík ze 4 článků, na konci štěteček brv.

Oči: malé, 1 očko, černé.

Pleonity: epimery 3.-5. pleonitu slabě vyvinuty.

7. pereiopod ♂: meropodit: mohutný lalokovitý výběžek, uvnitř není prohlouben.

1. pleopod ♂: exopodit trojúhelný; endopodit dlouhý, lopatkovité rozšíření není příčně rýhované.

2. pleopod ♂: exopodit přibližně pravoúhlý; poslední článek endopoditu má zevnitř krátký zub, na konci řada zoubků.

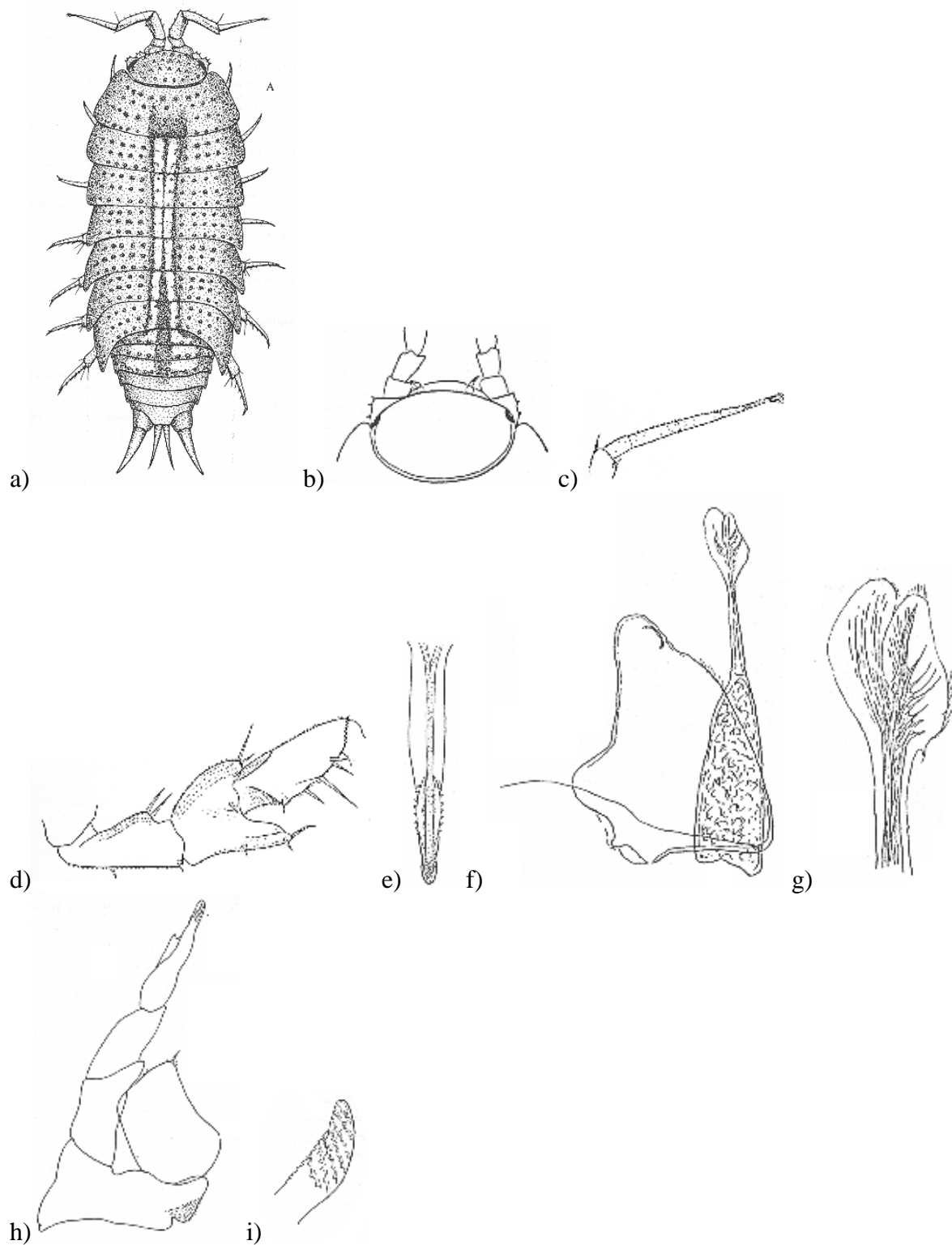
♂ **pohlavní kužel:** nepárový, dlouhý a úzký, na každé straně řádka zubů.

Telson: na konci příčně uťatý.

Zdroje: Gruner 1966, Vandel 1960, 1962.

Obr. 1: *Androniscus dentiger*. a) celé tělo (Oliver, Meechan 1993), b) hlava (Wachtler 1937)
 c) bičík anten (Gruner 1966), d) 7. pereopod ♂ (Gruner 1966), e) pohlavní kužel ♂ (Gruner
 1966), f) 1. pleopod ♂ (Vandel 1960, 1962), g) konec end. 1. pl. ♂ (Vandel 1960, 1962), h) 2.
 pleopod ♂ (Gruner 1966), i) konec end. 2. pl. ♂ (Gruner 1966).

***Androniscus roseus* (C. Koch, 1838)**

Čeleď: Trichoniscidae

Velikost: délka 3-4 mm.

Zbarvení: živí jedinci růžoví, po fixaci bílí.

Povrch: drobné hrbolky, na 1. pereionitu hrbolky ve 3-4 řadách, na 2.-7. perereionitu ve 2 řadách.

Hlava: ani ne dvakrát tak dlouhá jak široká, postranní lalok zřetelně na vnějším okraji s krátkými štětinami.

Anteny: krátké, při přehnutí nepřesahují druhý pereionit, bičík ze 4 článků, na konci štěteček brv.

Oči: 1 očko, černé.

Pleonity: epimery 3.-5. pleonitu slabě vyvinuty.

7. pereiopod ♂: meropodit vybíhá v mohutný lalok, zespod políčko hustých, krátkých chlupů.

1. pleopod ♂: ex. protáhle trojúhelný, zevnitř řídké brvy, end. dlouhý, lopatkovité rozšíření hustě, příčně rýhované.

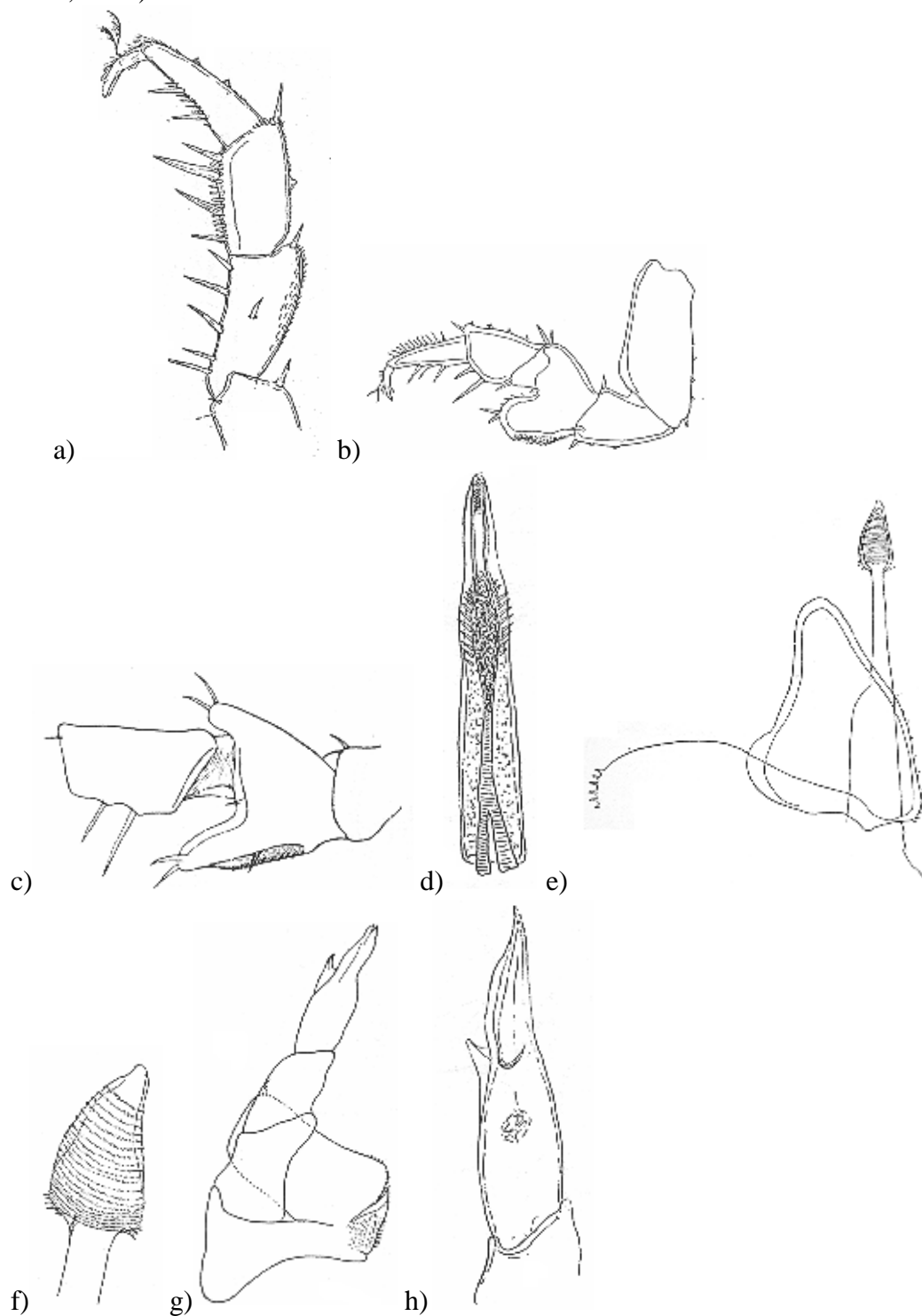
2. pleopod ♂: ex. příčně obdelníkovitý, zevnitř dlouhý trn, end. silný, poslední článek opatřen zevnitř zubem, zevní okraj bez zoubků, konec šikmo uťatý.

♂ **pohlavní kužel:** nepárový, dlouhý a úzký, na každé straně řádka zubů

Telson: na konci příčně uťatý

Zdroje: Frankenberger 1959, Gruner 1966, Vandel 1960, 1962.

Obr. 2: *Androniscus roseus*. a) 1. pereopod ♂ (Vandel 1960, 1962), b) 7. pereopod ♂ (Frankenberger 1959), c) carpopodit a meropodit 7. pereopodu ♂ (Wachtler 1937), d) pohlavní kužel (Vandel 1960, 1962), e) 1. pleopod ♂ (Frankenberger 1959), f) konec end. 1. pl. ♂ (Frankenberger 1959), g) 2. pleopod ♂ (Gruner 1966), h) konec end. 2. pl. ♂ (Vandel 1960, 1962).

***Armadillidium nasatum* Budde-Lund, 1885**

Čeleď: Armadillidiidae

Velikost: délka 10-13 mm; šířka 4,5-6 mm.

Zbarvení: šedavé, hnědé, světlé mramorování, někdy světlé skvrny splývají.

Tvar: klenutý, schopnost volvace, tvoří kuličku z jedné strany pootevřenou.

Povrch: téměř hladký, slabě zrnitý.

Hlava: široká; na čele trojúhelná ploténka, vyčnívá horním okrajem vysoko nad temeno, tykadlové laloky šikmo trojúhelníkové.

Anteny: bičík 2 články, oba články asi stejně dlouhé.

Oči: mnoho oček.

Pereionity: epimery 1. pereionitu nejsou ohrnuty ven, 1. pereionit má po stranách úhlovitý zářez.

Pleonity: epimery dobře vyvinuty.

7. pereiopod ♂: ischiopodit stejně dlouhý jako basipodit, na distálním konci políčko brv; meropodit na bázi zespod nemá výběžek.

1. pleopod ♂: exopodit dlouhý, má jazykovitý výběžek, četné trny; endopodit má konec z vnější strany ohnut.

2. pleopod ♂: exopodit na vnějším okraji tracheálního políčka není vroubkovaný.

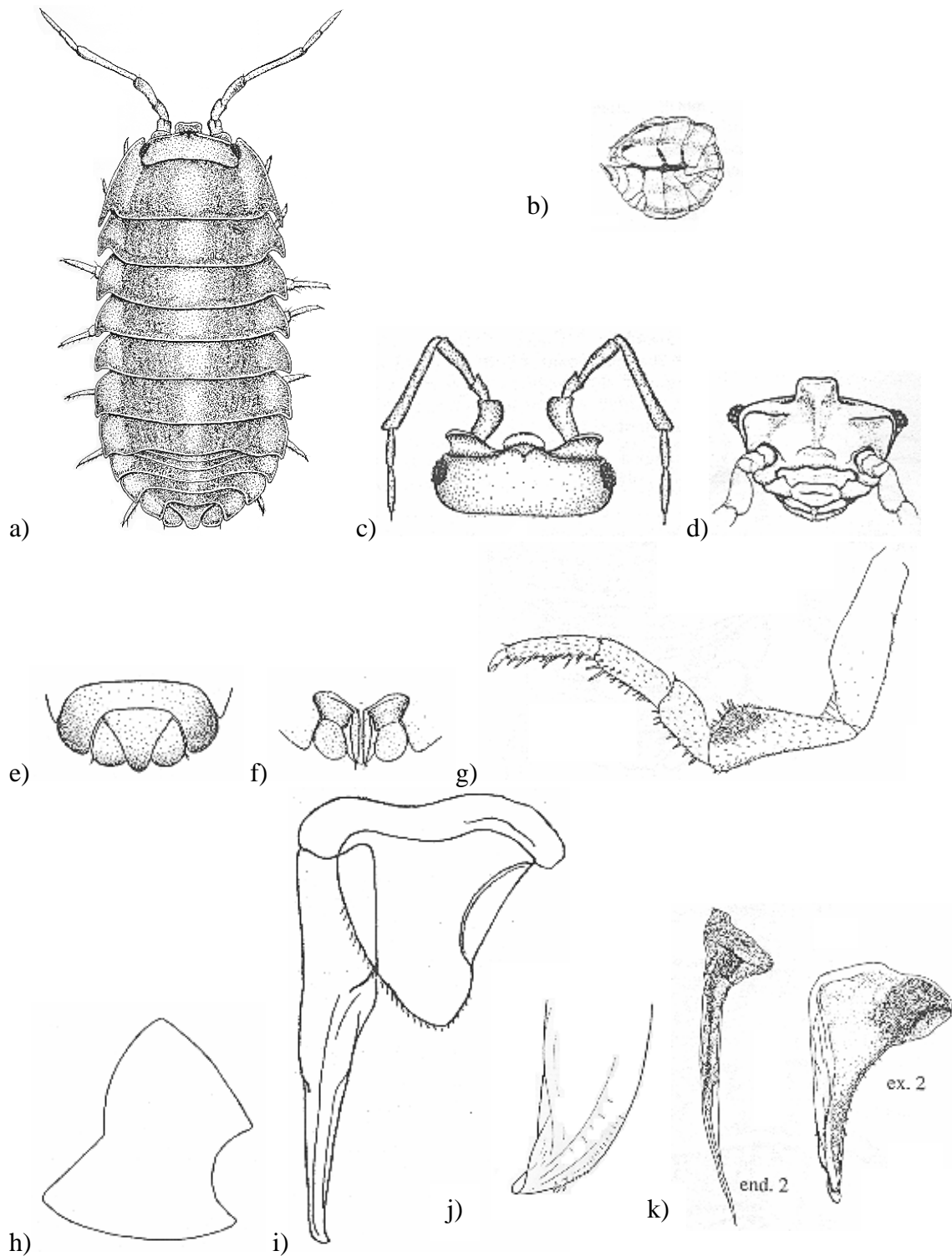
♂ **pohlavní kužel:** nepárový

Telson: štíhlý, delší než široký (na bázi).

Uropody: exopodity silně rozšířeny, delší než širší, vyplňují prostor mezi telsonem a 5. pleonitem; endopodity tyčinkovité, obrvené, jen nepatrně přecházejí telson.

Zdroje: Frankenberger 1959, Gruner 1966.

Obr. 3: *Armadillidium nasatum*. a) celé tělo (Oliver, Meechan 1993), b) stočené tělo (Hopkin 1991), c) hlava (Edney 1954), d) hlava zepředu (Sutton 1972), e) telson s uropody (Edney 1954), f) telson s uropody zespod (Edney 1954), g) 7. pereiopod ♂ (Oliver, Meechan 1993), h) 1. pereionit z pravé strany (Frankenberger 1959), i) 1. pleopod ♂ (Frankenberger 1959), j) konec end. 1. pl. ♂ (Gruner 1966), k) ex. a end. 2. pleopodu ♂ (Oliver, Meechan 1993).

***Armadillidium opacum* (C. Koch, 1841)**

Čeleď: Armadillidiidae

Velikost: délka 8-12 mm; šířka 4-5,5 mm.

Zbarvení: variabilní, šedé, černé, hnědé, různě vyvinuté skvrnky, mohou se seskupovat v pruhy.

Tvar: klenutý, schopnost volvace.

Povrch: hladký, jemně tečkovaný.

Hlava: na čele trojúhlná ploténka, vyčnívá horním okrajem málo nad temeno, tykadlové laloky zaoblené, okraj ztluštělý a ohrnutý vzhůru.

Anteny: bičík ze 2 článků, koncový článek delší.

Oči: mnoho oček.

Pereionity: epimery 1. pereionitu nejsou ohrnuty ven, zadní okraj 1. pereionitu má obloukovitý zářez.

Pleonity: epimery dobře vyvinuty.

7. pereiopod ♂: ischiopodit na distálním konci nemá políčko brv; meropodit má na bázi zespod silný výběžek.

1. pleopod ♂: exopodit trojúhlný, široký, není vroubkovaný, zevnitř několik ostnů; hrot endopoditu není ohnutý ven.

2. pleopod ♂: exopodit dlouze protažený, rovně zakončený, není vroubkovaný.

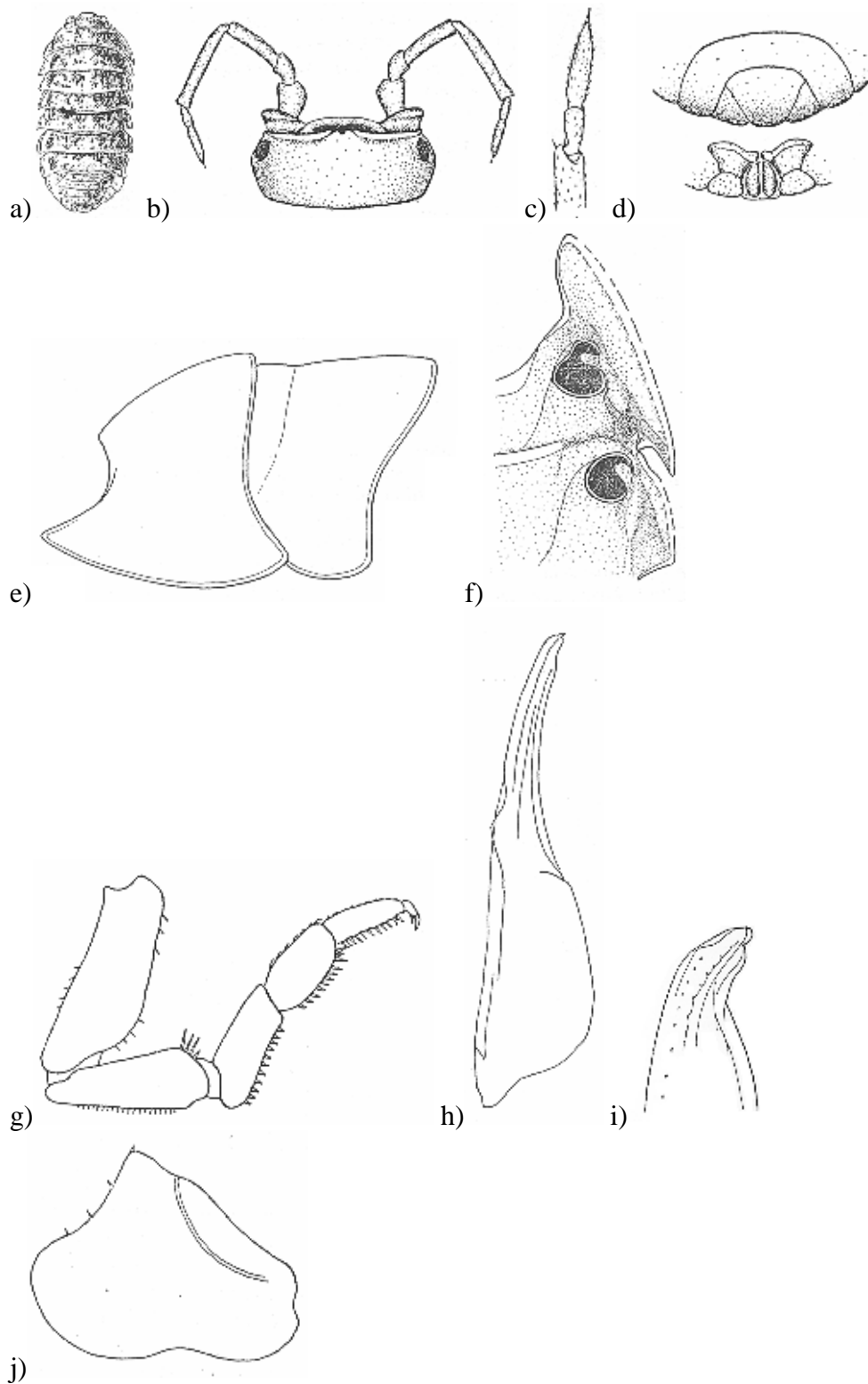
♂ **pohlavní kužel:** nepárový.

Telson: široký, délka je stejná jako šířka na bázi, konec široce uťatý.

Uropody: exopodity silně rozšířeny, lichoběžníkovitý tvar, vyplňují prostor mezi telsonem a 5. pleonitem; endopodity tyčinkovité, obrvené, jen nepatrně přecházejí telson.

Zdroje: Frankenberger 1959, Gruner 1966.

Obr. 4: *Armadillidium opacum*. a) celé tělo (Meinertz 1936), b) hlava (Edney 1954), c) bičík anten (Wachtler 1937), d) telson s uropody (Edney 1954), e) 1. a 2. pereionit z levé strany (Gruner 1966), f) 1. a 2. pereionit z ventrální strany (Gruner 1966), g) 7. pereiopod ♂ (Frankenberger 1959), h) end. 1. pleopodu ♂ (Frankenberger 1959), i) konec end. 1. pl. ♂ (Gruner 1966), j) ex. 1. pleopodu ♂ (Frankenberger 1959).

***Armadillidium pictum* Brandt, 1833**

Čeleď: Armadillidiidae

Velikost: délka 6-8 mm; šířka 3-4 mm.

Zbarvení: světlé až černohnědé, šest řad světlých skvrn.

Tvar: silně klenutý, schopnost dokonalé volvace.

Povrch: lesklý, jemně hustě tečkovaný.

Hlava: na čele trojúhlná ploténka, čelní ploténka vyčnívá horním okrajem nad temeno, přední čelní lišta slabší než zadní, sahá k okraji očí.

Anteny: bičík ze 2 článků, koncový článek asi 2-3krát delší.

Oči: mnoho oček.

Pereionity: zadní úhly epimer 1. pereionitu zahrocené.

Pleonity: epimery dobře vyvinuty.

7. pereiopod ♂: ischiopodit distálně málo rozšířen, dole bez brvy; meropodit a carpopodit mají zespod stejně silné husté brvy.

1. pleopod ♂: exopodit zaobleně lichoběžníkovitý, větší počet silných trnů; endopodit silně ohnutý.

2. pleopod ♂: exopodit silně vně ohnut, z vnitřní strany hustě, jemně chlupatý.

♂ **pohlavní kužel:** nepárový.

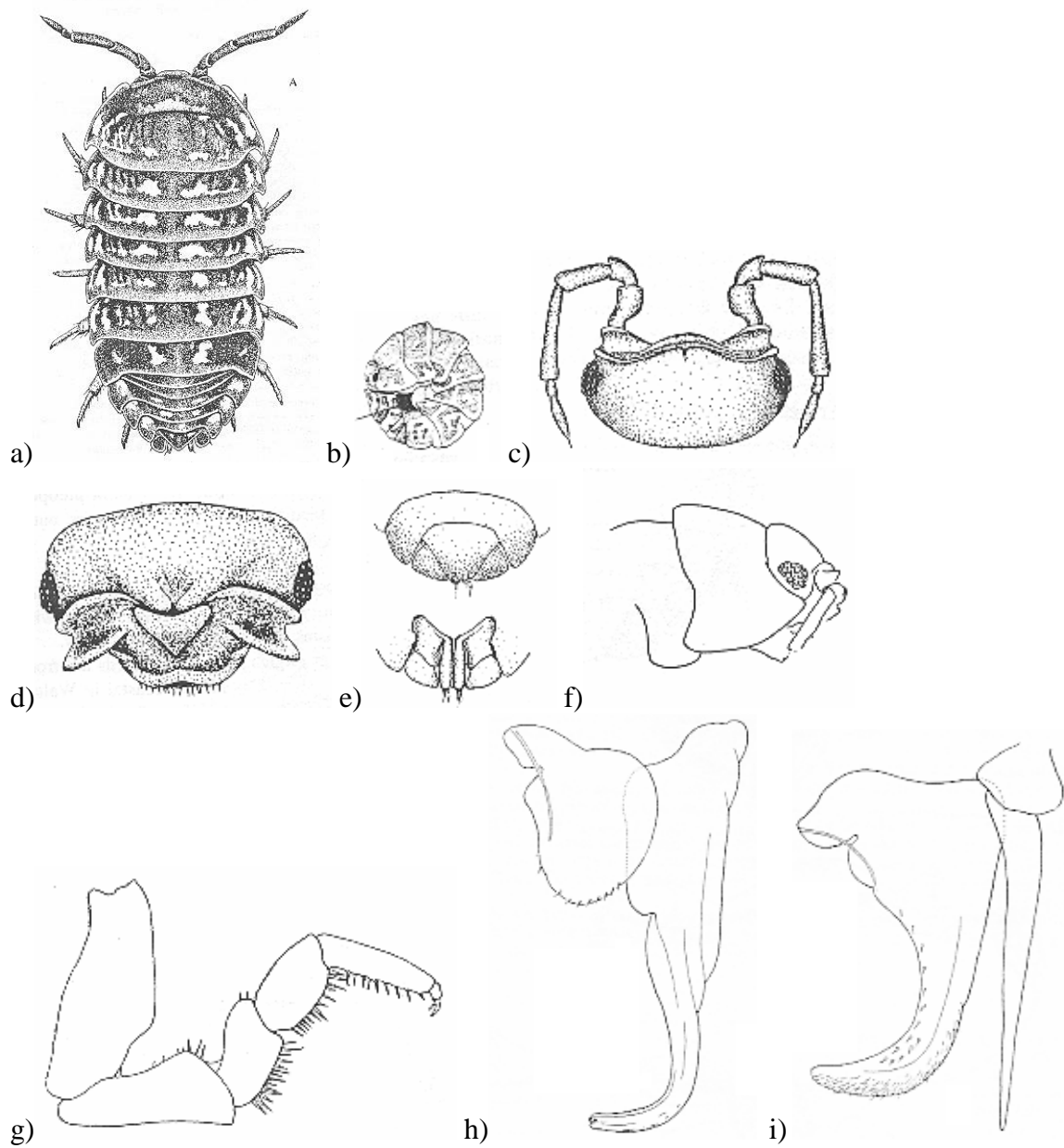
Telson: trojúhelníkovitý, na konci úzce zaoblen.

Uropody: exopodity silně rozšířeny, vyplňují prostor mezi telsonem a 5. pleonitem; endopodity tyčinkovité, obrvené.

Zdroje: Frankenberger 1959, Gruner 1966.

Obr. 5: *Armadillidium pictum*. a) celé tělo (Oliver, Meechan 1993), b) stočené tělo (Hopkin 1991), c) hlava (Edney 1954) d) hlava zepředu (Oliver, Meechan 1993), e) telson s uropody (Edney 1954), f) 1. pereionit ze strany (Oliver, Meechan 1993), g) 7. pereiopod ♂ (Frankenberger 1959), h) 1. pleopod ♂ (Gruner 1966), i) 2. pleopod ♂ (Gruner 1966).

***Armadillidium pulchellum* (Zenker, 1798)**

Čeleď: Armadillidiidae

Velikost: délka 4,5-6 mm; šířka 2,2-3 mm.

Zbarvení: hnědé, čtyři řady světlých nebo červených skvrn, 7. pereionit černý.

Tvar: silně klenutý, schopnost dokonalé volvace.

Povrch: hladký, jemně tečkovaný.

Hlava: na čele trojúhlná ploténka, přední čelní lišta silnější než zadní, sahá k okraji hlavy.

Anteny: bičík ze 2 článků, 2. článek asi 3krát delší než 1.

Oči: mnoho oček.

Pereionity: zadní úhly epimer 1. pereionitu uťaté.

Pleonity: epimery dobře vyvinuty.

7. pereiopod ♂: ischiopodit ke konci rozšířen, zespod brvy; na carpopoditu dlouhé husté ostny; na meropoditu slabší řidší ostny.

1. pleopod ♂: exopodit krátce trojúhelníkovitý, exopodit na okraji tracheálního políčka vroubkovaný; endopodit se pomalu zužuje, konec vně ohnut.

2. pleopod ♂: endopodit sotva přesahuje exopodit, exopodit na okraji tracheálního políčka vroubkovaný.

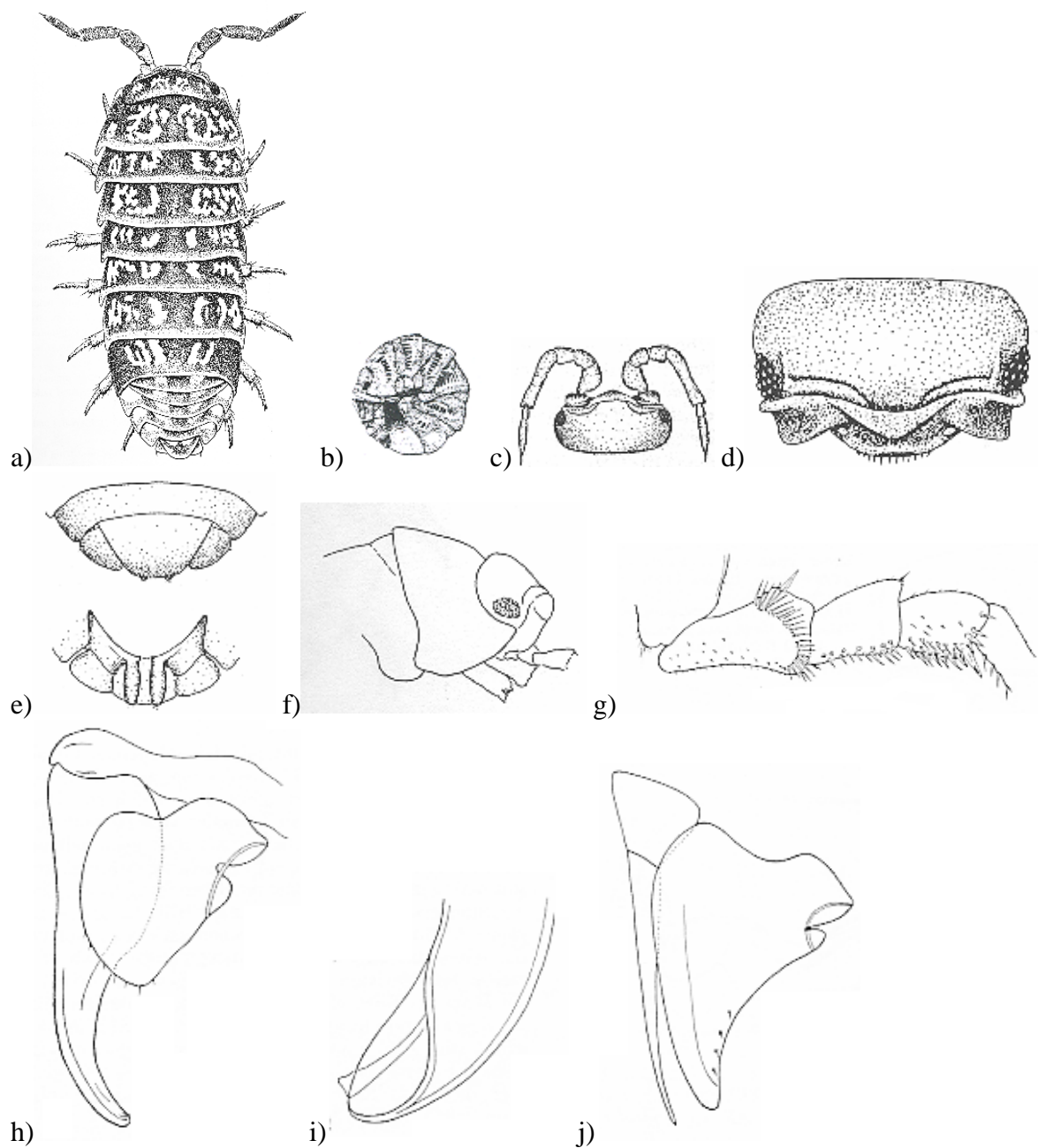
♂ **pohlavní kužel:** nepárový.

Telson: jazykovitý, na bázi širší než delší, na konci široce zaoblen.

Uropody: exopodity silně rozšířeny, vyplňují prostor mezi telsonem a 5. pleonitem; endopodity jsou tyčinkovité, obrvené.

Zdroje: Frankenberger 1959, Gruner 1966.

Obr. 6: *Armadillidium pulchellum*. a) celé tělo (Oliver, Meechan 1993), b) stočené tělo (Hopkin 1991), c) hlava (Edney 1954) d) hlava zepředu (Oliver, Meechan 1993), e) telson s uropody (Edney 1954), f) 1. pereionit ze strany (Oliver, Meechan 1993), g) 7. pereiopod ♂ (Gruner 1966), h) 1. pleopod ♂ (Gruner 1966), i) konec end. 1. pl. ♂ (Gruner 1966) j) 2. pleopod ♂ (Gruner 1966).

***Armadillidium versicolor* Stein, 1859**

Čeleď: Armadillidiidae

Velikost: délka 8-10 mm; šířka 4-4,5 mm.

Zbarvení: tmavohnědé, tmavě olivově hnědé, světlé skvrnky.

Tvar: silně klenutý, schopnost volvace.

Povrch: hladký, lesklý, jemné tečky (pod lupou).

Hlava: na čele trojúhelná ploténka, nevyklenutá, za ní zřetelná jamka.

Anteny: bičík ze 2 článků.

Oči: mnoho oček.

Pereionity: epimery 1. pereionitu nejsou ohrnuty ven, 1.pereionit po stranách úhlovitý zářez.

Pleonity: epimery dobře vyvinuty.

7. pereiopod ♂: ischiopodit oproti meropoditu není prodloužen; meropodit na bázi výběžek; carpopodit je 2krát delší než široký.

1. pleopod ♂: exopodit široký, dozadu vybíhá ve zřetelný lalok.

2. pleopod ♂:

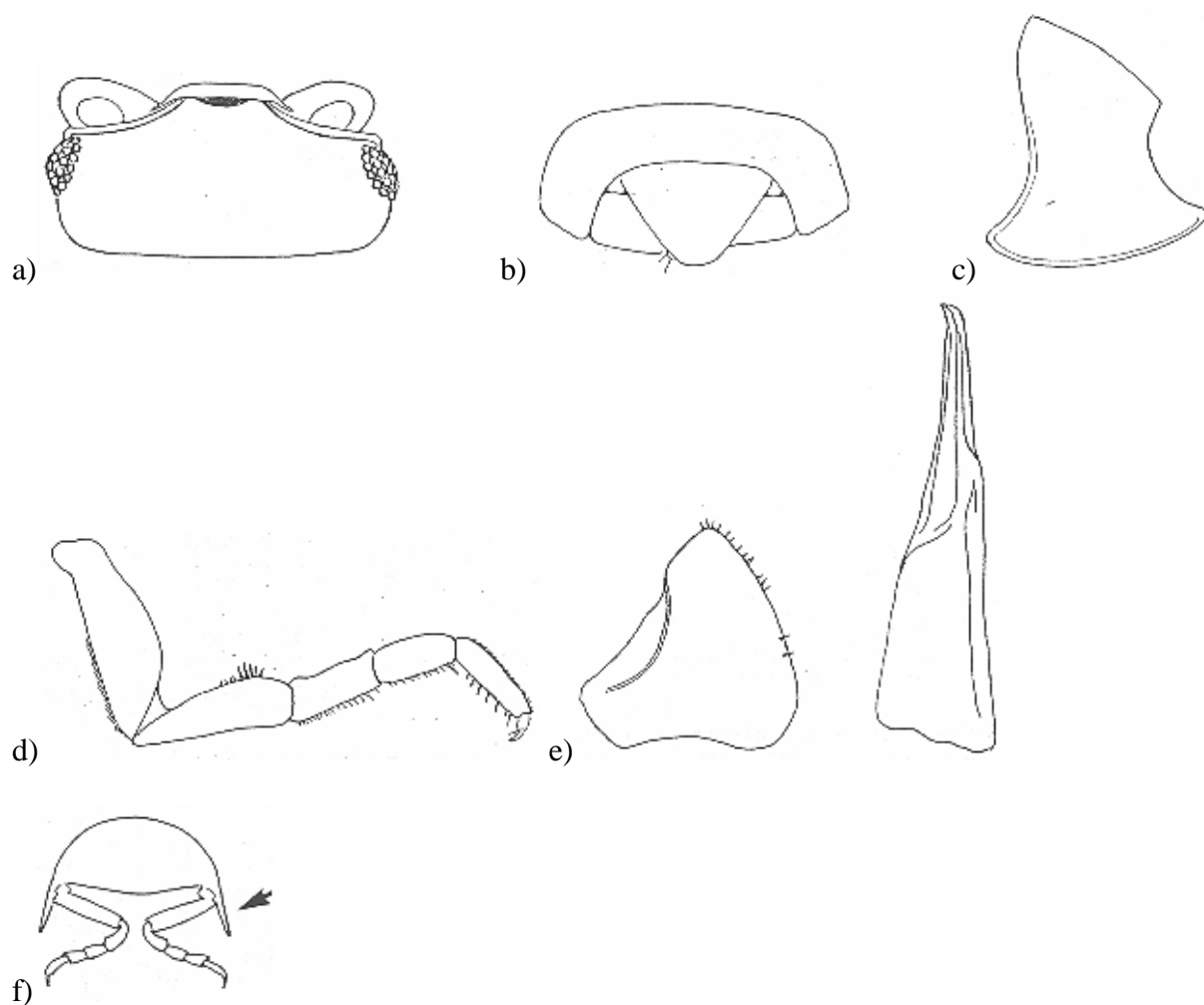
♂ **pohlavní kužel:** nepárový.

Telson: široce zaoblen.

Uropody: exopodity silně rozšířeny, vyplňují prostor mezi telsonem a 5. pleonitem; endopodity tyčinkovité, obrvené.

Zdroje: Frankenberger 1959.

Obr. 7: *Armadillidium versicolor*. a) hlava (Frankenberger 1959), b) telson s uropody (Frankenberger 1959), c) 1. pereionit z pravé strany (Frankenberger 1959), d) 7. pereiopod ♂ (Frankenberger 1959), e) ex. a end. 1. pleopodu ♂ (Frankenberger 1959), f) klenba těla (Sutton 1972).

***Armadillidium vulgare* (Latreille, 1804)**

Čeleď: Armadillidiidae

Velikost: délka 12-17 mm; šířka 6-8 mm.

Zbarvení: variabilní, černá, hnědá, šedá, bez kresby, nebo světlé skvrnky.

Tvar: silně klenutý, schopnost volvace.

Povrch: hladký, lesklý, jemně tečkovaný.

Hlava: na čele trojúhelná ploténka, přiléhá těsně k temeni, tykadlové laloky tvar zaobleného lichoběžníku, okraj zesílený a slabě ohrnutý vzhůru.

Anteny: bičík ze 2 článků, koncový článek o něco delší.

Oči: mnoho oček.

Pereionity: 1. a 2. pereionit po stranách lehce vykrojen, epimery 1. pereionitu nejsou ohrnuty ven.

Pleonity: epimery dobře vyvinuty.

7. pereiopod ♂: ischiopodit dlouhý, zespod konkávní, svrchu skupina ostnů; meropodit velmi krátký, ani polovina délky ischiopoditu, zespod slabé brvy.

1. pleopod ♂: exopodit velmi široký, dozadu jazykovitě protažen, na vnějším okraji tracheálního políčka není vroubkovaný; endopodit se zužuje, konec hákovitě ohnut ven.

2. pleopod ♂: exopodit na vnějším okraji tracheálního políčka není vroubkovaný.

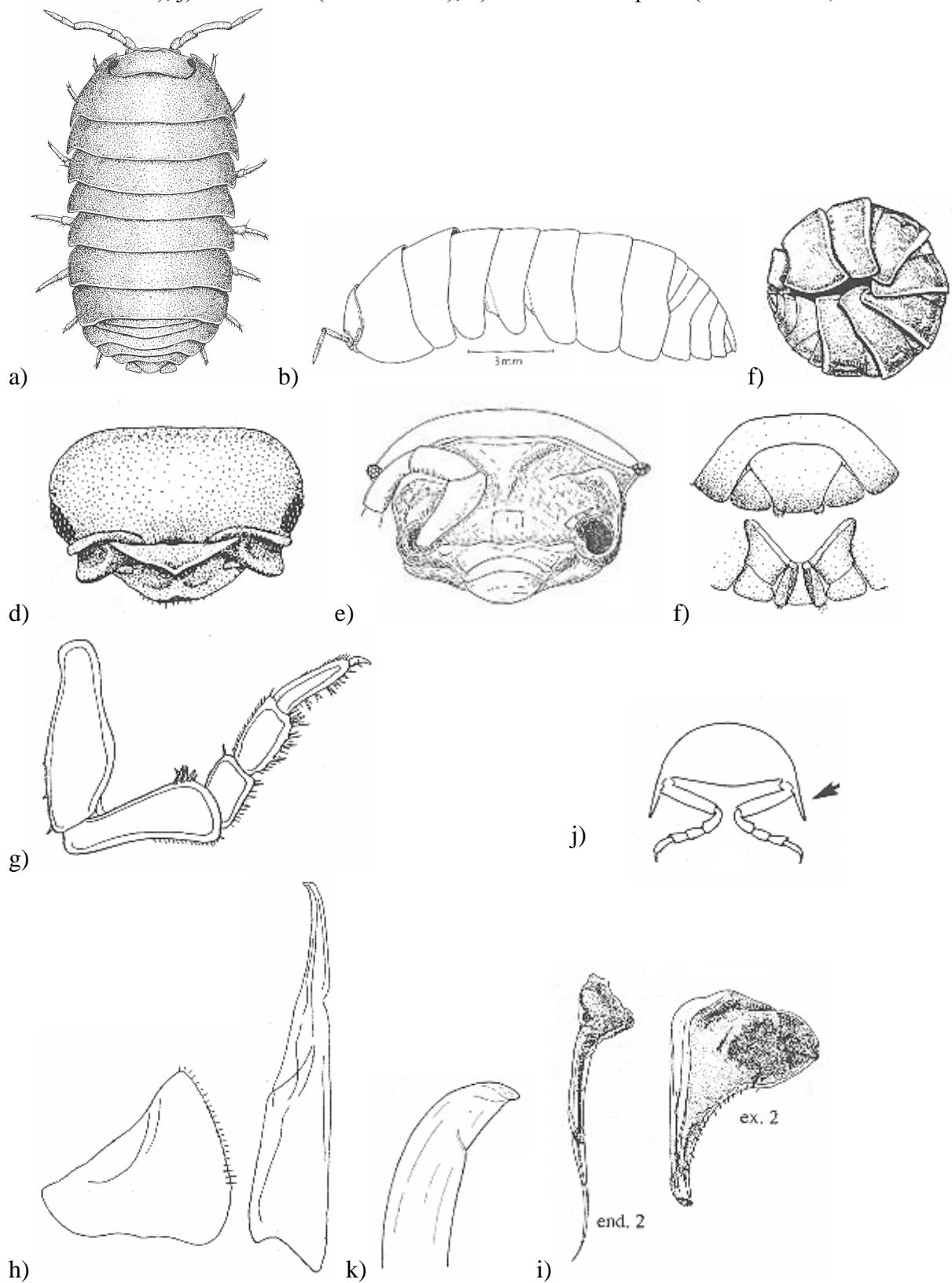
♂ **pohlavní kužel:** nepárový.

Telson: asi tak dlouhý jak široký, konec zaobleně příčně uťatý.

Uropody: exopodity silně rozšířeny, široce lichoběžníkovitý tvar, vyplňují prostor mezi telsonem a 5. pleonitem; endopodity tyčinkovité, obrvené, jen nepatrně přečnívají telson.

Zdroje: Frankenberger 1959, Gruner 1966.

Obr. 8: *Armadillidium vulgare*. a) celé tělo (Oliver, Meechan 1993), b) tělo: pohled z boku (Gruner 1966), c) stočené tělo (Sutton 1972), d) hlava (Oliver, Meechan 1993), e) hlava zepředu (Gruner 1966), f) telson s uropody (Edney 1954), g) 7. pereopod ♂ (Frankenberger 1959), h) ex. a end. 1. pleopodu ♂ (Frankenberger 1959), i) ex. a end. 2 pleopodu ♂ (Oliver, Meechan 1993), j) klenba těla (Sutton 1972), k) konec end. 1. pl. ♂ (Gruner 1966).

***Armadillidium zenckeri* Brandt, 1833**

Čeleď: Armadillidiidae

Velikost: délka 8-10 mm; šířka 3,5-4,5 mm.

Zbarvení: černohnědé, černošedé, světlé skvrnky.

Tvar: klenutý, schopnost volvace.

Povrch: matný, velmi jemně a hustě šupinatý.

Hlava: na čele trojúhelná ploténka, vyklenutá, za ní zřetelná jamka, tykadlové laloky trojúhelné, nejsou zesílené, nejsou neohrnuté vzhůru.

Anteny: bičík ze 2. článků, koncový článek asi dvakrát delší.

Oči: mnoho oček.

Pereionity: epimery 1. pereionitu nejsou ohrnuty ven, zadní okraj 1. pereionitu má obloukovitý zářez.

Pleonity: epimery dobře vyvinuty.

7. pereiopod ♂: ischiopodit oproti meropoditu není prodloužen; meropodit na bázi zespod nemá výběžek.

1. pleopod ♂: exopodit asi tak široký jak dlouhý, četné trny, na vnějším okraji tracheálního políčka není vroubkovaný; endopodit přímý, konec slabě ohnut, hrot zaoblený.

2. pleopod ♂: exopodit na vnějším okraji tracheálního políčka není vroubkovaný.

♂ **pohlavní kužel:** nepárový.

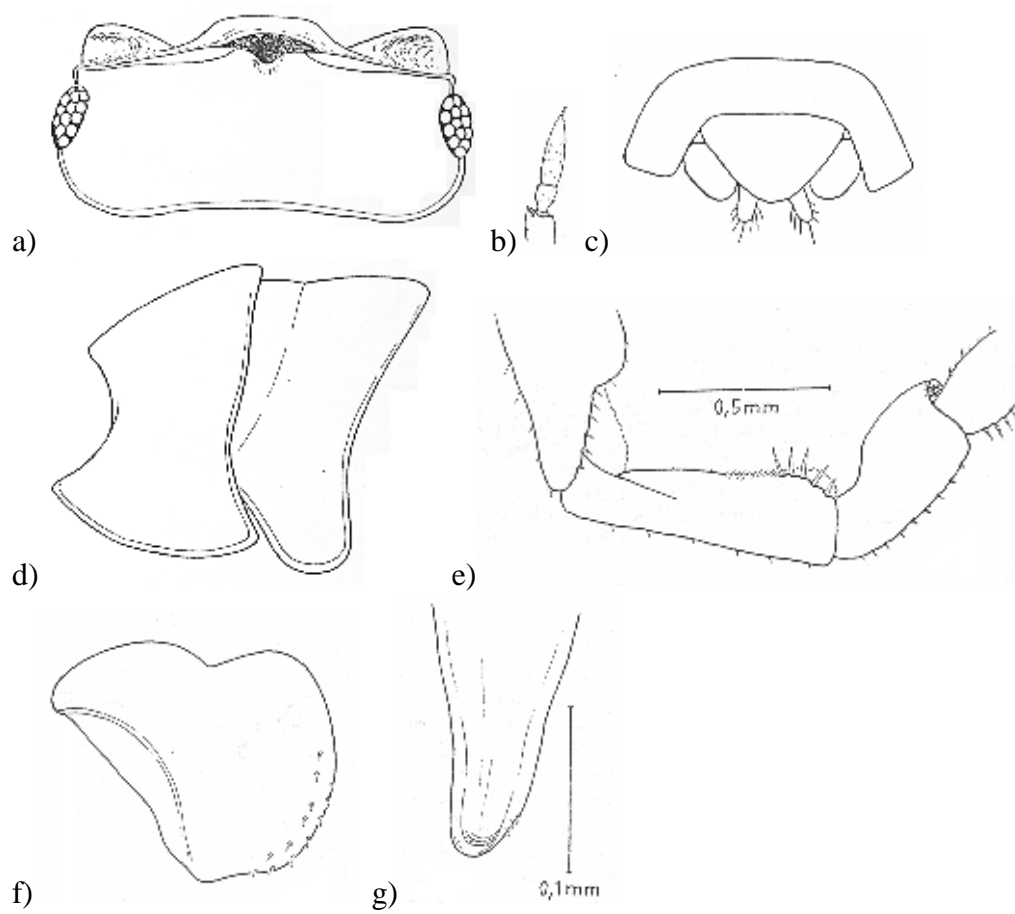
Telson: asi tak dlouhý jak široký, trojúhelníkovitý, úzce zaoblený.

Uropody: exopodity silně rozšířeny, vyplňují prostor mezi telsonem a 5. pleonitem; endopodity tyčinkovité, obrvené.

Zdroje: Frankenberger 1959, Gruner 1966.

Obr. 9: *Armadillidium zenckeri*. a) hlava (Gruner 1966), b) bičik anten (Wachtler 1937), c) telson s urpody (Frankenberger 1959), d) 1. a 2. pereionit z boku (Gruner 1966), e) 7. pereopod ♂: ischiopodit, meropodit (Gruner 1966), f) ex. 1. pleopodu ♂ (Gruner 1966), g) konec end. 1. pleopodu ♂ (Gruner 1966).

***Buddelundiella cataractae* (Verhoeff, 1930)**

Čeleď: Buddelundiellidae

Velikost: délka 2 mm, svinuté tělo 1,2 mm.

Zbarvení: světle fialové, žlutavě bílé.

Tvar: silně klenutý, schopnost volvace.

Povrch: podélná žebra, telson bez žeber.

Hlava: asi dvakrát tak široká jak dlouhá, silné hrboly, temeno odděleno zřetelnou čelní lištou.

Anteny: násadec z 5 článků; bičík ze 3 článků, na 2. článku smyslová brva, na konci dlouhý štěteček.

Oči: 3 očka, černá.

Pleonity: 1. a 2. pleonit splývá (nebo 1. redukovaný), 3. bez epimer, 4. a 5. má široké, dozadu zahnuté epimery.

7. pereopod ♂: bez pohlavního rozlišení.

1. pleopod ♂: exopodit malý, úzký; endopodit ze 2 článků, 2. článek rozšířený, příčně pruhovaný.

2. pleopod ♂: malý protopodit; exopodit obdelníkový; endopodit ze 2 článků, 2. článek užší, do špice.

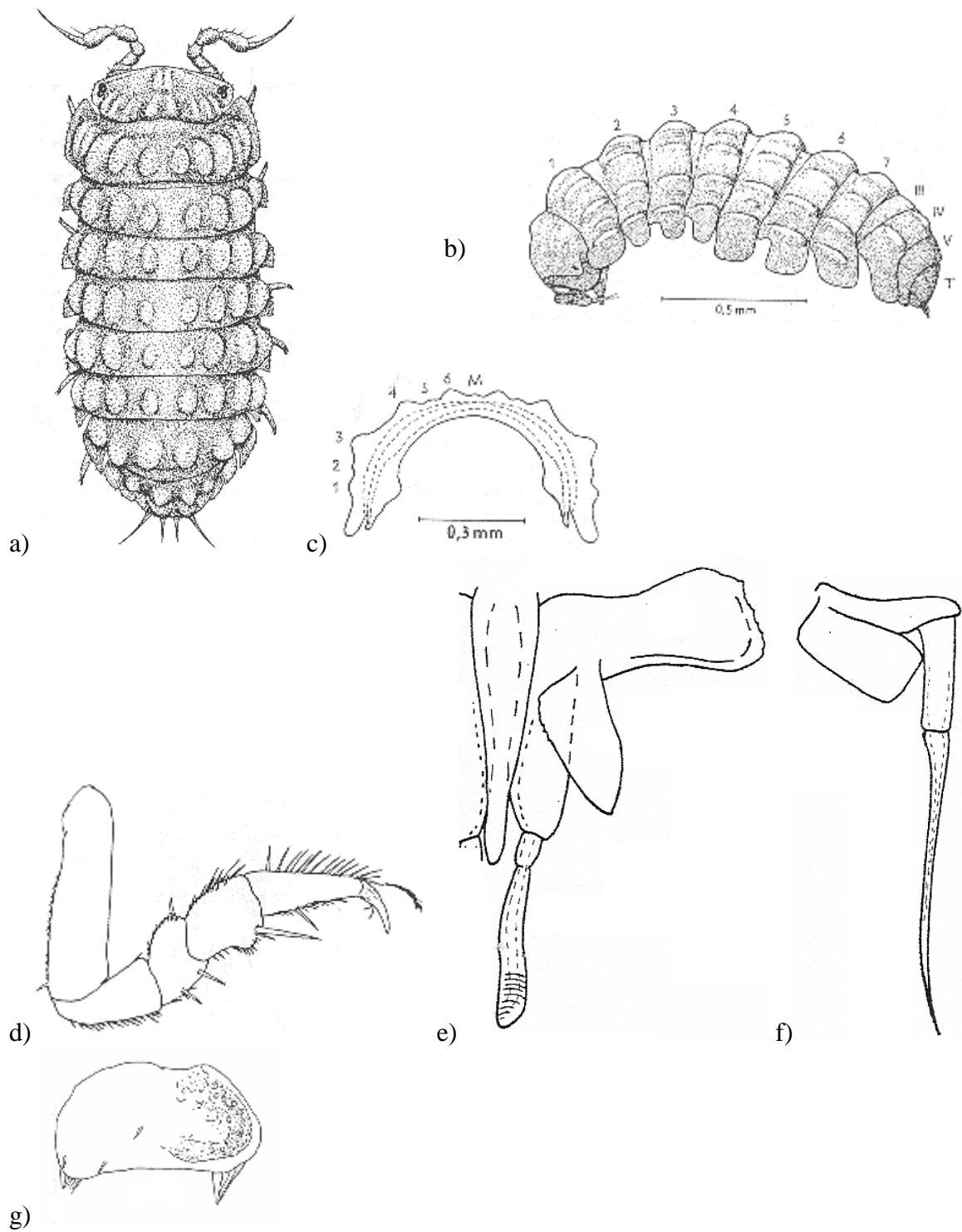
♂ **pohlavní kužel:** nepárový.

Telson: tvar lichoběžníku, vrchol více či méně uťatý.

Uropody: rozšířený protopodit, exopodit krátký.

Zdroje: Gruner 1966, Vandel 1960, 1962.

Obr. 10: *Buddelundiella cataractae*. a) celé tělo (Oliver, Meechan 1993), b) celé tělo z boku (Gruner 1966), c) 4. pereionit (Gruner 1966), d) 7. pereiopod (Oliver, Meechan 1993), e) 1. pleopod ♂, pohl. kužel ♂ (Gruner 1966), f) 2. pleopod ♂ (Gruner 1966), g) ex. 2. pl. ♂ (Oliver, Meechan 1993).

***Cylisticus convexus* (De Geer, 1778)**

Čeleď: Cylisticidae

Velikost: délka 10-14 mm; šířka 4-5,5 mm.

Zbarvení: šedé, šedohnědé, bělavé skvrnky – pruh nad epimerami.

Tvar: silně klenutý, schopnost volvace (protáhlá kulička).

Povrch: skoro hladký, epimery jemně zrnité.

Hlava: postranní laloky krátké, široké, mezi středním a postranními laloky široký výkroj.

Anteny: násadec z 5 článků, bičii ze 2 článků, oba asi stejně dlouhé, bičík kratší než 5. článek násadce.

Oči: 20-25 oček.

Pereiocity: zadní okraj 1. pereionitu vykrojen, další dva mají okraj téměř či úplně rovný; noduli laterales zřetelné, na 4. pereionitu daleko od postranního okraje.

Pleonity: epimery dobře vyvinuty, epimery 5. pleonitu se dozadu sbíhají.

7. pereiopod ♂: basipodit bez štětín, kromě chomáčku na distálním konci spodního okraje; ischiopodit s kartáčky hustých brv.

1. pleopod ♂: exopodit trojúhelný, vnitřní okraj široce zaoblený, zadní roh oblý, četné ostny; endopodit silně vně ohnutý hrot.

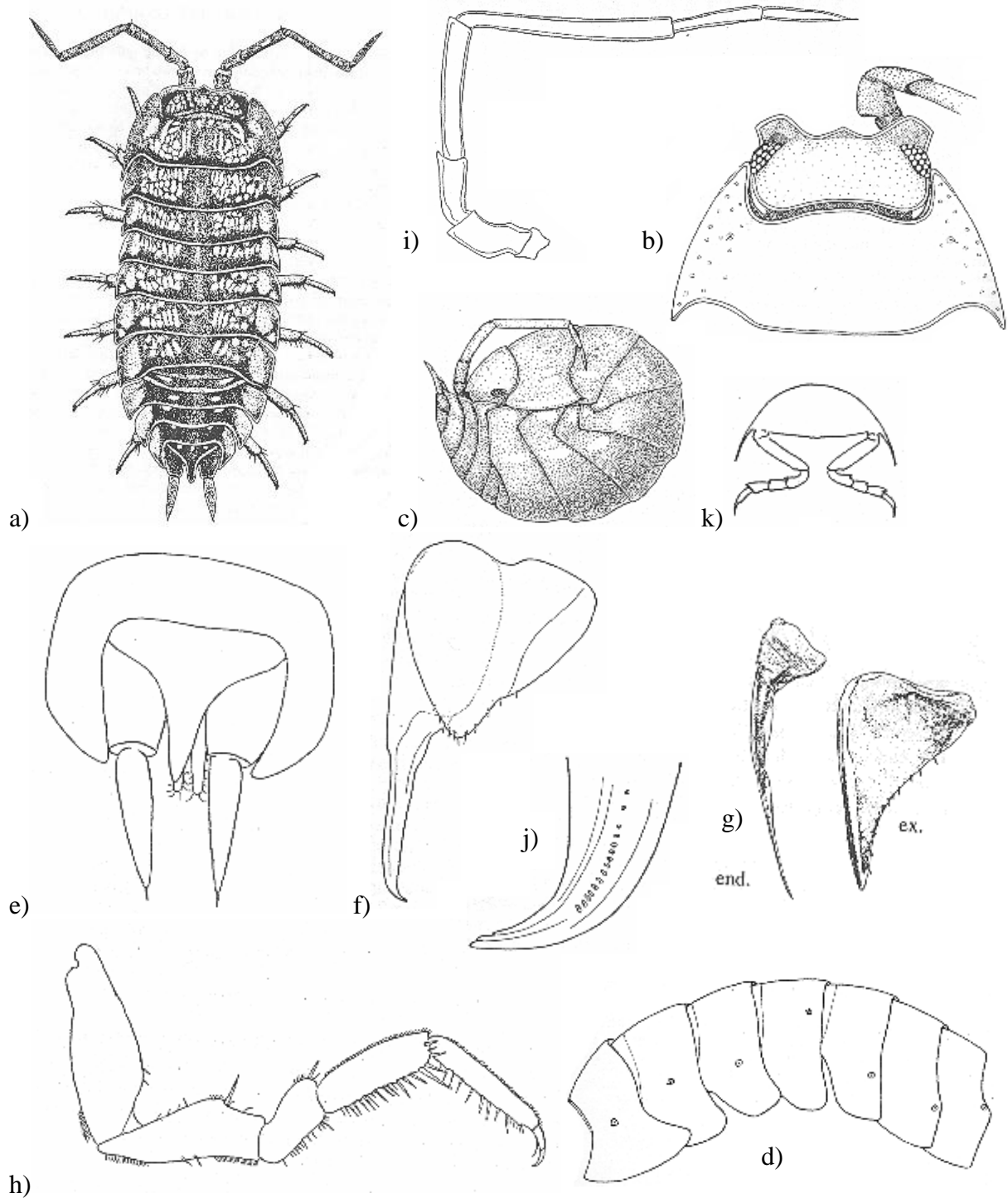
♂ **pohlavní kužel:** nepárový.

Telson: dlouze špičatý, klenutý.

Uropody: protopodit veliký, exopodity dlouhé, štíhlé.

Zdroje: Frankenberger 1959, Gruner 1966, Vandel 1960, 1962.

Obr. 11: *Cylisticus convexus*. a) celé tělo (Oliver, Meechan 1993), b) hlava, 1. pereionit (Gruner 1966), c) stočené tělo (Gruner 1966), d) noduli laterales na pereionitech (Gruner 1966), e) 5. pereonit, teslon s uropody (Frankenberger 1959), f) ex. a end. 1 pelopodu ♂ (Gruner 1966), g) ex. a end. 2. peopodu ♂ (Oliver, Meechan 1993), h) 7. pereiopod ♂ (Frankenberger 1959), i) tykadlo (Frankenberger 1959), j) konec end. 1. pl. ♂ (Gruner 1966), k) tvar těla (Sutton 1972).

***Haplophthalmus danicus* Budde-Lund, 1880**

Čeleď: Trichoniscidae

Velikost: délka 3-4 mm.

Zbarvení: bělavé, žlutavé.

Povrch: 6 párů podélných žeber z každé strany, málo zřetelná, drobné hrbolky.

Hlava: ani ne dvakrát tak široká jak dlouhá, čelo vytažené do trojúhelníku, postranní laloky čtyřhranné se zaoblenými okraji.

Anteny: bičík ze 3 článků, štěteček dlouhých brv.

Oči: malé, 1 očko, černé.

Pleonity: epimery 3.-5. pleonitu dobře vyvinuty; 3. pleonit bez dvou hrbolků, hrbolky nevýrazné.

7. pereiopod ♂: na meropoditu a carpopoditu silně vyvinuty ostny.

1. pleopod ♂: exopodit trojúhelný, se širokou bází; endopodit: bazální článek silný, distální štíhlý, na konci husté příčné rýhování.

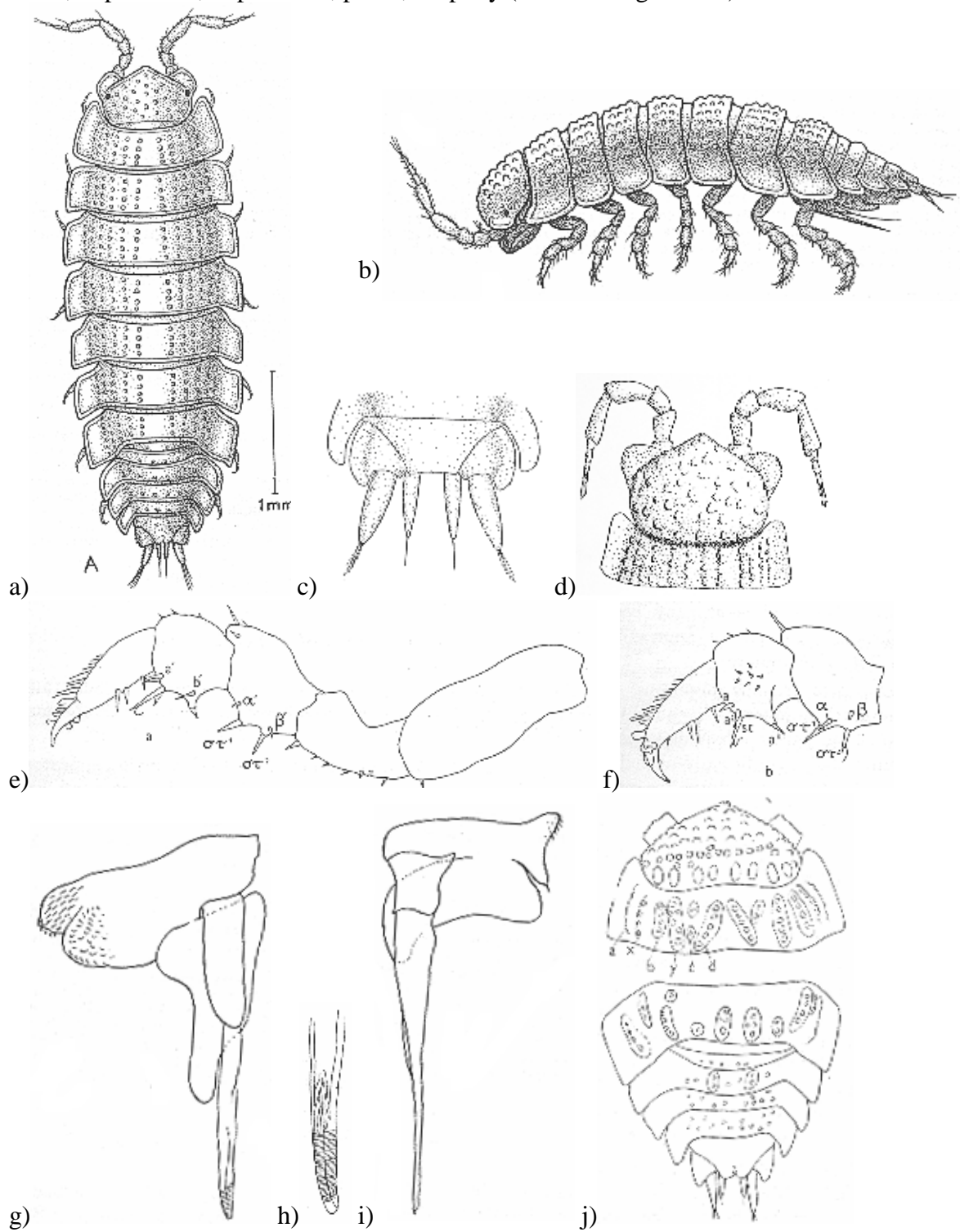
2. pleopod ♂: exopodit zkrácen, příčně obdélníkový; endopodit: bazální článek krátký, distální dlouhý, štíhlý, rovnoměrně se ztenčuje.

♂ **pohlavní kužel:** nepárový.

Telson: zadní okraj slabě konkávní.

Zdroje: Frankenberger 1959, Gruner 1966, Vandel 1960, 1962.

Obr. 12: *Haplophthalmus danicus*. a) celé tělo (Gruner 1966), b) celé tělo z boku (Gruner 1966), c) telson s uropody (Edney 1954), d) hlava (Edney 1954), e) 7. pereiopod ♂ z vnější strany (Frankenberger 1959) f) mero-, carpo-, protopodit z vnitřní strany, g) 1. pleopod ♂ (Gruner 1966), h) konec end. 1. pl. ♂ (Frankenberger 1959), i) 2. pleopod ♂ (Gruner 1966) j) hlava, 1. pereionit, 7. pereionit, pleon, uropody (Frankenberger 1959).

***Haplophthalmus mengii* (Zaddach, 1844)**

Čeleď: Trichoniscidae

Velikost: délka 2-4 mm.

Zbarvení: bílé, bez pigmentu.

Povrch: podélná žebra, maximálně 6 žeber z každé strany, dobře vyvinutá; drobné hrbolky.

Hlava: ani ne dvakrát tak široká jak dlouhá, čelo vytažené do trojúhelníku, postranní laloky čtyřhranné se zaoblenými okraji.

Anteny: bičík ze 3 článků, štěteček dlouhých brv.

Oči: malé, 1 očko, černé.

Pleonity: epimery 3.-5. pleonitu dobře vyvinuty; 3. pleonit má dobře vyvinuté dva hrboly.

7. pereiopod ♂: meropodit a carpopodit opatřen ostny.

1. pleopod ♂: exopodit trojúhelní, endopodit: bazální článek málo širší než distální, distální se ke konci rozšiřuje, na konci neúplné příčné rýhování.

2. pleopod ♂: endopodit: bazální čl. krátký, silný, distální zprvu široký, pak se silně zužuje v dlouhý, tenký oddíl, zakončen hrotem.

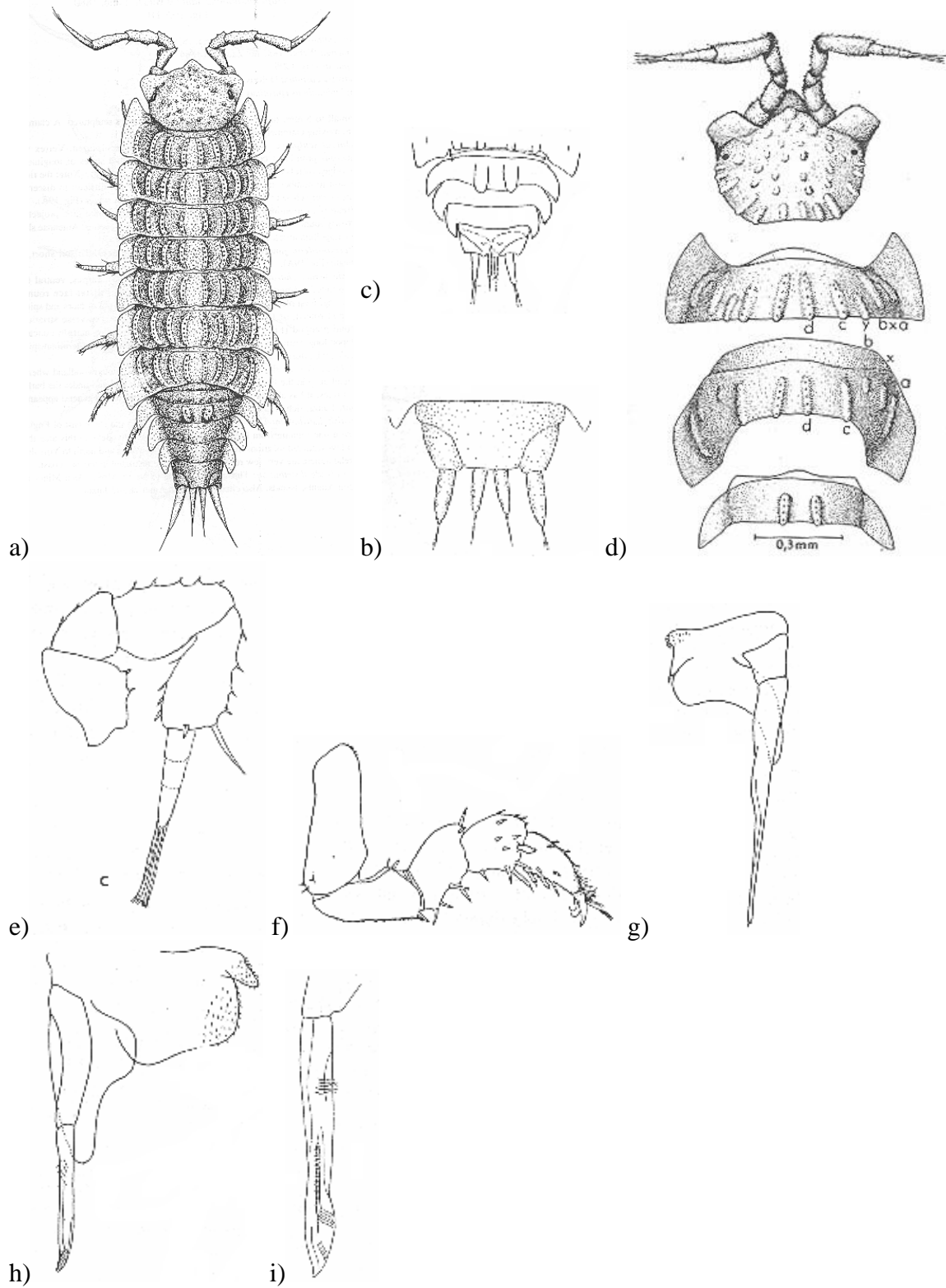
♂ **pohlavní kužel:** nepárový.

Telson: zadní okraj slabě konkávní.

Zdroje: Frankenberger 1959, Gruner 1966.

Obr. 13: *Haplophthalmus mengii*. a) celé tělo (Oliver, Meechan 1993), b) telson s uropody (Edney 1954), c) pleon (Dahl 1916) d) hlava, 1. a 7. pereionit, 3. pleonit (Gruner 1966) e) tykadlo (Frankenberger 1959), f) 7. pereiopod ♂ (Oliver, Meechan 1993), g) 2. pleopod ♂ (Gruner 1966), h) 1. pleopod ♂ (Gruner 1966), i) konec end. 1. pl. ♂ (Frankenberger 1959).

***Hyloniscus mariae* Verhoeff, 1908**

Čeleď: Trichoniscidae

Velikost: délka ♂ 5-6 mm, ♀ 6-7 mm.

Zbarvení: kaštanově hnědé, na epimerách 2.-7. světlejší skvrna.

Povrch: hladký.

Hlava: trojhranné postranní laloky.

Anteny: násadec ze 4.článků, u ♂ silně zduřelý; bičík ze 3-4 článků, málo zřetelné, štěteček brv.

Oči: 1 očko.

Pleonity: 2. a 3. tergít stejné barvy jako tělo, epimery 3.-5. pleonitu slabě vyvinuty.

7. pereiopod ♂: meropodit má na bázi ze spodní strany hákovitý výběžek, jeho šířka u báze je stejná nebo delší než délka.

1. pleopod ♂: exopodit dlouze trojúhelníkovitý, konec ohnut dolů, pokryt šupinami; endopodit na konci s brvou.

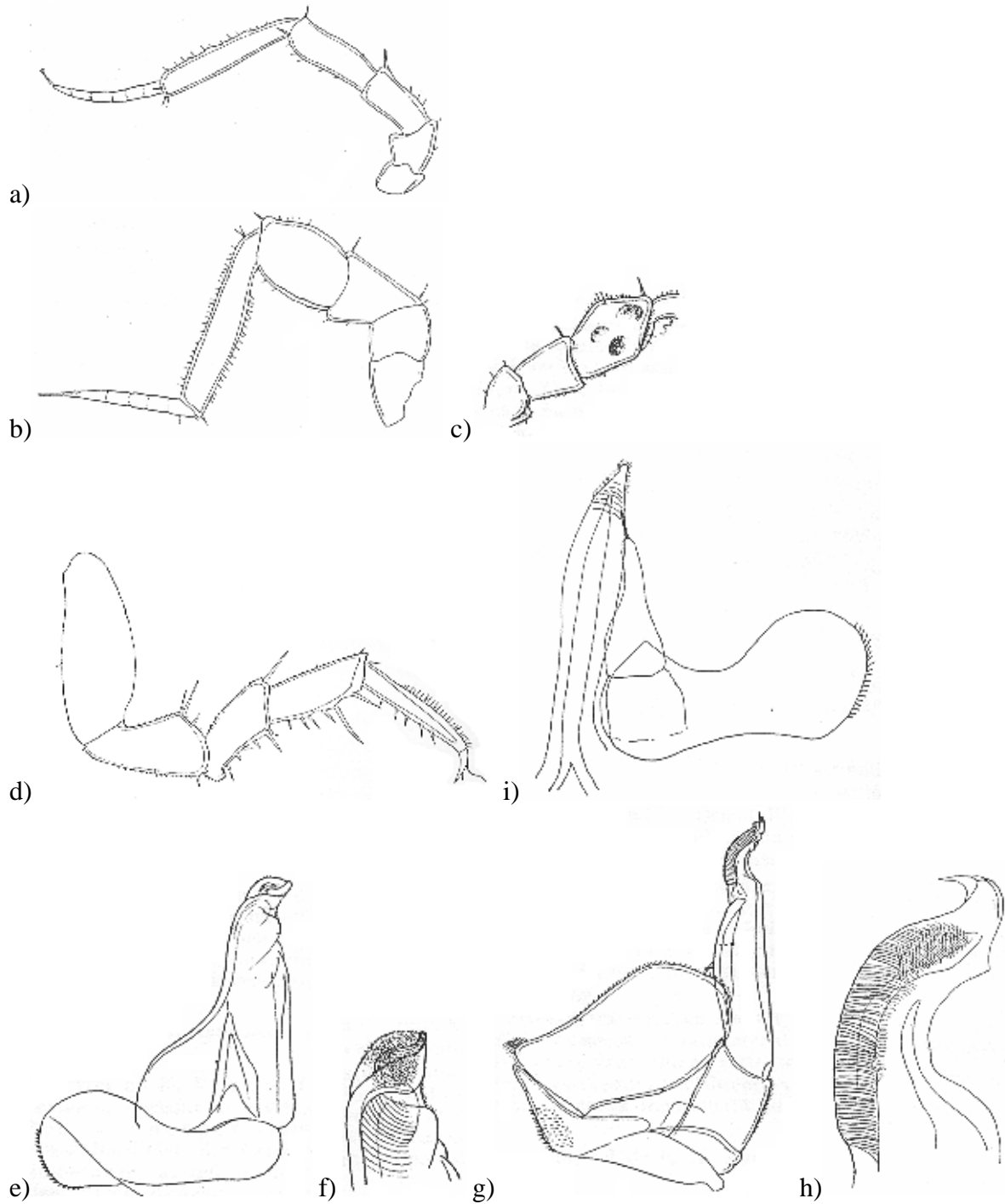
2. pleopod ♂: exopodit má zadní roh protažen, s brvami; endopodit dlouhý, 2-článkový, distální článek delší, silný, u konce zúžen, obloukovitě ohnut vně a dovnitř.

♂ **pohlavní kužel:** nepárový.

Telson: na konci příčně uťatý.

Zdroje: Frankenberger 1959.

Obr. 14: *Hyloniscus mariae*. a) antena ♀ (Frankenberger 1959), b) antena ♂ (Frankenberger 1959), c) násadec anten ♂ (Radu 1983), d) 7. pereopod ♂ (Frankenberger 1959), e) 1. pleopod ♂ (Radu 1983), f) konec ex. 1. pl. ♂ (Radu 1983), g) 2. pleopod ♂ (Radu 1983), h) konec end. 2. pl. ♂ (Frankenberger 1959), i) pohlavní kužel, protopodit a endopodit 1. pl. ♂ (Frankenberger 1959).

***Hyloniscus riparius* (C. Koch, 1838)**

Čeleď: Trichoniscidae

Velikost: délka ♂ 4-5 mm, ♀ 5-6 mm.

Zbarvení: tmavohnědé, někdy do fialova.

Povrch: hladký.

Hlava: trojhranné postranní laloky, malé, se 3 krátkými štětinami.

Anteny: násadec ze 4.článků, u ♂ štíhlý, stejně u ♀; bičík ze 3-4 článků málo zřetelné, štěteček brv.

Oči: 1 očko.

Pleonity: 2. a 3. tergít světlejší než tělo, epimery 3.-5. pleonitu slabě vyvinuty.

7. pereopod ♂: meropodit má na bázi zespod hákovitý výběžek, jeho šířka u báze menší než jeho délka.

1. pleopod ♂: exopodit na bázi široký, asi v 1/3 se zužuje, zakrývá endopodit, konec exopoditu rovný; endopodit krátký, na konci brva.

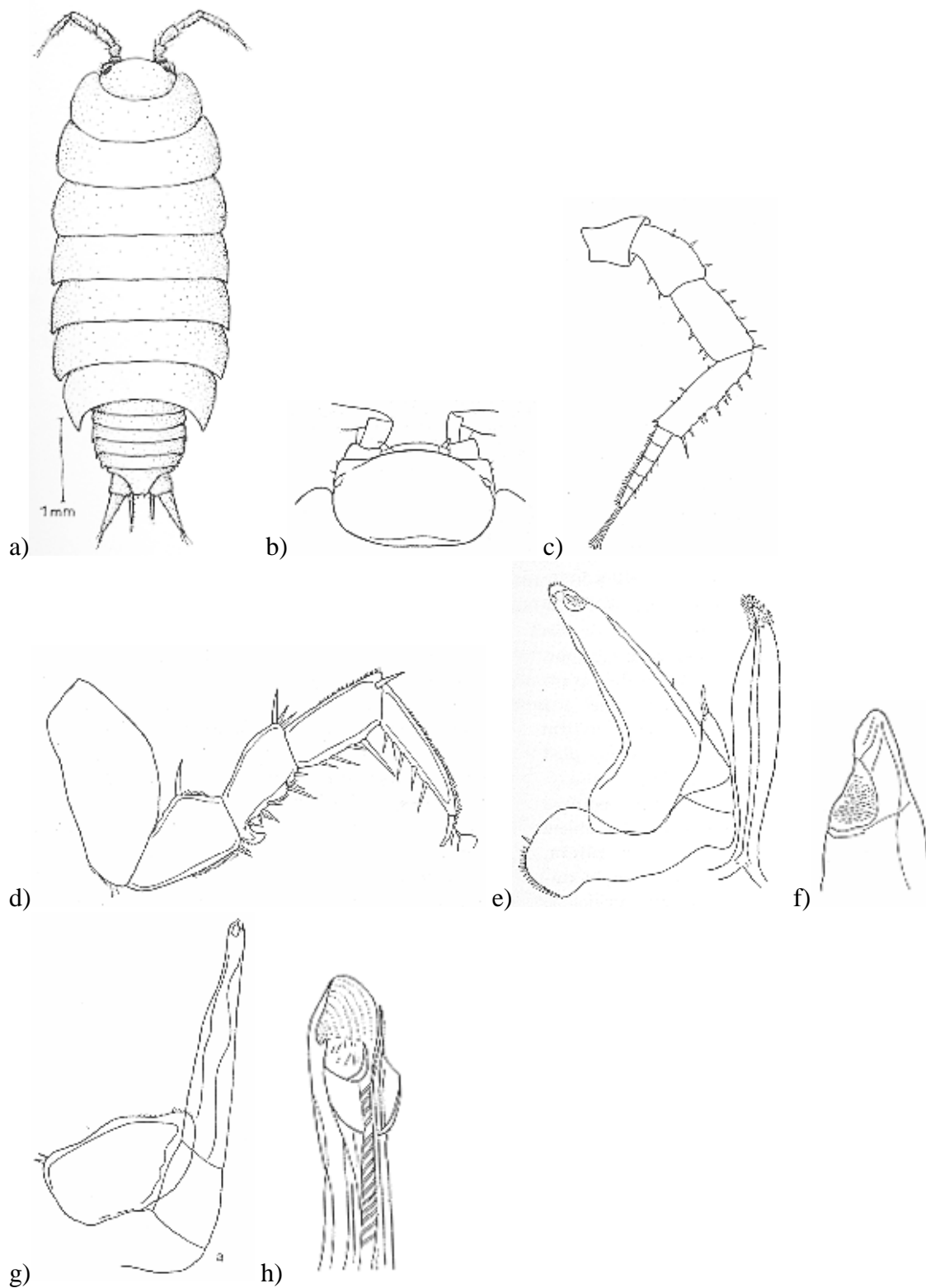
2. pleopod ♂: exopodit malý, obdélníkový; endopodit dlouhý, 2-článkový, distální dlouhý, ke konci zúžen, konec lžičkovitě rozšířen.

♂ **pohlavní kužel:** nepárový.

Telson: na konci příčně uťatý.

Zdroje: Frankenberger 1959, Gruner 1966.

Obr. 15: *Hyloniscus riparius*. a) celé tělo (Gruner 1966), b) hlava (Wachtler 1937), c) tykadlo (Frankenberger 1959), d) 7 pereopod ♂ (Frankenberger 1959), e) 1. pleopod ♂, pohl. kužel (Frankenberger 1959), f) konec ex. 1. pl. ♂ (Gruner 1966), g) 2. pleopod ♂ (Frankenberger 1959), h) konec end. 2. pl. ♂ (Gruner 1966).

***Lepidoniscus minutus* (C. Koch, 1838)**

Čeleď: Philosciidae

Velikost: délka do 9 mm.

Zbarvení: velmi variabilní, základ tmavohnědý, světlé skvrny.

Povrch: šupinky.

Hlava: bez čelního laloku, postranní laloky rovněž chybí.

Antenuly: 3-článkové.

Anteny: násadec z 5 článků; bičík ze 3 článků.

Oči: asi 15 oček.

Pereionity: zadní okraj 1.-3. pereionitu zaoblený, postranní okraj pereionitů bez podélné rýhy, v přední polovině postranního okraje je malé políčko pórů s několika žlázami.

Pleonity: epimery vyvinuty, není zářez mezi pereionem a pleonem.

7. pereiopod ♂: meropodit bez zvláštního výběžku.

1. pleopod ♂: exopodit: vně obloukovitě prohnutý, zadní okraj oblý; endopodit rovnoměrně zašpičatělý, vně rovný, uvnitř slabé vchlípení, hrot oblý s malým lalůčkem.

2. pleopod ♂: exopodit dlouze protáhlý, trojúhelný, o něco kratší než endopodit; endopodit je 2-článkový.

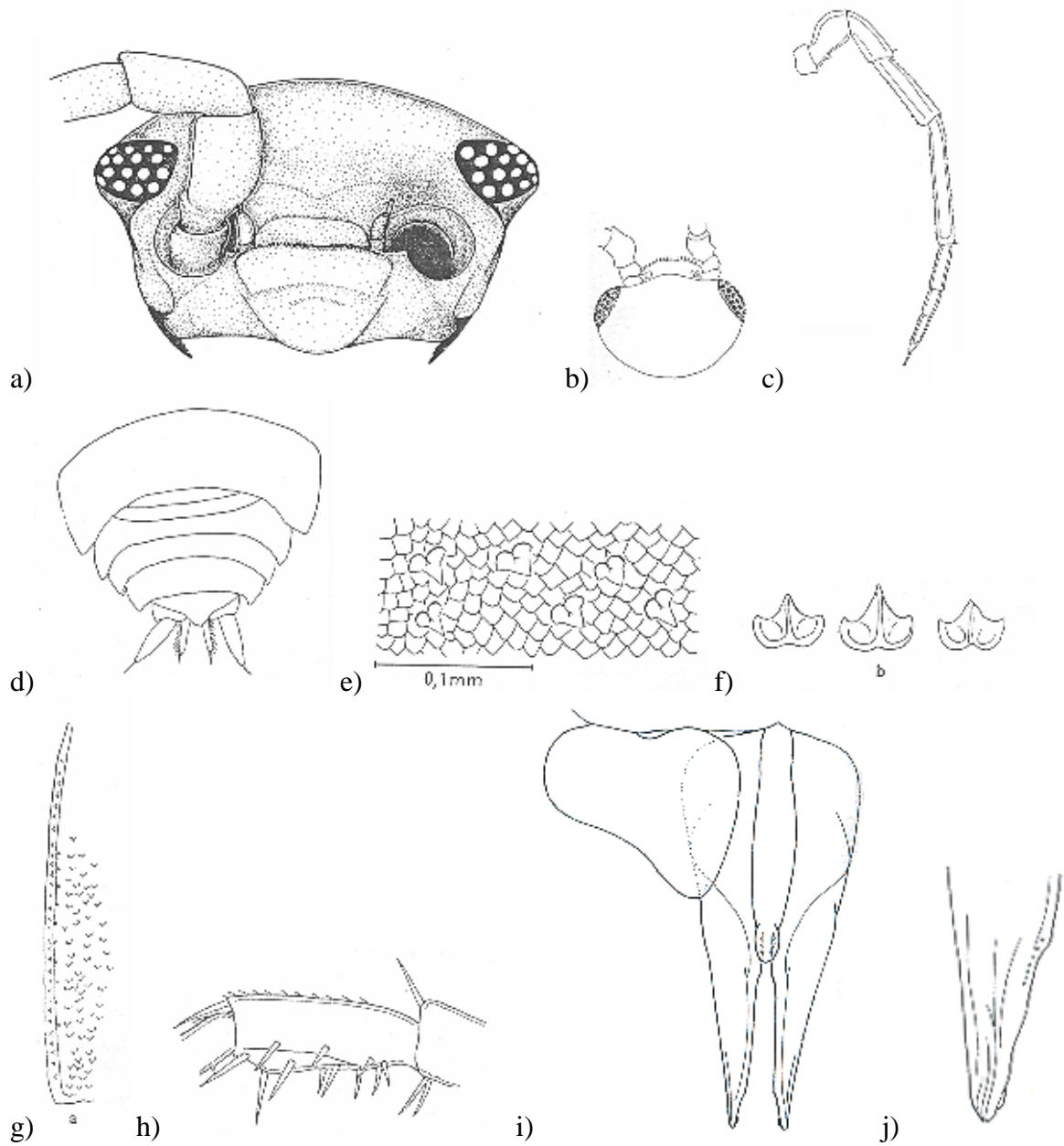
♂ **pohlavní kužel:** nepárový.

Telson: krátký, trojúhelný.

Uropody: protopodit nesahá až ke špici telsonu.

Zdroje: Frankenberger 1959, Gruner 1966.

Obr. 16: *Lepidoniscus minutus*. a) hlava zepředu (Gruner 1966) , b) hlava svrchu (Frankenberger 1959), c) antena (Frankenberger 1959), d) pleon (Frankenberger 1959), e) povrch (Gruner 1966), f) šupiny (Frankenberger 1959), g) okraj 5. pereonitu (Frankenberger 1959), h) carpopodit 7. pereopodu ♂ (Frankenberger 1959), i) 1. pleopod ♂ (Gruner 1966), j) konec end. 1. pl. ♂ (Gruner 1966).

***Ligidium germanicum* Verhoeff, 1901**

Čeleď: Ligiidae

Velikost: délka 7 mm; šířka 2,5-3 mm.

Zbarvení: šedohnědé, chybí černohnědý pruh na epimerách.

Hlava: poměrně velká, za očima mělká, obloukovitá, přerušená rýha, před zadní okrajem hlavy druhá příčná rýha.

Antenuly: poměrně dobře vyvinuté, ze 3 článků.

Anteny: bičik ze 10-13 zřetelných článků.

Oči: mnoho oček, velké

Pereiunity: na zadním okraji 1. pereonitu chlupaté políčko, před ním není prohnutí.

Pleonity: epimery 3.-5. pleonitu slabě vyvinuty.

Pereiopody: dlouhé, štíhlé.

1. pleopod ♂: exopodit trojúhelníkový, na hrotu tupě zaoblen, se dvěma dlouhými brvami; výběžek endopoditu kratší než širší, má 2-3 brvy.

2. pleopod ♂: exopodit: zadní okraj téměř rovný; endopodit na konci zaoblený, před koncem zevně špička.

♂ **pohlavní kužel:** párovitý.

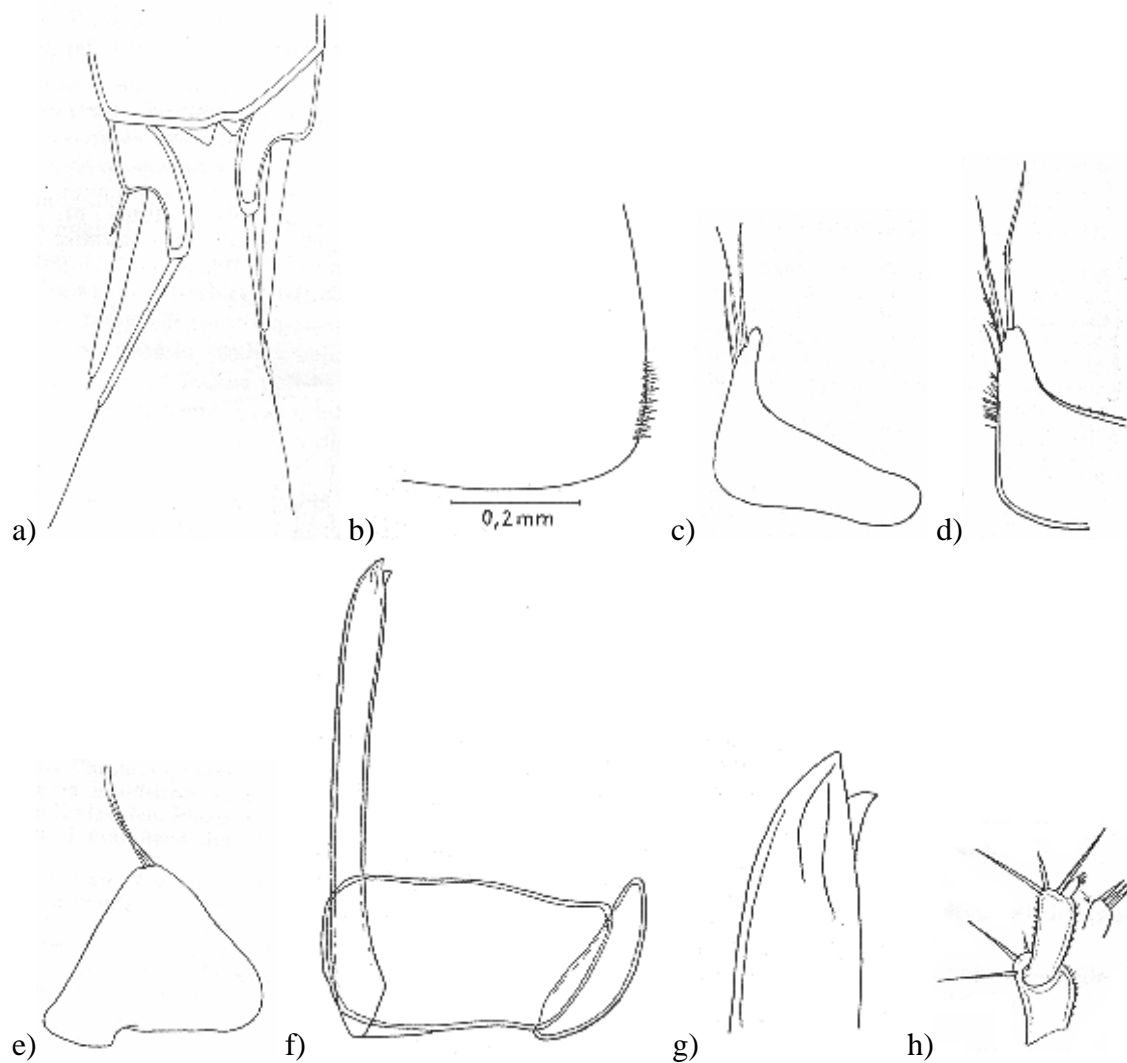
Telson: široce zaobleně trojúhelní.

Uropody: protopodit s výběžkem, který sahá téměř do poloviny exopoditu, endopodit delší než exopodit.

Zdroje: Frankenberger 1959, Gruner 1966.

Obr. 17: *Ligidium germanicum*. a) telson s uropody (Frankenberger 1959), b) konec 1. pereionitu (Gruner 1966), c) end. 1. pleopodu ♂ (Wachtler 1937), d) konec end. 1. pl. ♂ (Wachtler 1937), e) ex. 1. pl. ♂ (Wachtler 1937), f) 2. pleopod ♂ (Frankenberger 1959), g) konec end. 2. pl. ♂ (Frankenberger 1959), h) antenula (Radu 1983).

***Ligidium hypnorum* (Cuvier, 1792)**

Čeleď: Ligiidae

Velikost: délka 7-10 mm; šířka 3-4 mm.

Zbarvení: černohnědé, strakaté, černohnědý pruh na bázích epimer.

Povrch: hladký, lesklý.

Hlava: sotva dvakrát tak široká jak dlouhá, přední okraj stejnoměrně zaoblený, za očima mělká, obloukovitá, přerušená rýha, před zadní okrajem hlavy druhá příčná rýha.

Antenuly: poměrně dobře vyvinuté, ze 3 článků.

Anteny: bičík ze 10-13 zřetelných článků.

Oči: mnoho oček, velké

Pereionity: na zadním okraji 1. pereonitu chlupaté políčko, před ním jamkovité prohnutí.

Pleonity: epimery 3.-5. pleonitu slabě vyvinuty.

Pereiopody: dlouhé, štíhlé.

1. pleopod ♂: exopodit trojúhelníkový, hrot ostrý, se dvěma dlouhými brvami; endopodit se štíhlým výběžkem, který je opatřen 2-3 hladkými brvami.

2. pleopod ♂: exopodit: zadní okraj vlnovitě prohnutý; endopodit šavlovitě prohnutý, zaoblený, před koncem krátký výběžek, na vnitřní straně drobné ostny.

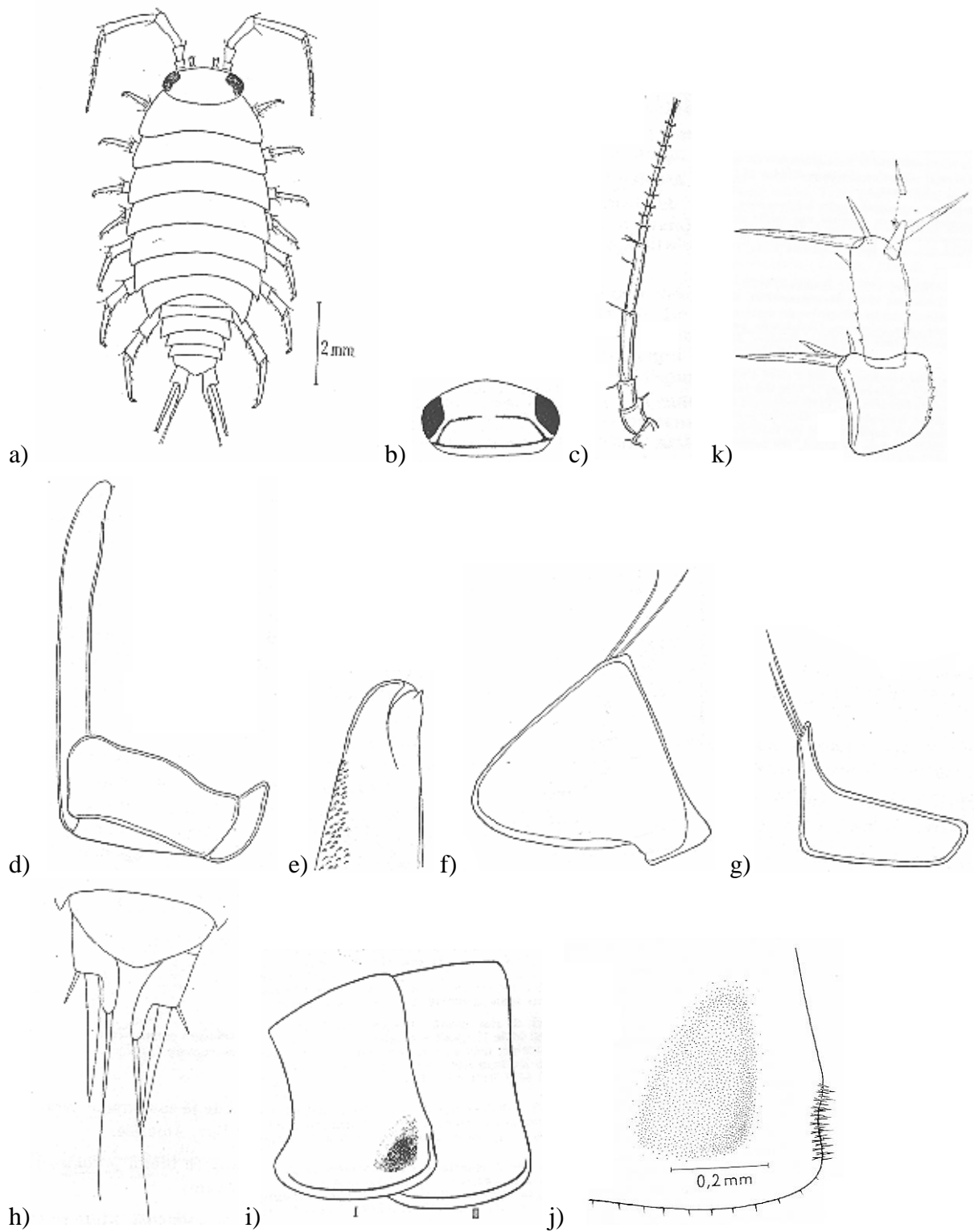
♂ **pohlavní kužel:** párovitý.

Telson: široce zaobleně trojúhelný.

Uropody: endopodit není delší než exopodit.

Zdroje: Frankenberger 1959, Gruner 1966.

Obr. 18: *Ligidium hypnorum*. a) celé tělo (Edney 1954), b) hlava (Wachtler 1937), c) antena (Radu 1983) end. 1. pl. ♂ (Frankenberger 1959), d) 2. pleopod ♂ (Frankenberger 1959), e) konec end. 2. pl. ♂ (Frankenberger 1959), f) ex. 1. pleopodu ♂ (Frankenberger 1959), g) end. 1. pl. ♂ (Frankenberger 1959), h) telson s uropody (Frankenberger 1959), h) 1. a 2. pereionit (Wachtler 1937), j) konec 1. pereionitu (Gruner 1966), k) antenula (Vandel 1960, 1962).

***Metatrichoniscoides leydigi* (Weber, 1880)**

Čeleď: Trichoniscidae

Velikost: délka ♂ 2,5 mm, ♀ 3 mm.

Zbarvení: bílé, bez pigmentu.

Povrch: zrnitý, granule v příčných řadách.

Anteny: bičík ze 3 článků, štěteček dlouhých brv.

Oči: 1 očko.

7. pereiopod ♂: pereiopody bez pohlavního rozlišení.

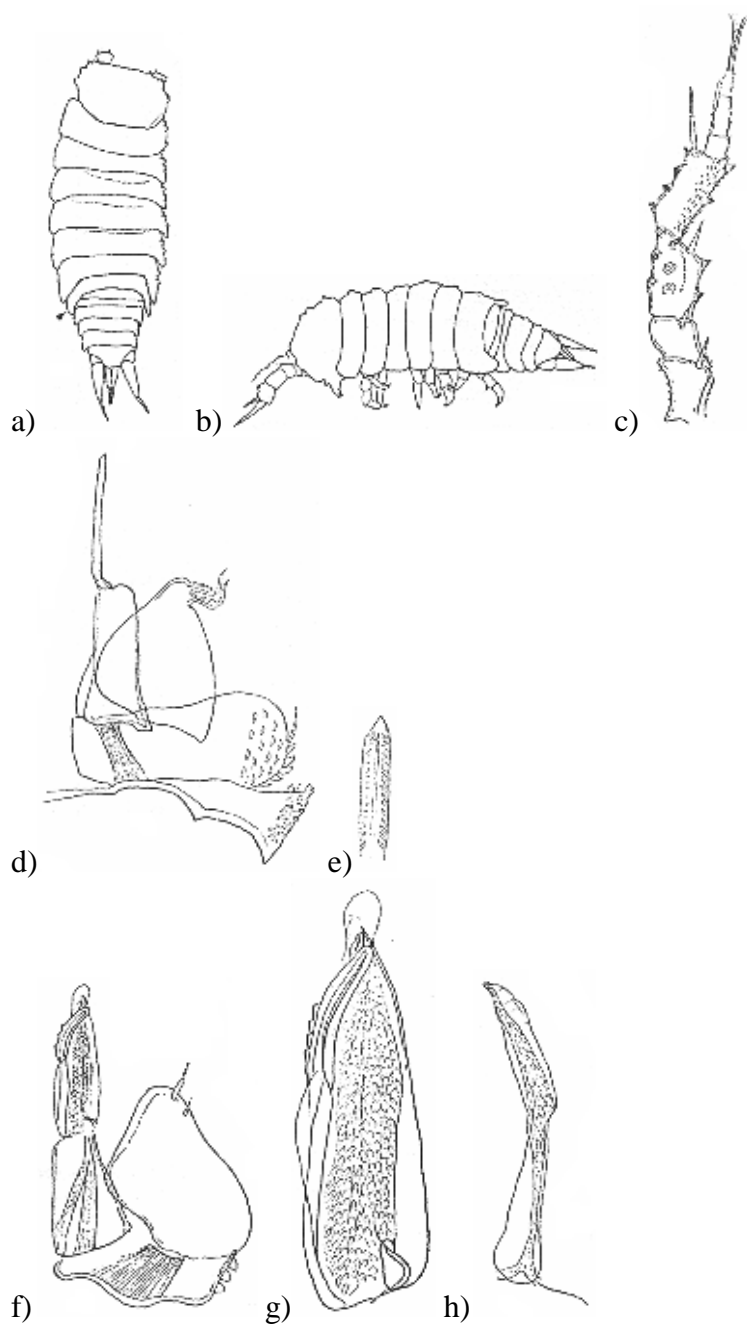
1. pleopod ♂: exopodit trojúhelný, na konci nese dva výběžky; endopodit nese tyčinkovitý výběžek.

2. pleopod ♂: exopodit čtyřhranný; endopodit: na distálním článku endopoditu je z vnitřní strany chitinová destička, konec endopoditu zaoblený.

♂ **pohlavní kužel:** nepárový.

Zdroje: Vandel 1960, 1962.

Obr. 19: *Metatriconiscoides leydigi*. a) celé tělo svrchu (Wijnhoven 2000-01), b) celé tělo z boku (Wijnhoven 2000-01), c) antena (Vandel 1960, 1962) d) 1. pleopod ♂ (Vandel 1960, 1962), e) konec end. 1. pl. ♂ (Vandel 1960, 1962), f) 2. pleopod ♂ (Vandel 1960, 1962), g) distální článek end. 2. pl. ♂ (Vandel 1960, 1962), h) pohlavní kužel ♂ (Vandel 1960, 1962).

***Oniscus asellus* Linnaeus, 1758**

Čeleď: Oniscidae

Velikost: délka až 18 mm.

Zbarvení: tmavošedé, světlé skvrny, okraje tergitů světlé.

Tvar: široce oválný.

Povrch: zrnitý, hrbolatý.

Hlava: na čele výrazná lišta protažená vpřed ve tvaru silně tupého úhlu, velké postranní laloky.

Antenuly: 3-článkové, bazální článek relativně dlouhý.

Anteny: ásadec z 5. článků; bičík ze 3 článků, 2. článek menší.

Oči: velké, 18-22 oček.

Pereionity: zadní okraj 1.-3. pereionitu nevykrojen.

Pleonity: epimery dobře vyvinuty, okraj 5. pleonitu sahá téměř ke konci telsonu.

1. pleopod ♂: exopodit vně hluboce vykrojený; endopodit s dvěma hroty.

2. pleopod ♂: exopodit dlouze a štíhle vytažen; endopodit s velmi jemnou, štíhlou špičkou, zřetelně přesahuje exopodit.

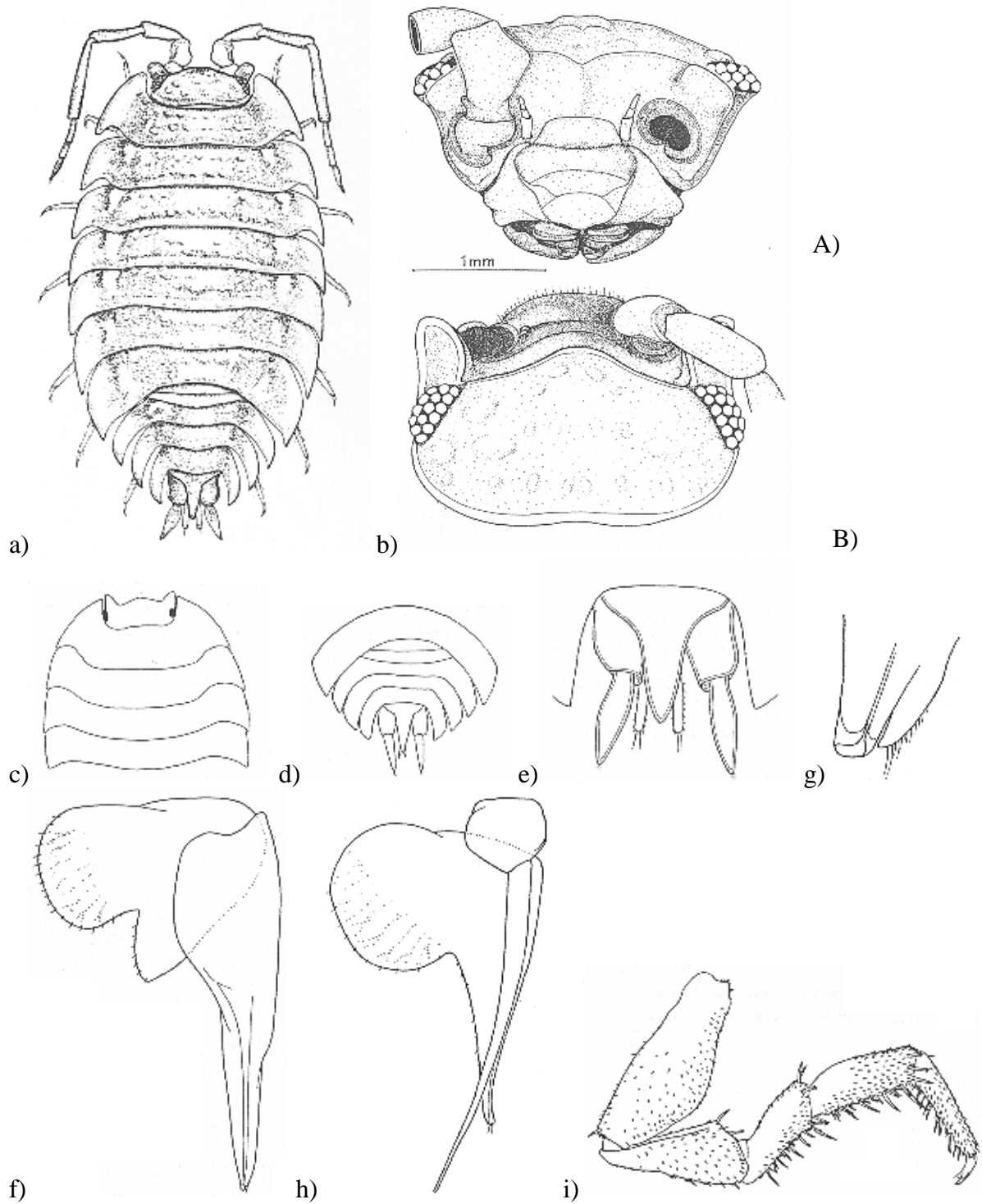
♂ **pohlavní kužel:** nepárový.

Telson: silně protáhlý, špičatý.

Uropody: dlouhý protopodit; exopodity dlouze šídlovité.

Zdroje: Frankenberger 1959, Gruner 1966, Vandel 1960, 1962.

Obr. 20: *Oniscus asellus*. a) celé tělo (Sutton 1972), b) hlava A) zepředu, B) svrchu (Gruner 1966), c) první 4 pereionity (Frankenberger 1959), d) 7. pereionit, pleon, (Frankenberger 1959) e) telson s uropody (Gruner 1966), f) 1. pleopod ♂ (Gruner 1966), g) konec end. 1. pl. ♂ (Gruner 1966), h) 2. pleopod ♂ (Gruner 1966), i) 7. pereiopod ♂ (Oliver, Meechan 1993).

***Paraschizidium roubali* Frankenberger, 1940**

Čeleď: Armadillidiidae

Velikost: délka 2,5 mm.

Zbarvení: smetanově žlutavě bílé, v lihu bílé.

Tvar: silně klenutý, schopnost dokonalé volvace.

Povrch: husté, jemné, dlouhé chloupky.

Hlava: zřetelná čelní ploténka, tykadlové laloky jen naznačeny.

Anteny: krátké, silné, mají chloupky, drobné šupinky; bičik ze 2 článků, 1. článek je asi 1/3 délky 2. článku.

Oči: chybí.

Pereionity: přední cípy epimer 1. pereionitu silně vytaženy dopředu, zadní okraj nepatrně vykrojen.

♂ **pohlavní kužel:** nepárový.

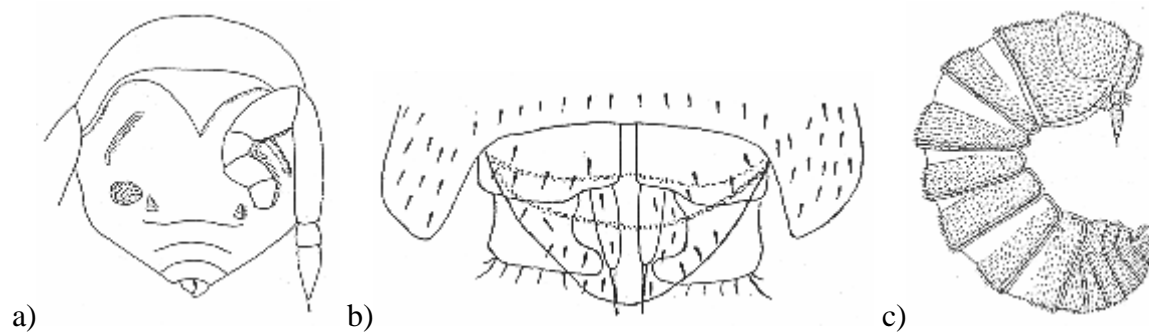
Telson: dlouhý, konec zaoblený, se dvěma jemnými příčnými lištami.

Uropody: protopodit široký; exopodity ploché, velmi široké, zevnitř vykrojené.

Zdroje: Frankenberger, 1940.

Obr. 21: *Paraschizidium roubali*. a) hlava zepředu (Frankenberger 1959), b) telson s urpody (Frankenberger 1959), c) celkový tvar (Frankenberger 1959).

***Philoscia muscorum* (Scopoli, 1763)**

Čeleď: Philosciidae

Velikost: délka 8-12 mm, šířka 4-5 mm.

Zbarvení: tmavohnědé, světlé skvrny, uprostřed hřbetu tmavý pruh, nohy světlé, hlava obecně tmavší.

Povrch: hladký, řídké štětiny.

Hlava: zřetelná čelní lišta, protažená vpřed, postranní laloky chybí.

Anteny: násadec z 5 článků; bičik ze 3 článků, 2. článek kratší.

Oči: 18 oček.

Pereiunity: zakulacený okraj 1. pereonitu sahá lehce za okraj oka, pereonity mají po stranách rýhu.

Pleonity: epimery 3.-5. pleonitu slabě vyvinuty.

7. pereiopod ♂: meropodit má na bázi spodního okraje hákovitý výběžek, který k němu těsně přiléhá.

1. pleopod ♂: exopodit asi tak dlouhý jak široký; endopodit rovnoměrně zašpičatělý, na špici zoubkovaný lalůček, na vnitřním kraji řada ostnů.

2. pleopod ♂: exopodit trojúhelný, vně obloukově vykrojený, protáhlý, sahá téměř k endopoditu; endopodit 2-článekový, dlouhý, špičatý.

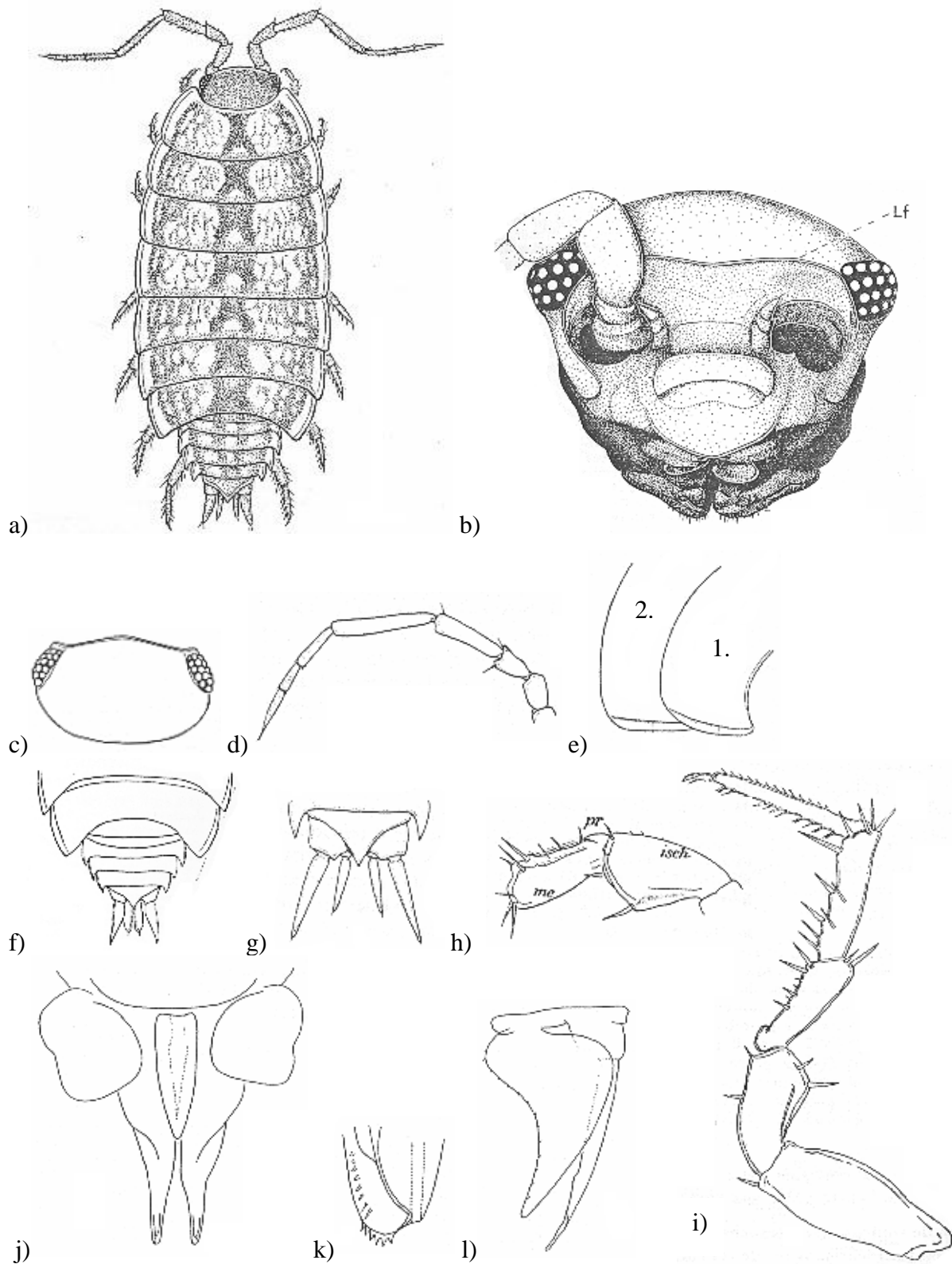
♂ **pohlavní kužel:** nepárový, protáhlý, kuželovitý.

Telson: trojúhelný, dovnitř zaoblené strany, konec do špice.

Uropody: široký protopodit, nesahá až ke špici telsonu, endopodit malý, úzký, exopodit větší, kuželovitý.

Zdroje: Gruner 1966, Vandel 1960, 1962.

Obr. 22: *Philoscia muscorum*. a) celé tělo (Gruner 1966), b) hlava zepředu (Gruner 1966), c) hlava svrchu (Wachtler 1937), d) antena (Sutton 1972), e) 1. a 2. pereionit z pravé strany (Wachtler 1937), f) pleon (Wachtler 1937), g) telson s uropody (Sutton 1972), h) mero- a ischiopodit 7. pereiopodu ♂ (Wachtler 1937), i) 7. per. ♂ (Vandel 1960, 1962), j) 1. pleopod ♂, pohl. kužel (Gruner 1966), k) konec end. 1. pl. ♂ (Gruner 1966), l) 2. pleopod ♂ (Gruner 1966).

***Platyarthrus hoffmannseggi* Brandt, 1833**

Čeleď: Platyarthridae

Velikost: délka ♂ 1,5-2,5 mm, ♀ 3-4,5 mm; šířka 1,6-2,5 mm.

Zbarvení: bílé, nažloutlé, bez pigmentu.

Povrch: drobné šupinky.

Hlava: přední okraj zaoblený, postranní laloky dobře vyvinuté.

Anteny: krátké, tlusté; násadec z 5 článků, první čtyři krátké, 5. velký a široký; bičík ze 2 článků, 1. článek krátký, nepatrný.

Oči: chybí.

Pereiunity: zadní okraj 1.-3. obloukovitě vykrojen; nodili laterales velmi malé, položené na okraji zadní části tergitů.

Pleonity: epimery 3.-5. pleonitu dobře vyvinuty, úzké, protažené dozadu, vnitřek epimer 5. pleonitu skoro rovnoběžný.

7. pereiopod ♂: bez pohlavního rozlišení.

1. pleopod ♂: exopodit zaoblený, z vnější strany pravoúhlý; endopodit dlouze kuželovitý, hrot slabě ohnutý.

2. pleopod ♂: exopodit trojúhelný; endopodit štíhlý, špičatý, zakončen štětinou, exopodit trochu přečnívající.

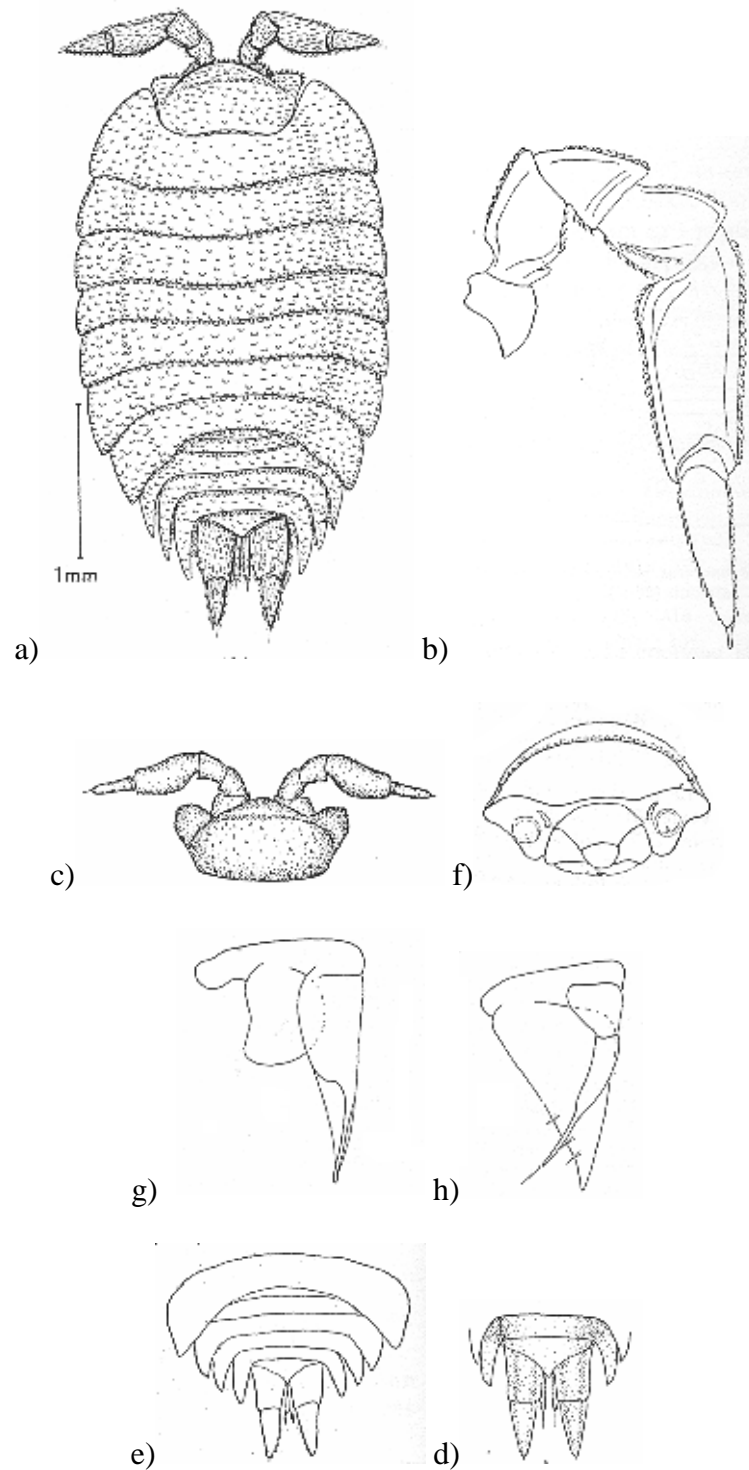
♂ **pohlavní kužel:** nepárový.

Telson: krátký, trojúhelníkovitý, konec špičatý, okraje lehce konkávní.

Uropody: hustě chlupaté, mohutný protopodit, exopodit kuželovitě zašpičatělý, endopodit velmi štíhlý.

Zdroje: Frankenberger 1959, Gruner 1966, Vandel 1960, 1962.

Obr. 23: *Platyarthrus hoffmannseggi*. a) celé tělo (Gruner 1966), b) antena (Frankenberger 1959), c) hlava (Edney 1954), d) telson s uropody (Edney 1954), e) pleon (Dahl 1916), f) hlava zepředu (Vandel 1960, 1962), g) 1. pleopod ♂ (Gruner 1966), h) 2. pleopod ♂ (Gruner 1966).

***Porcellio dilatatus* Brandt, 1833**

Čeleď: Porcellionidae

Velikost: délka 12-15 mm; šířka 6-9 mm.

Zbarvení: šedé, šedohnědé až hnědé, po stranách světle mramorovaný, epimery světlejší, střední čelní lalok tmavý.

Tvar: plochý.

Povrch: hustě, drobně zrnitý.

Hlava: střední lalok trojúhelný, postranní úzké, báze středního laloku 2krát širší než báze postranního.

Anteny: násadec ze 2. a 3. článků, s malým zoubkem; bičík ze 2 článků, stejně dlouhé.

Oči: mnoho oček.

Pereiunity: zadní okraj 1.-3. pereionitu po stranách hluboký výkroj, epimery vytaženy vzad do ostrých cípů; podlouhlá žlázová políčka; noduli laterales sotva viditelné.

Pleonity: epimery velké, dlouhé.

7. pereiopod ♂: ischiopodit na spodu konkávní, dlouhé husté brvy; carpopodit na horním okraji konvexní kýl, vybíhá v trnovitý výběžek.

1. pleopod ♂: exopodit: boční okraj vykrojen, široký mediální lalok, tracheální políčko i na laloku, ostny; hrot endopoditu nepatrně zevně vychýlen.

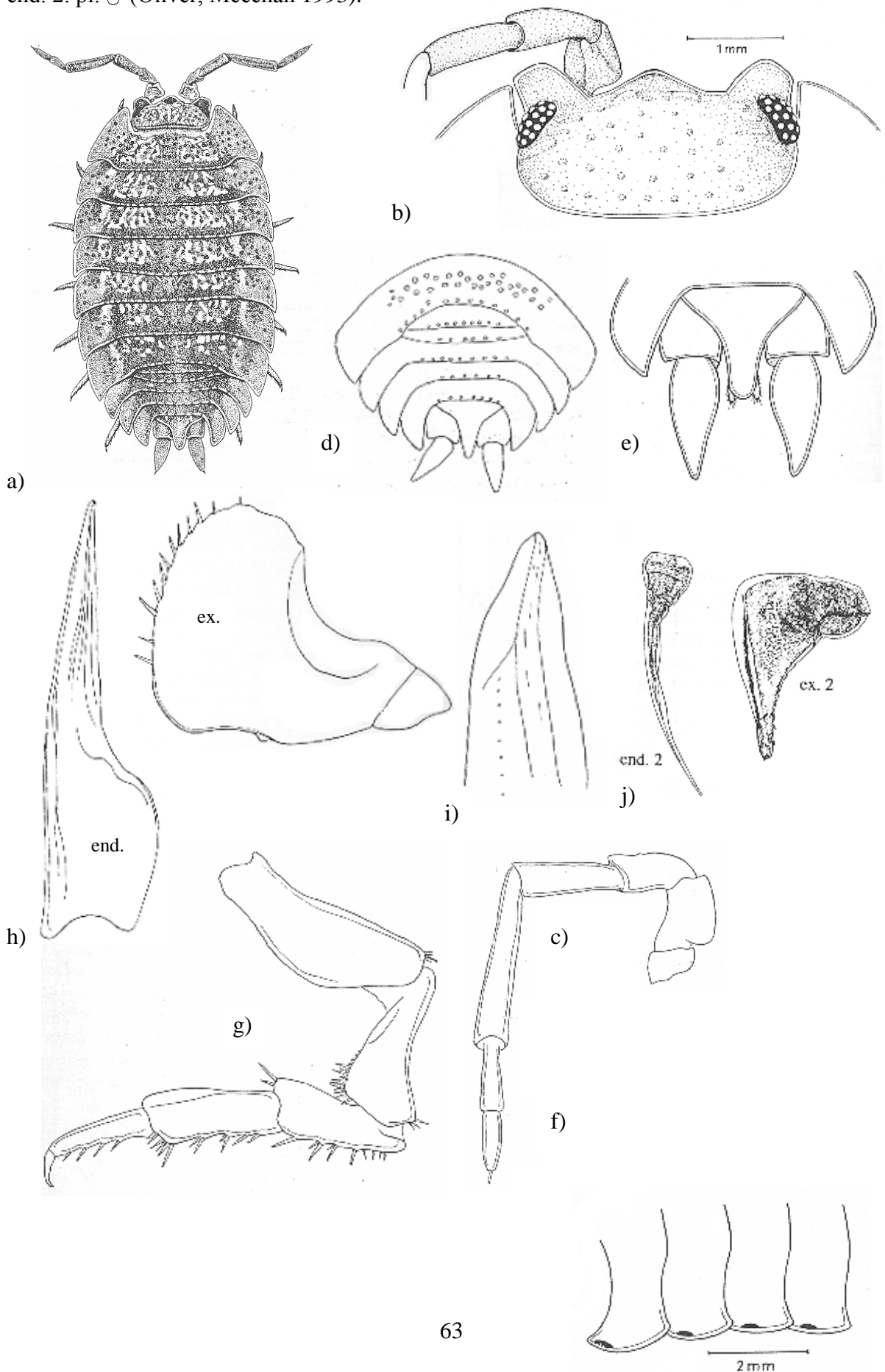
♂ **pohlavní kužel:** nepárový.

Telson: svrchu klenutý, na bázi široký, na konci jazykovitě zaoblený.

Uropody: exopodit u ♂ lopatkovitě rozšířený, u ♀ protáhle vejčité.

Zdroje: Frankenberger 1959, Gruner 1966.

Obr. 24: *Porcellio dilatatus*. a) celé tělo (Oliver, Meechan 1993), b) hlava (Gruner 1966), c) antena (Frankenberger 1959), d) 7. pereionit, pleon (Frankenberger 1959), e) telson s uropody (Gruner 1966), f) 1. – 4. pereionit (Gruner 1966), g) 7. pereiopod ♂ (Frankenberger 1959), h) end. a ex. 1. pleopodu ♂ (Frankenberger 1959), i) konec end. 1. pl. ♂ (Gruner 1966), j) ex. a end. 2. pl. ♂ (Oliver, Meechan 1993).

***Porcellio laevis* Latreille, 1804**

Čeleď: Porcellionidae

Velikost: délka 12-18 mm; šířka 6-9 mm.

Zbarvení: tmavě šedé, šedohnědé, dvě řady bělavých skvrn, zespod světlé, žlutohnědé.

Tvar: mírně klenutý, poměrně široký.

Povrch: téměř hladký.

Hlava: velké postranní laloky, zaoblené, ohnuté nahoru; střední lalok malý, tupě trojúhelný.

Anteny: dlouhé asi jako polovina těla; bičík ze 2 článků.

Oči: mnoho oček.

Pereionity:., zářez na stranách 1. pereionitu velmi mělký, 4.-7. pereionit má zadní rohy protaženy vzad; zřetelné noduli laterales; žlázová políčka okrouhlá.

Pleonity: epimery dobře vyvinuty, na zadním okraji drobné uzlíčky.

7. pereipod ♂: ischiopodit zespodu rovný; meropodit zespodu slabě konkávní.

c. bez rozšíření

1. pleopod ♂: exopodit ve vnitřní části směrem vzad dlouhý zašpičatělý výběžek; hrot endopoditu lehce vně ohnut.

2. pleopod ♂: endopodit s tenkou špičkou.

♂ **pohlavní kužel:** nepárový.

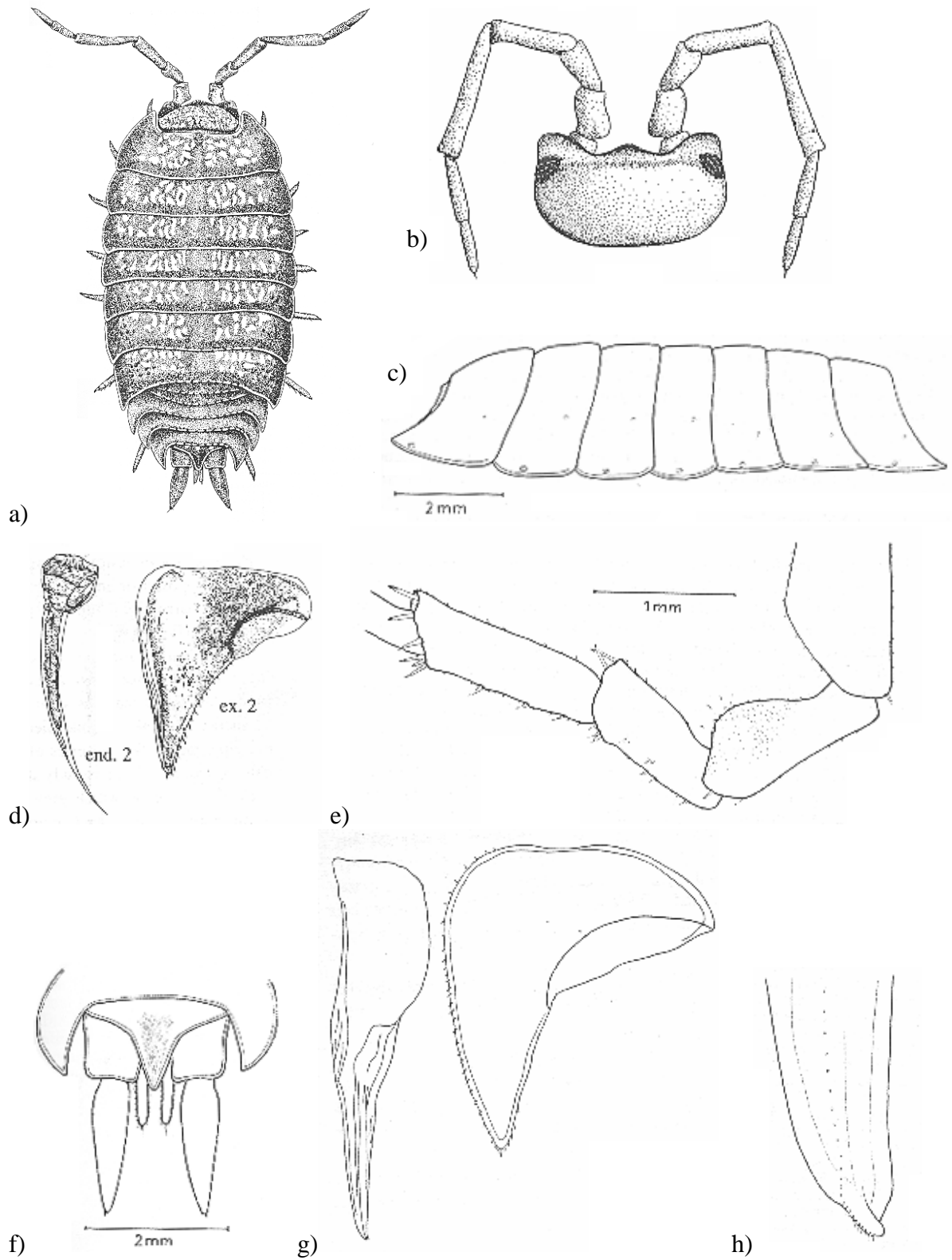
Telson: špičatý, protáhlý, svrchu žlábkovitě prohloubený.

Uropody: protopodit napříč uťatý; exopodit u ♂ až 2krát delší než u ♀.

Zdroje: Frankenberger 1959, Gruner 1966, Vandel 1960, 1962.

Obr. 25: *Porcellio laevis*. a) celé tělo (Oliver, Meechan 1993), b) hlava (Edney 1954), c) žlázná políčka, noduli laterales (Gruner 1966), d) ex. a end. 2. pl. (Oliver, Meechan 1993), e) 7. pereopod ♂ (Gruner 1966), f) telson s uropody (Gruner 1966), g) ex. a end. 1. pl. ♂ (Frankenberger 1959), h) konec end. 1. pl. ♂ (Gruner 1966).

***Porcellio montanus* Budde-Lund, 1885**

Čeleď: Porcellionidae

Velikost: délka 10-15 mm; šířka 6-7 mm.

Zbarvení: tmavě šedé, světlé skvrnky, hroty epimer bělavé, ♂ zpravidla tmavší.

Povrch: skoro hladký, na epimerách hrbolky.

Hlava: střední lalok ve tvaru mírného oblouku; postranní laloky velké; mezi postranní a středním lalokem tupý úhel.

Anteny: na 2. a 3. článku násadce krátké zuby; bičík ze 2 článků, asi stejně dlouhé.

Oči: mnoho oček.

Pereiunity: na zadním okraji 1. pereionitu hluboký zářez; žlázová políčka poloeliptické; noduli laterales zřetelné.

Pleonity: epimery mírně dlouhé.

7. pereiopod ♂: ischiopodit má svrchu na konci velké políčko chloupků; meropodit: políčko chloupků, ostny; carpopodit nejširší v polovině.

1. pleopod ♂: exopodit ve středu jazykovitý zašpičatělý lalok; endopodit před koncem vykrojen, hrot rozeklán.

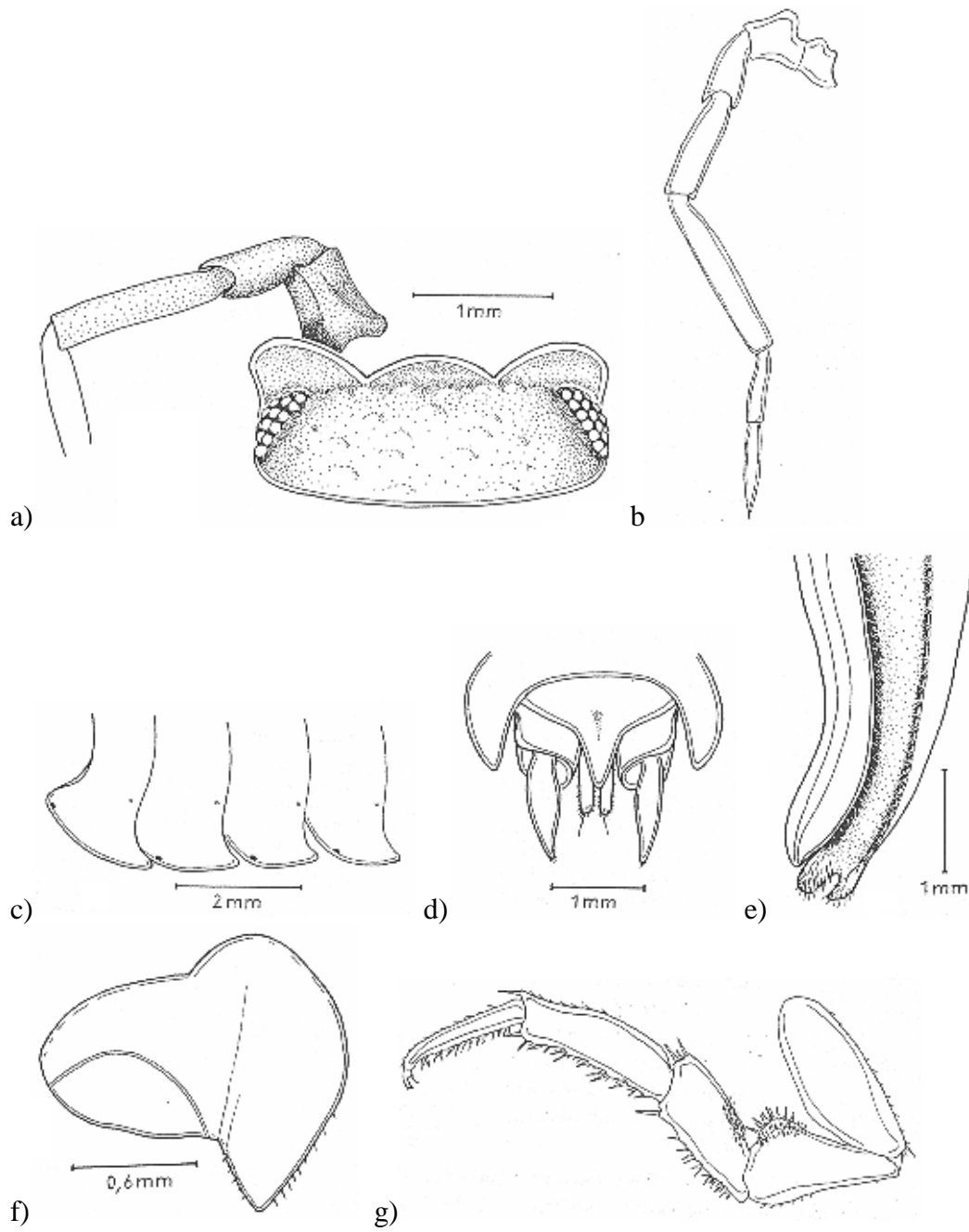
♂ **pohlavní kužel:** nepárový.

Telson: od 1/3 délky silně zúžen, špičatý, svrchu mělké žlábký.

Uropody: protopodit šikmo seříznutý; exopodity mírné délky; enopodit málo přesahují telson.

Zdroje: Frankenberger 1959, Gruner 1966, Vandel 1960, 1962.

Obr. 26: *Porcellio montanus*. a) hlava (Gruner 1966), b) antena (Frankenberger 1959), c) 1. – 4. pereionit (Gruner 1966), d) telson s uropody (Gruner 1966), e) konec end. 1. pleopodu ♂ (Gruner 1966), f) ex. 1. pleopodu ♂ (Gruner 1966) g) 7. pereiopod ♂ (Frankenberger 1959).

***Porcellio scaber* Latreille, 1804**

Čeleď: Porcellionidae

Velikost: délka různá, můžou dosahovat až 18 mm.

Zbarvení: variabilní, u ♂ převládá tmavošedé a černé, u ♀ světlé, hnědé, šedé, zelenošedě mramorované.

Tvar: klenutý.

Povrch: hustě a ostře zrnitý

Hlava: čelní střední lalok velký, široce trojúhelný; postranní laloky zaoblené, mezi postranním a středním lalokem oblý tupý úhel.

Anteny: 2.-4. článek násadce s ostrým zoubkem; bičík ze 2 článků.

Oči: mnoho oček.

Pereiocity: 1.-3. pereionit na stranách hluboce vykrojen, epimery protaženy v ostré cípy; žlázová políčka malá, oválná, noduli laterales mezi hrbolky špatně viditelné, posunuté dozadu.

Pleonity: epimery dobře vyvinuty, dozadu ohnuté, u 5. pleonitu se málo rozbíhají.

7. pereiopod ♂: ischiopodit zespol konkávní, husté brvy; carpopodit na distálním konci zaoblený.

1. pleopod ♂: exopodit široký, skoro tvar lichoběžníku; endopodit na bázi široký, hrot zevně odchýlený, rozeklaný.

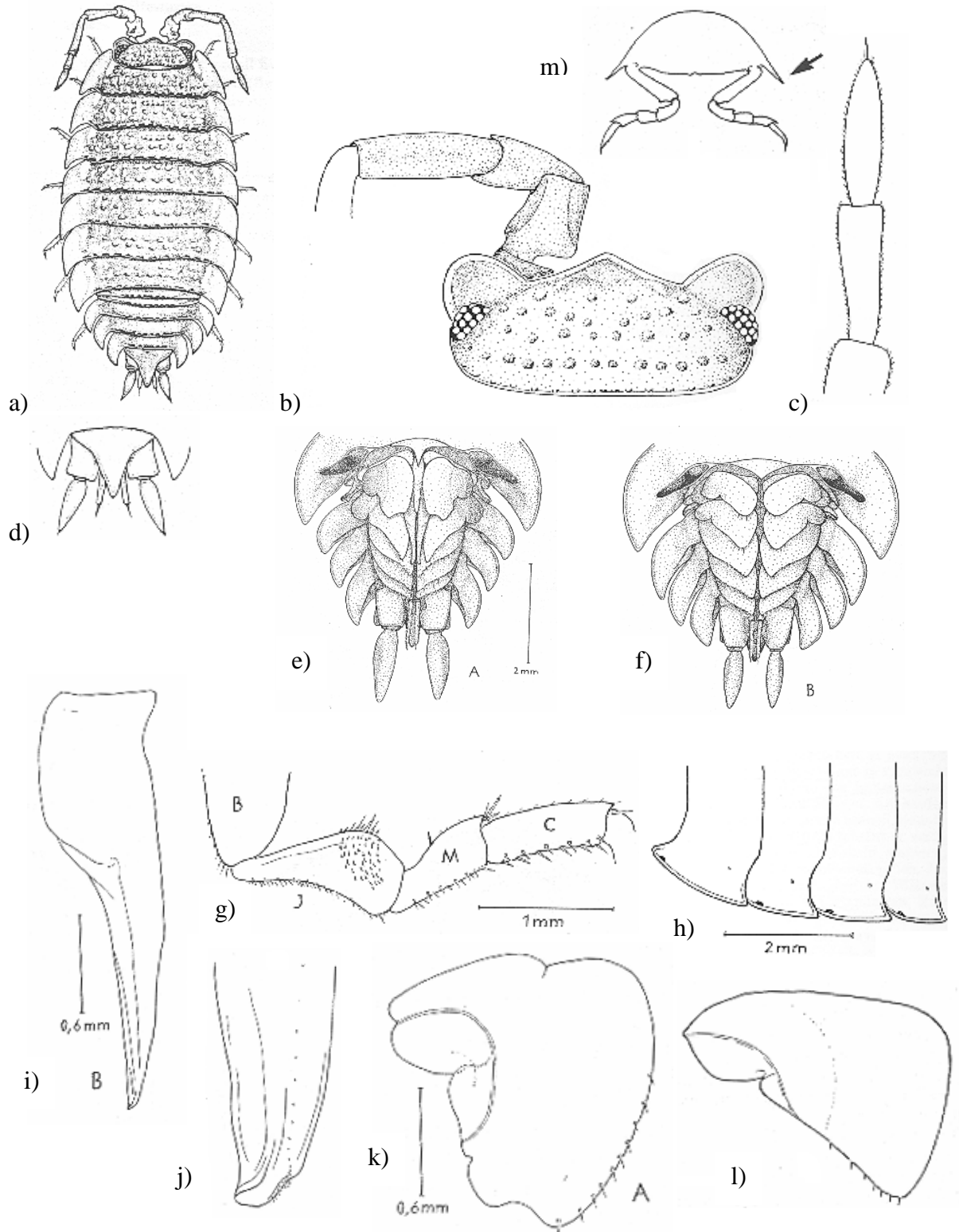
♂ **pohlavní kužel:** nepárový.

Telson: na bázi široký, zadní špičatá část asi 2krát delší než bazální část.

Uropody: protopodit napříč uťatý, kratší než epimery 5. pleonitu; exopodit ♂ delší než ♀.

Zdroje: Frankenberger 1959, Gruner 1966.

Obr. 27: *Porcellio scaber*. a) celé tělo (Sutton 1972), b) hlava (Gruner 1966), c) bičík anten (Gruner 1966), d) telson s uropody (Sutton 1972), e) telson z břiš. str. ♂ (Gruner 1966), f) ♀ (Gruner 1966), g) 7. pereiopod ♂ (Gruner 1966), h) 1. – 4. pereionit (Gruner 1966), i) end. 1. pl. ♂ (Gruner 1966), j) konec end. 1. pl. ♂ (Gruner 1966), k) ex. 1. pl. ♂ (Gruner 1966), l) ex. 2. pl. ♂ (Gruner 1966), m) klenba těla (Sutton 1972).

***Porcellio spinicornis* Say, 1818**

Čeleď: Porcellionidae

Velikost: délka 12-15 mm

š. 5 – 7 mm

Zbarvení: hlava a pleon černé, hrud' pestrá: hnědé a žluté až bílé skvrny; telson a epimery světlé, tykadla šedá.

Povrch: ostré hrbolky.

Hlava: čelní lalok silně vyvinut, úhel mezi postranním a středním lalokem pravý až ostrý.

Anteny: na 2. článku násadce velký konečný zub; bičík ze 2 článků, 1. článek delší.

Oči: mnoho oček.

Pereionity: 1.-3. pereionit na stranách hluboce vykrojen, žlázová políčka a noduli laterales jsou zřídka jasně patrné.

Pleonity: epimery dobře vyvinuty.

7. pereiopod ♂: ischiopodit zespod lehce konkávní, políčko chlupů; carpopodit svrchu obloukovitý hřeben.

1. pleopod ♂: exopodit má ve středu krátký, široký, oblý lalok; hrot endopoditu nepatrně uchýlený do strany.

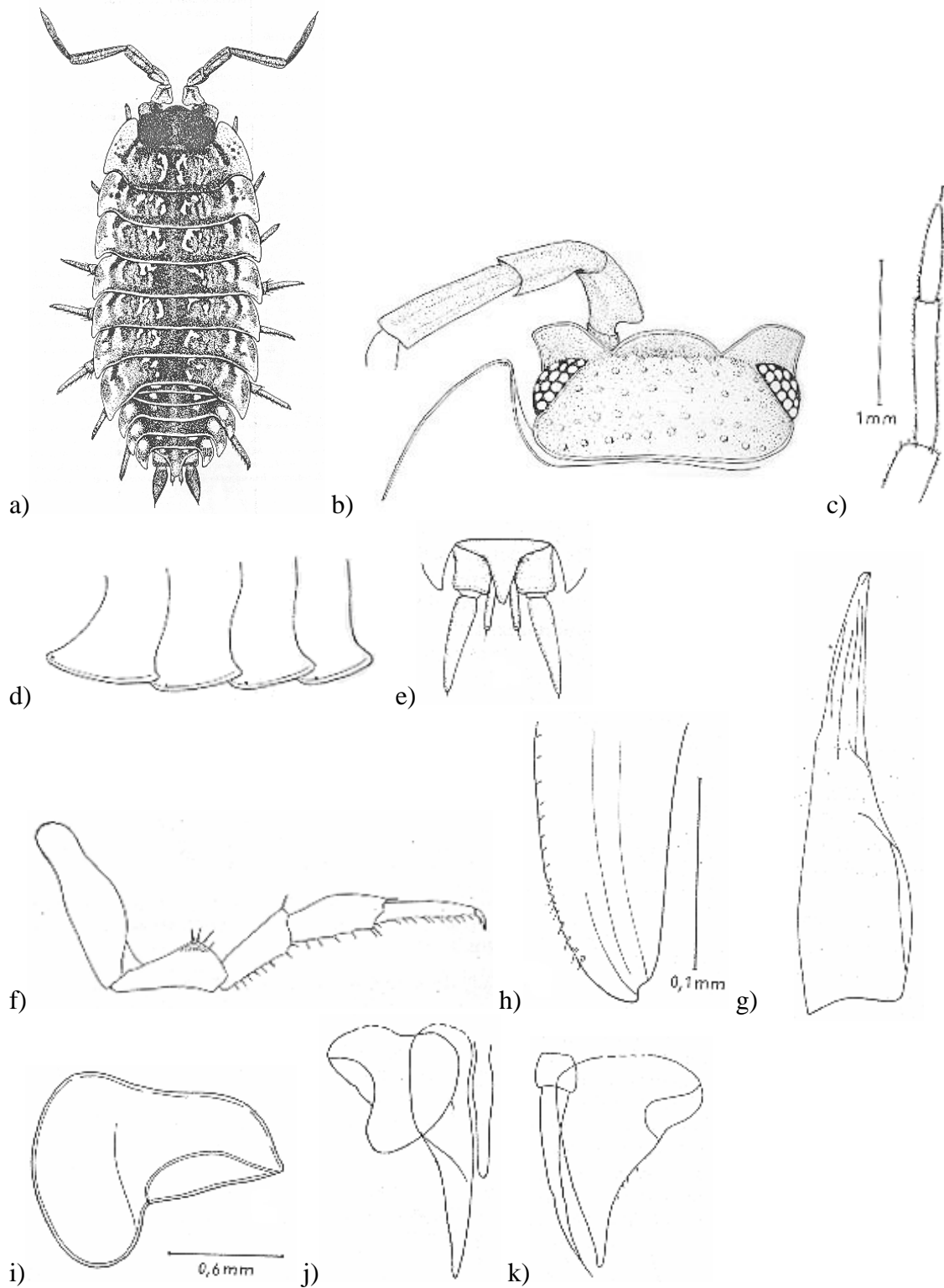
♂ **pohlavní kužel:** nepárový.

Telson: na bázi široký, poměrně krátká špička, svrchu žlábek.

Uropody: protopodit příčně uťatý; exopodit ♂ delší než ♀.

Zdroje: Frankenberger 1959, Gruner 1966.

Obr. 28: *Porcellio spinicornis*. a) celé tělo (Oliver, Meechan 1993), b) hlava (Gruner 1966), c) bičík anten (Gruner 1966), d) 1. – 4. pereionit (Gruner 1966), e) telson s uropody (Sutton 1972), f) 7. pereiopod ♂ (Frankenberger 1959), g) end. 1. pleopodu ♂ (Frankenberger 1959), h) konec end. 1. pl. ♂ (Gruner 1966), i) ex. 1. pl. ♂ (Gruner 1966), j) 1 pl. ♂ (Edney 1954), k) 2 pl. ♂ (Edney 1954).

***Porcellionides pruinosus* (Brandt, 1833)**

Čeleď: Porcellionidae

Velikost: délka 9-12 mm; šířka 4-5 mm.

Zbarvení: hnědé, někdy do červena, ojíněný – zmizí při navlhčení, pereiopody světlé.

Povrch: hrbolky.

Hlava: na čele lišta ve tvaru V, malé zaoblené postranní laloky.

Anteny: šupinky, anteny delší než ½ těla; bičík ze 2 článků, 1. článek delší.

Oči: silně klenuté; asi 20 oček.

Pereionity: na 2.-4. příčně seskupené hrbolky, zadní okraj 1. pereionitu je stejnoměrně zaoblený, 7. široce vykrojen; velmi malá žlázová políčka na okraji pereionitů.

Pleonity: epimery málo vyvinuty, zadní roh 3.-5. pleonitu špičatě vytažen dozadu.

7. pereiopod ♂: bez pohlavního rozlišení.

1. pleopod ♂: exopodit variabilní tvar; endopodit na hrotu rovnoměrně zakulacený, na jeho vnitřním okraji řada štětín.

2. pleopod ♂: exopodit rovnoměrně vykrojený vnější okraj; endopodit štíhlý.

♂ **pohlavní kužel:** nepárový.

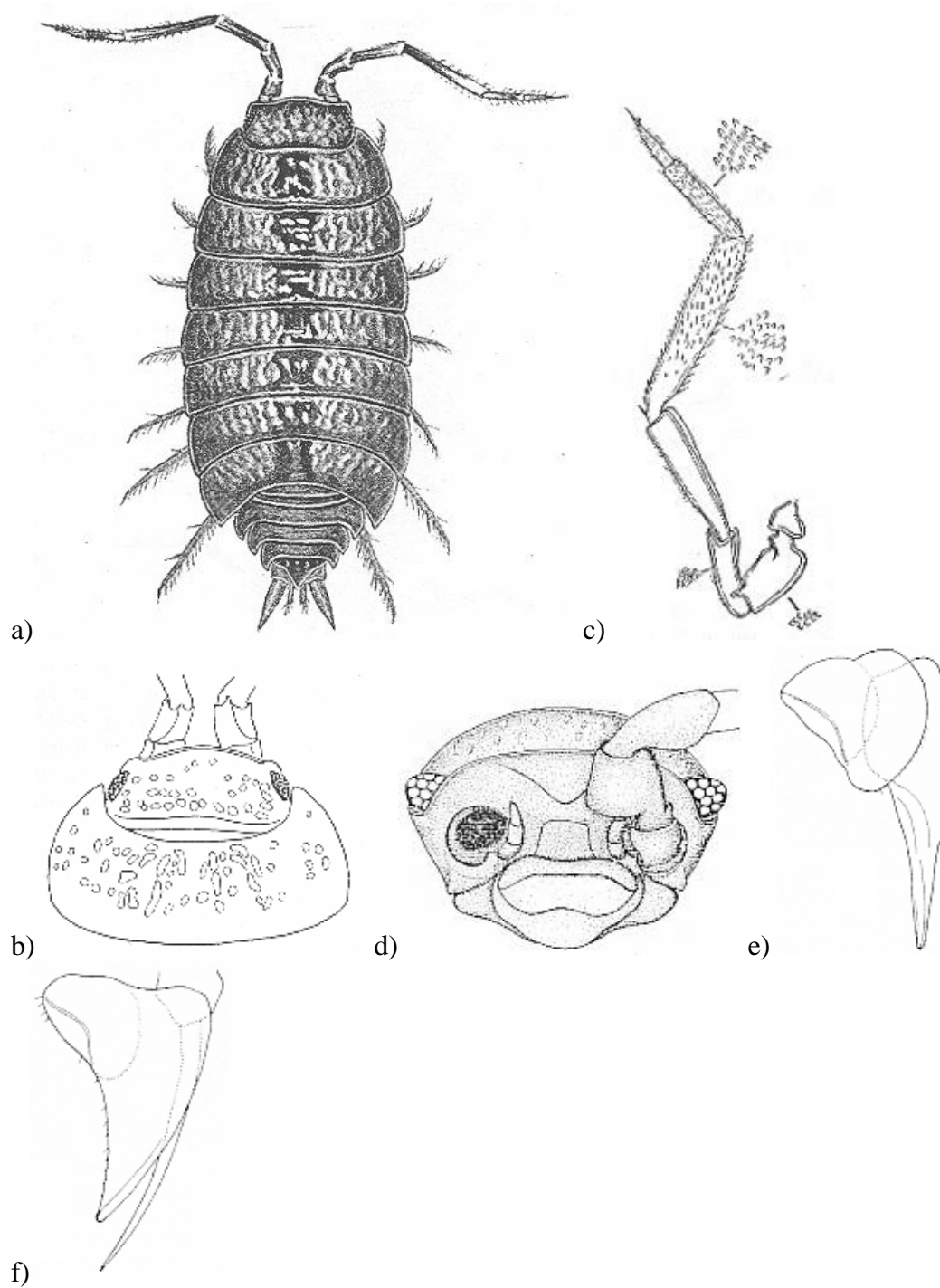
Telson: široce trojúhelný, špičatý, plochý, na konci prohloubený.

Uropody: endopodit silně přesahuje telson.

Zdroje: Frankenberger 1959, Gruner 1966, Vandel 1960, 1962.

Obr. 29: *Porcellionides pruinosus*. a) celé tělo (Webb, Sillem 1906), b) hlava, 1. pereionit (Frankenberger 1959), c) antena (Vandel 1960, 1962), d) hlava zepředu (Gruner 1966), e) 1. pleopod ♂ (Gruner 1966), f) 2. pleopod ♂ (Gruner 1966).

***Porcellium collicola* (Verhoeff, 1907)**

Čeleď: Trachelipodidae

Velikost: délka 4-5 mm; šířka 2-3 mm.

Zbarvení: variabilní, žlutě a hnědě mramorovaný.

Tvar: klenutý, schopnost neúplné volvace, více omezena než u *P. conspersum*.

Povrch: zrnitý.

Hlava: trojúhelný střední lalok; postranní laloky úzké, dlouhé, trochu rozbíhavé.

Anteny: bičík ze 2 článků.

Oči: mnoho oček.

Pereionity: 1. pereionit po stranách obloukovitě vykrojen.

Pleonity: epimery 5 pleonitu lehce rozbíhavé.

7. pereiopod ♂: ischiopodit má vně nepatrný výběžek, zevnitř několik brv, krátké chlupy.

1. pleopod ♂: endopodit z ½ velmi široký, zužuje se, hrot zevně mělce prohlouben.

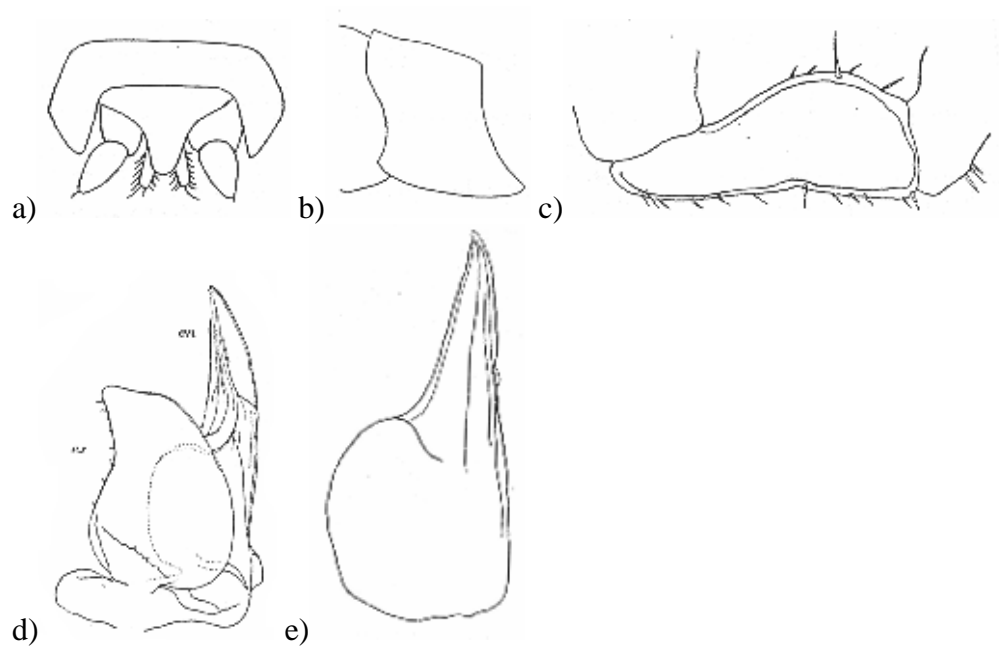
♂ **pohlavní kužel:** nepárový.

Telson: jazykovitý, na konci zaoblený, plochý.

Uropody: exopodity krátce vřetenovité.

Zdroje: Frankenberger 1959.

Obr. 30: *Porcellium collicola*. a) telson s uropody (Frankenberger 1959), b) 1. pereonit z pravé strany (Frankenberger 1959), c) ischiopodit 7. pereopodu ♂ (Frankenberger 1959), d) 1. pleopod ♂ (Wachtler 1937), e) end. 1. pl. ♂ (Frankenberger 1959).

***Porcellium conspersum* (C. Koch, 1841)**

Čeleď: Trachelipodidae

Velikost: délka 6-8 mm; šířka 3-4 mm.

Zbarvení: variabilní, žlutě a hnědě mramorovaný.

Tvar: silně klenutý, schopnost neúplné volvace.

Povrch: zrnitý, hrbolky.

Hlava: trojúhelný střední lalok, postranní laloky úzké, dlouhé, trochu rozbíhavé.

Anteny: násadec z 5 článků; bičík ze 2 článků, dlouhý asi jako 5. článek násadce.

Oči: mnoho oček.

Pereionity: 1. pereionit po stranách ostře vykrojen.

Pleonity: epimery 5 pleonitu rovnoběžné nebo sbíhavé.

7. pereiopod ♂: ischiopodit má vně protáhlý výběžek, zevnitř hojně dlouhé trny.

1. pleopod ♂: endopodit z ½ velmi široký, zužuje se, hrot ohnut zřetelně vně.

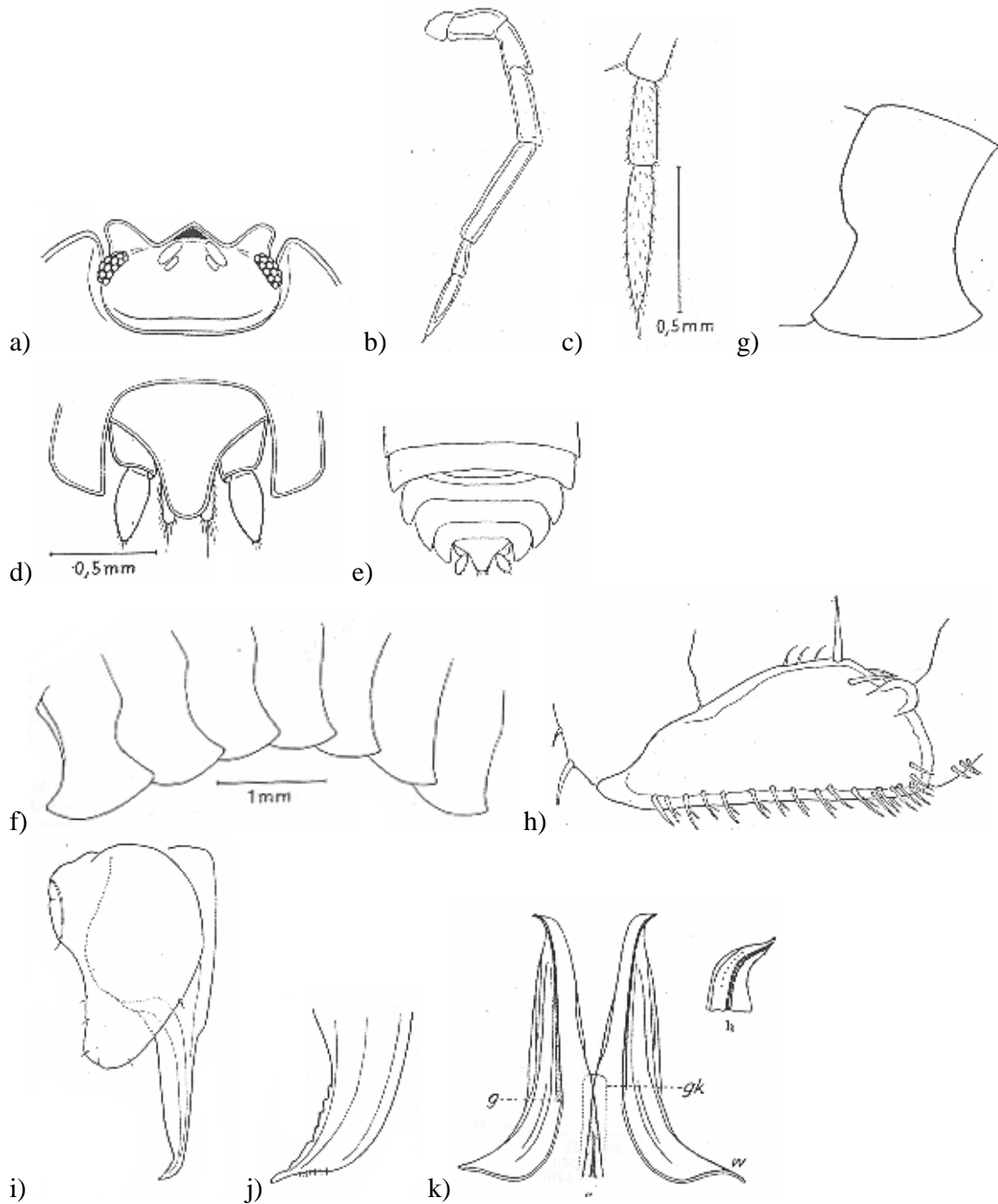
♂ **pohlavní kužel:** nepárový.

Telson: jazykovitý, na konci zaoblený, plochý.

Uropody: protopodit krátký, na konci šikmo zkosený; exopodity krátce vřetenovité.

Zdroje: Frankenberger 1959.

Obr. 31: *Porcellium conspersum*. a) hlava (Wachtler 1937), b) antena (Frankenberger 1959), c) bičik anten (Gruner 1966), d) telson s uropody (Gruner 1966), e) 6. a 7. pereionit, pleon (Dahl 1916), f) pereionity (Gruner 1966), g) 1. pereionit z pravé strany (Frankenberger 1959), h) ischiopodit 7. pereiopodu ♂ (Frankenberger 1959), i) 1. pleopod ♂ (Gruner 1966), j) konec end. 1. pl. ♂ (Gruner 1966), k) endopodity 1. pl. ♂, pohl, kužel (Wachtler 1937).

***Protracheoniscus major* (Dollfus, 1903)**

Čeleď: Trachelipodidae

Velikost: délka ♂ do 18 mm, ♀ do 15 mm.

Zbarvení: šedohnědé, světlé skvrny, epimery na kraji světlé.

Povrch: lehce vrásčitý, pokrytý krátkými, hustými chlupy.

Hlava: asi dvakrát tak široká jak dlouhá, malé postranní laloky, na hřbetní straně slabě vyhloubeny.

Anteny: bičik ze 2 článků, 1. článek delší.

Oči: asi 20 oček.

Pereionity: noduli laterales zřetelné, na 3. a 4. pereonitu výrazně posunuty ke středu.

7. pereiopod ♂: ischiopodit krátký, na horní straně hřeben s ostny a políčkem chloupků.

1. pleopod ♂: exopodit delší než širší, zevnitř tracheální políčko; endopodit silný, ale štíhlý, slabě ohnutý vně, na konci řádka chlupů.

2. pleopod ♂: endopodit štíhlý.

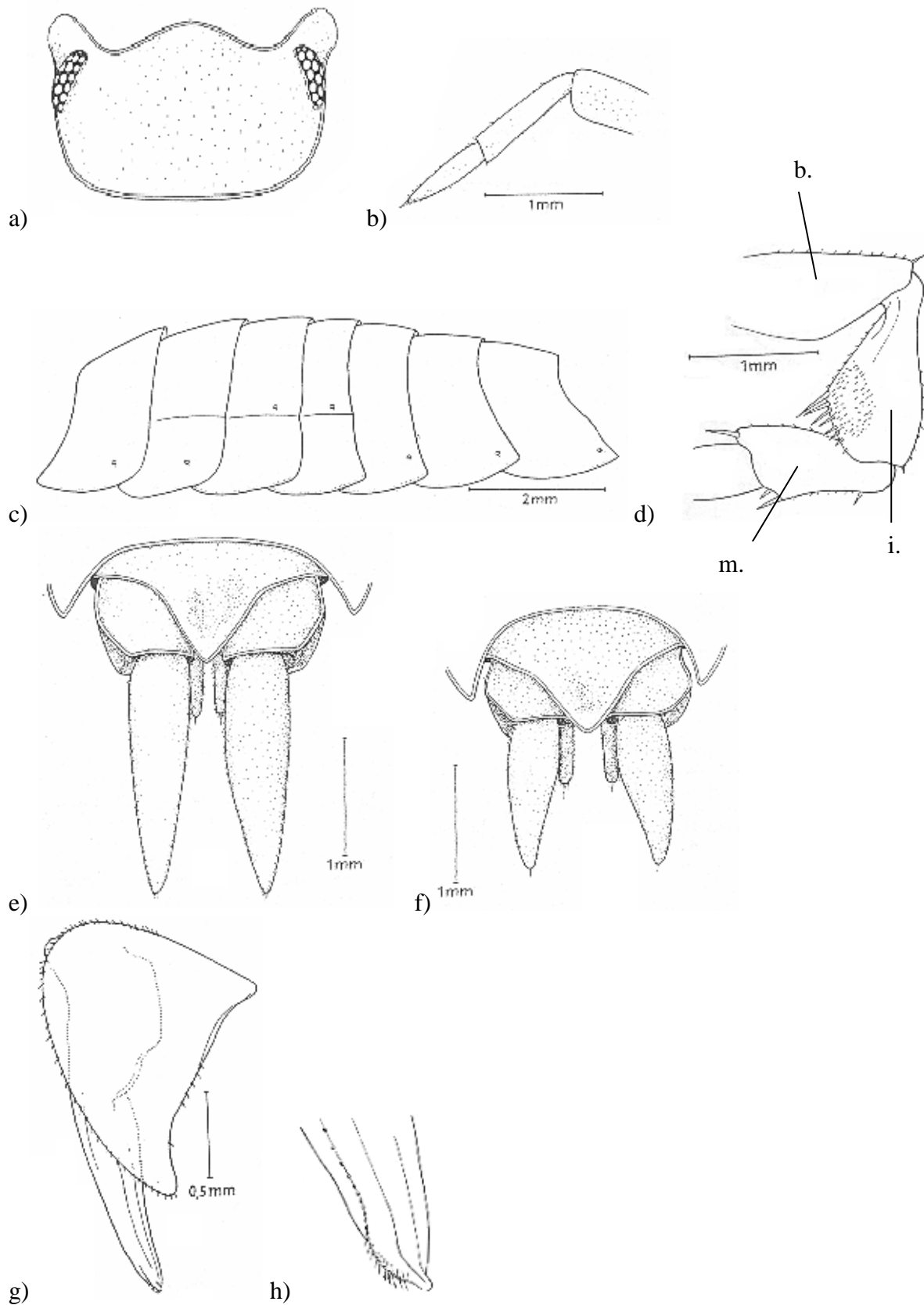
♂ **pohlavní kužel:** nepárový.

Telson: krátce trojúhelný, s tupou špičkou.

Uropody: exopodit u ♂ značně delší než u ♀.

Zdroje: Gruner 1966.

Obr. 32: *Protracheoniscus major*. a) hlava (Gruner 1966), b) bičik anten (Gruner 1966), c) umístění noduli laterales na pereionitech (Gruner 1966), d) 7. pereiopod ♂: b. – basipodit, i. – ischiopodit, m. – meropodit (Gruner 1966), e) telson s uropody ♂ (Gruner 1966), f) telson s uropody ♀ (Gruner 1966), g) 1. pleopod ♂ (Gruner 1966), h) konec end. 1. pl. ♂ (Gruner 1966).

***Protracheoniscus politus* (C. Koch, 1841)**

Čeleď: Trachelipodidae

Velikost: délka ♂ do 7,5 mm, ♀ do 9,5 mm; šířka 3-4,5 mm.

Zbarvení: tmavohnědé, mramorování světlými skvrnami.

Povrch: hladký.

Hlava: postranní laloky malé, čelní lišta vyklenuta dopředu.

Anteny: bičík ze 2 článků, 2. článek delší.

Oči: asi 20 oček.

Pereiocity: noduli laterales leží ve stejné výšce.

7. pereio pod ♂: ischiopodit na spodním okraji silně prohnutý, svrchu vyklenutí, zde osten.

1. pleopod ♂: exopodit delší než širší, vně tracheální políčko; endopodit zavalitý, silný, hrot ohnut vně, vně zoubkovaný.

2. pleopod ♂: endopodit štíhlý.

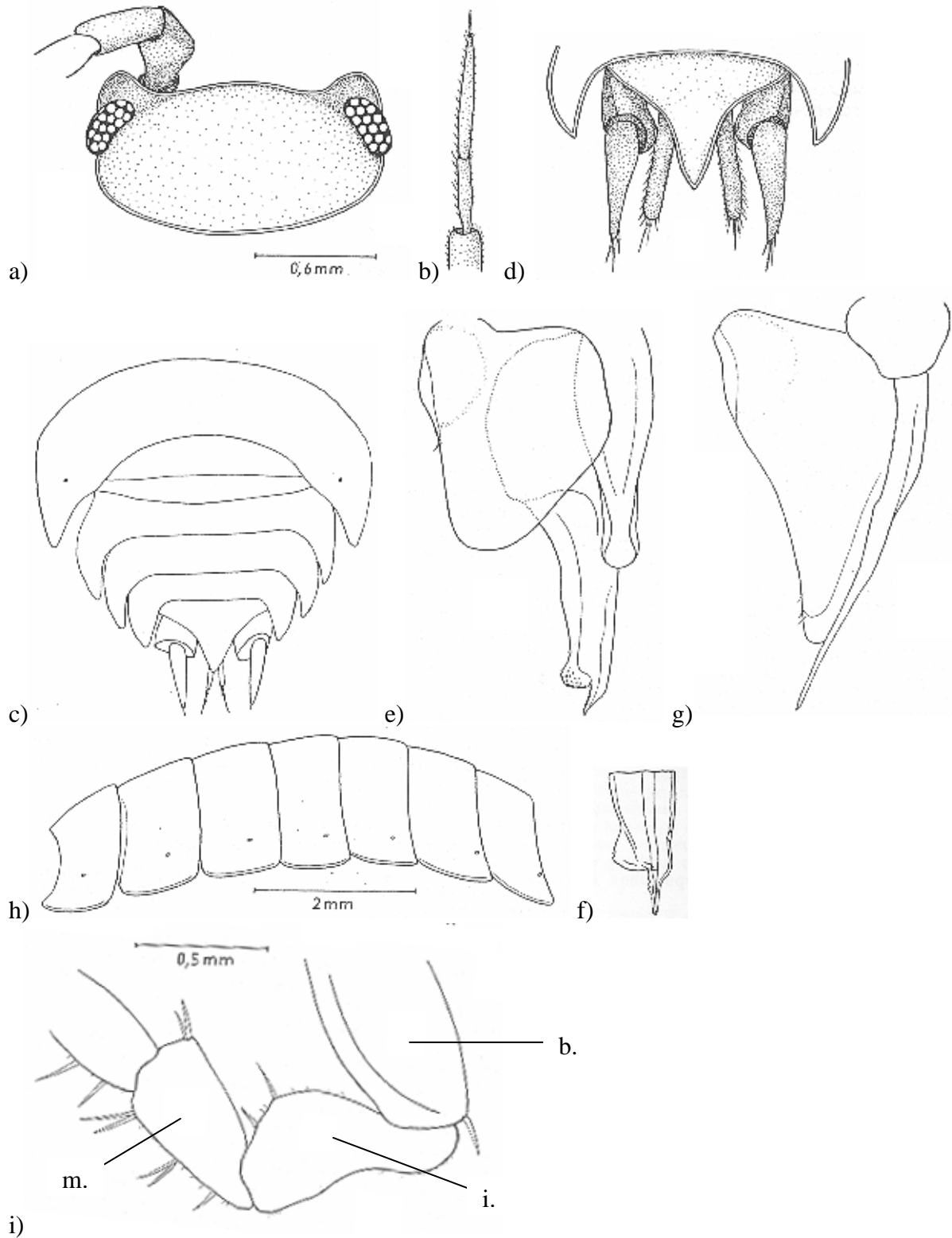
♂ pohlavní kužel: nepárový.

Telson: relativně krátký, ze strany obloukové až úhlové prohnutí, konec zašpičatělý.

Zdroje: Frankenberger 1959, Gruner 1966.

Obr. 33: *Protracheoniscus politus*. a) hlava (Gruner 1966), b) bičik anten (Gruner 1966), c) 7. pereonit, pleon, uropody (Frankenberger 1959), d) telson s uropody (Gruner 1966), e) 1. pleopod ♂ (Gruner 1966), f) konec end. 1. pl. ♂ (Wachtler 1937), g) 2. pleopod ♂ (Gruner 1966), h) umístění noduli laterales na pereonitech (Gruner 1966), i) 7. pereiopod ♂: b. – basipodit, i. – ischiopodit, m. – meropodit (Gruner 1966).

***Trachelipus difficilis* (Radu, 1950)**

Čeleď: Trachelipodidae

Velikost: délka 10-12 mm; šířka 6-7 mm.

Zbarvení: tmavohnědé, na bázi epimer světlé skvrny, žluté mramorování.

Tvar: dost zpolštělý.

Povrch: slabé hrbolky.

Hlava: střední lalok slabě vyvinut; velké postranní laloky, široce zaoblené.

Anteny: bičik ze 2 článků, oba přibližně stejně dlouhé.

Oči: mnoho oček.

Pereiornity: 1.-3. pereionnit má zadní okraj po stranách hluboce vykrojený, chybí valy na zadních rozích epimer; žlázové políčko blízko okraje.

Pleonity: epimery dobře vyvinuty, epimery 5. pleonitu se dozadu rozbíhají.

7. pereiopod ♂: ischiopodit: dorzální hrbol, políčko chlupů, není šikmá lišta; meropodit nemá shora políčko chlupů; carpopodit má na horní straně kýl.

1. pleopod ♂: exopodit vytažen v dlouhý úzce zašpičatělý výběžek; endopodit se zužuje, vybíhá v hrot, není ohnut na stranu.

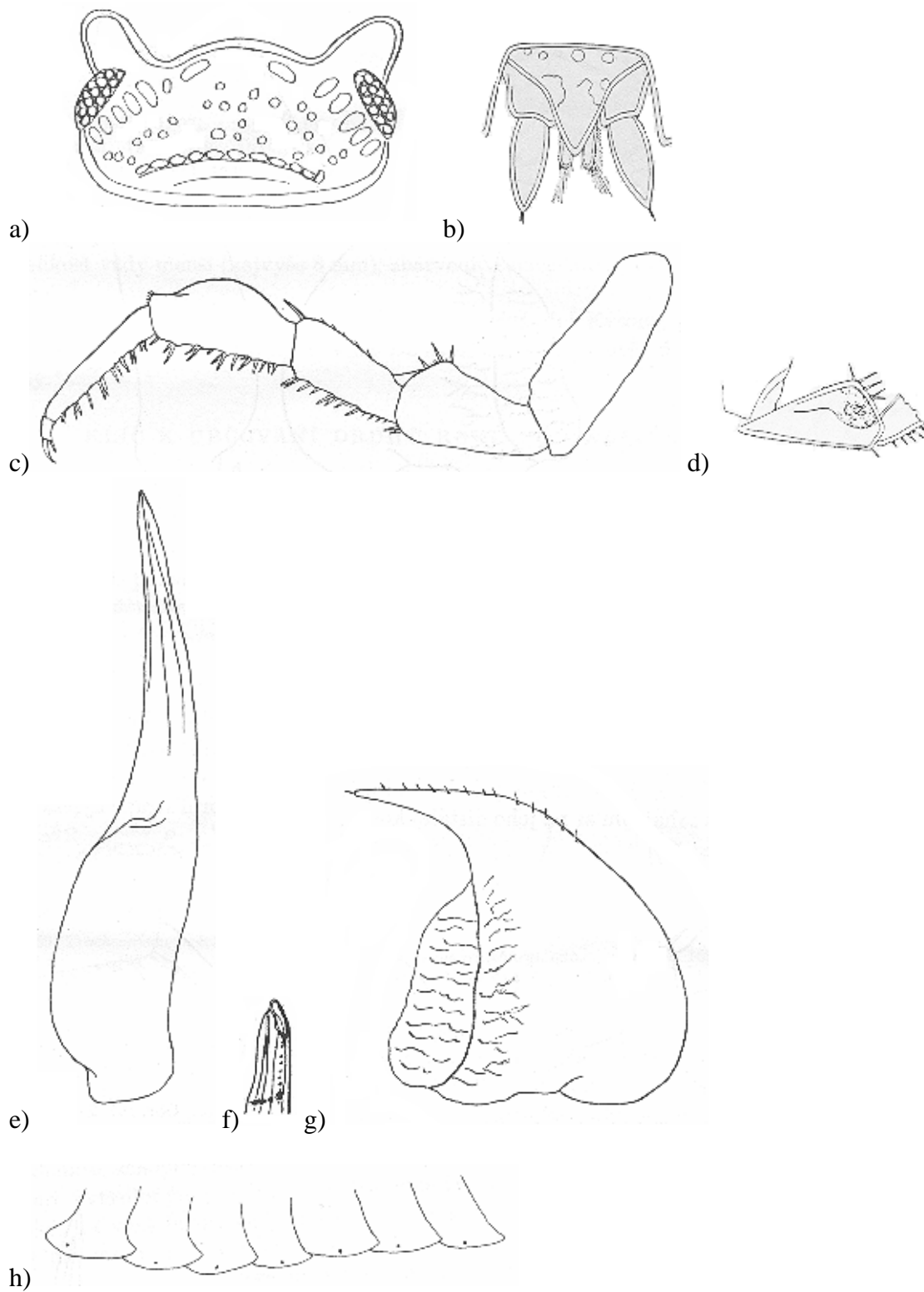
♂ **pohlavní kužel:** nepárový.

Telson: jen málo delší než zadní cíp epimery 5. pleonitu, na straně zaobleně tupouhlý.

Uropody: exopodity přesahují telson i epimery 5. pleonitu.

Zdroje: Frankenberger 1959, Radu 1985, Schmölzer 1965.

Obr. 34: *Trachelipus difficilis*. a) hlava (Frankenberger 1959), b) telson s uropody (Schmölzer 1965), c) 7. pereiopod ♂ (Frankenberger 1959), d) ischiopodit 7. per. ♂ (Schmölzer 1965), e) end. 1. pleopodu ♂ (Frankenberger 1959), f) konec end. 1. pl. ♂ (Radu 1985), g) ex. 1. pl. ♂ (Frankenberger 1959), h) žláznová políčka na epimerách (Frankenberger 1959).

***Trachelipus nodulosus* (C. Koch, 1838)**

Čeleď: Trachelipodidae

Velikost: délka 8-12 mm; šířka 4-6 mm.

Zbarvení: břidlicově šedé, světlé skvrny na bázi epimer.

Tvar: klenutý.

Povrch: oploštělé hrbolky.

Hlava: postranní laloky dobře vyvinuty; střední lalok vyvinutý slabě, zaoblený; mezi postranním a střední lalokem obloukovité prohnutí.

Anteny: bičík ze 2 článků, 1. článek kratší.

Oči: mnoho oček.

Pereionity: 1.-3. pereionit má zadní okraj po stranách hluboce vykrojený, žlázová políčka kulovitá, velká, na 2.-4. pereionitu nejvýše 2krát tak daleko od zadního jako od vnějšího okraje.

Pleonity: epimery dobře vyvinuty, epimery 5. pleonitu se dozadu rozbíhají.

7. pereiopod ♂: ischiopodit na spodní straně skoro rovný; carpopodit svrchu nízký hřeben.

1. pleopod ♂: exopodit vytažen v dlouhý úzký výběžek; enopodit na konci drobné chloupky.

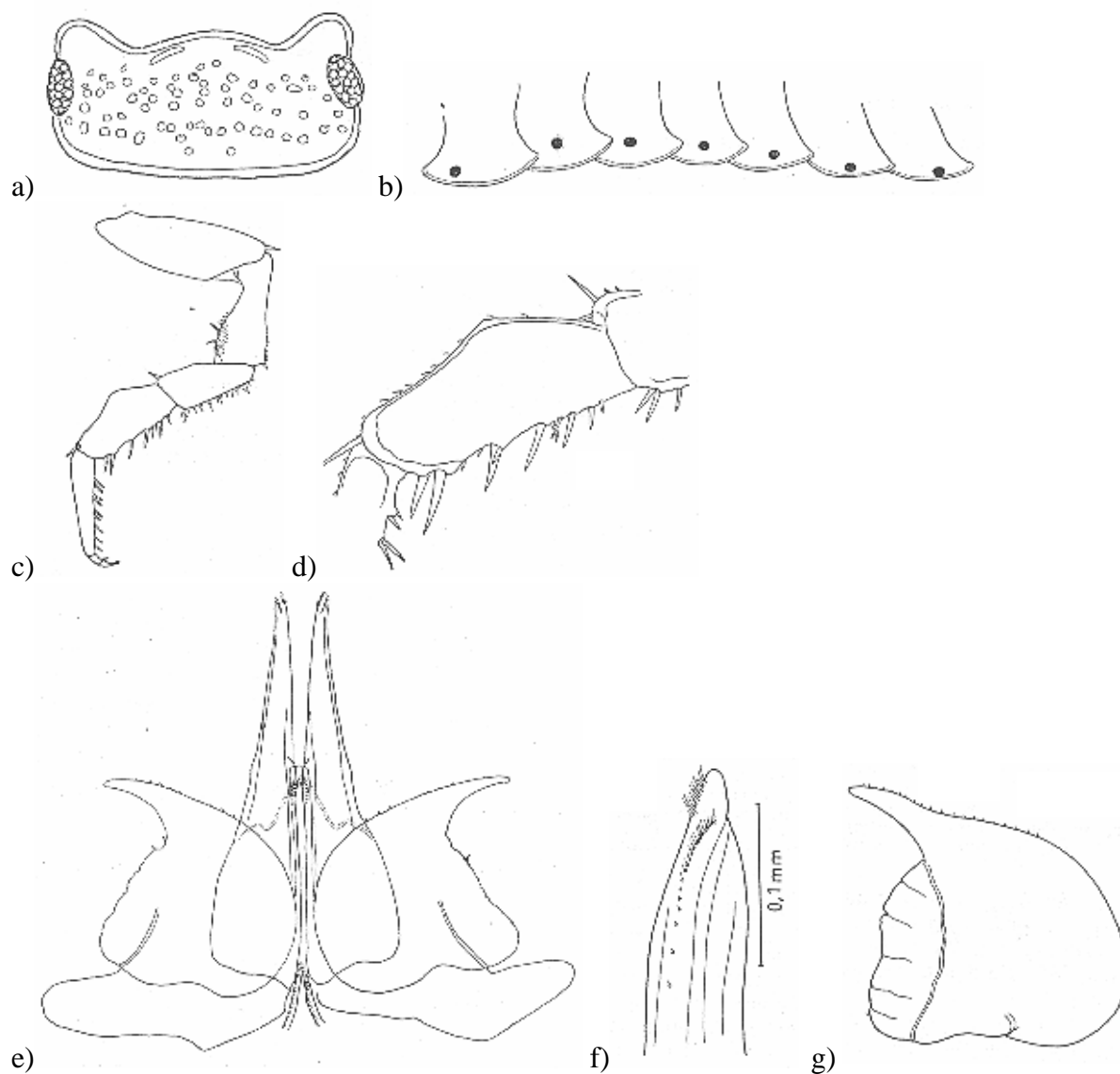
♂ **pohlavní kužel:** nepárový.

Telson: přední část široká, zadní zúžená, špičatá.

Uropody: protopodit široký, příčně uťatý; exopodity silné, přesahují telson i epimery 5. pleonitu; endopodity málo přesahují telson.

Zdroje: Frankenberger 1959, Gruner 1966.

Obr. 35: *Trachelipus nodulosus*. a) hlava (Frankenberger 1959), b) žlázová políčka na epimerách (Frankenberger 1959), c) 7. pereopod ♂ (Frankenberger 1959), d) carpopodit 7. per. ♂ (Frankenberger 1959), e) 1. pleopody ♂ (Frankenberger 1959), f) konec end. 1. pl. ♂ (Gruner 1966), g) ex. 1. pl. ♂ (Gruner 1966).

***Trachelipus rathkii* (Brandt, 1833)**

Čeleď: Trachelipodidae

Velikost: délka 12-15 mm; šířka 5,5-6,5 mm.

Zbarvení: variabilní, černošedé, hnědé, žlutohnědé, světlé skvrnky, ♂ většinou tmavší.

Tvar: ploše klenutý.

Povrch: drobné i hrubší hrbolky.

Hlava: úhel mezi středním a postranními čelními laloky tupý, zaoblený; střední lalok slabě vyvinut.

Anteny: na 2. a 3. článku násadce mírně vyvinuté chloupky; bičík ze 2 článků.

Oči: mnoho oček.

Pereionity: zadní okraj 1.-3. pereionitu po stranách hluboce vykrojený; epimery protaženy vzad; podlouhlé valy; noduli laterales zřetelné; žlázová políčka okrouhlá, uložená blízko okraje.

Pleonity: epimery dobře vyvinuty, epimery 5. pleonitu se dozadu rozbíhají.

7. pereiopod ♂: na ischiopoditu svrchu políčko s ostny; na meropoditu svrchu ploška s chloupky; na carpopoditu svrchu kýlovité rozšíření.

1. pleopod ♂: exopodit široký s krátkým výběžkem, tracheální políčko; enopodit se zužuje, hrot je ohnut navenek.

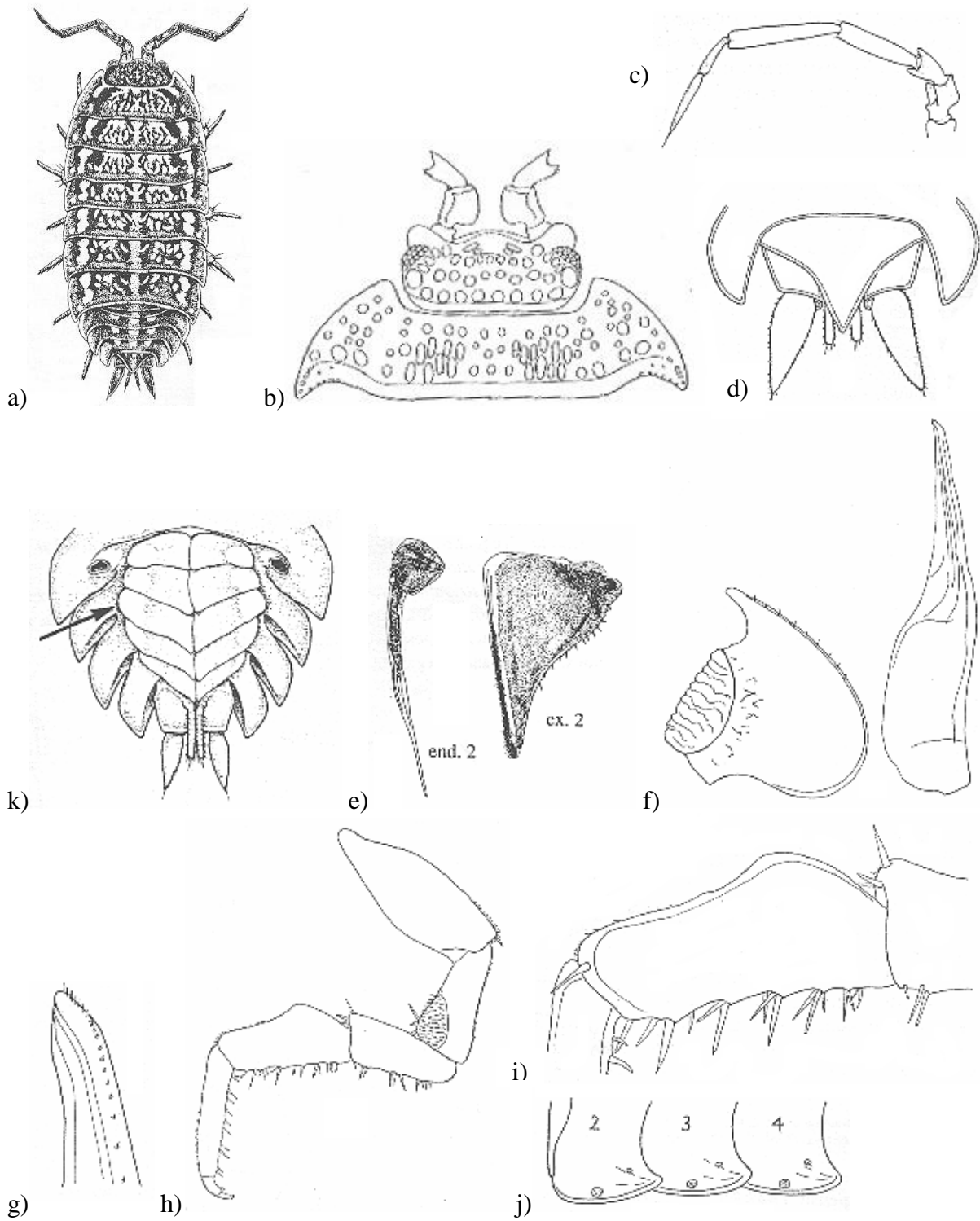
♂ **pohlavní kužel:** nepárový.

Telson: trojúhelný, širší než delší, postranní okraje konkávní.

Uropody: protopodit zvenčí dovnitř uťatý, exopodity přesahují telson i epimery 5. pleonitu.

Zdroje: Frankenberger 1959, Gruner 1966.

Obr. 36: *Trachelipus rathkii*. a) celé tělo (Oliver, Meechan 1993), b) 1. pereonit, hlava (Dahl 1916), c) antena (Sutton 1972), d) telson s uropody (Gruner 1966), e) end. a ex. 2. pleopodů ♂ (Oliver, Meechan 1993), f) ex. a end. 1. pl. ♂ (Frankenberger 1959), g) konec end. 1. pl. ♂ (Gruner 1966), h) 7. pereiopod ♂ (Frankenberger 1959), i) carpopodit 7. per. ♂ (Frankenberger 1959), j) noduli laterales, žlázné políčka a valy na epimerách 2.-4. pereionitu (Gruner 1966), k) telson zespod (Sutton 1972).

***Trachelipus ratzeburgii* (Brandt, 1833)**

Čeleď: Trachelipodidae

Velikost: délka 10-14 mm; šířka 5-7 mm.

Zbarvení: tmavě šedé, nad epimerami bělavé skvrny, zadní rohy epimer oranžové až červené.

Tvar: klenutý.

Povrch: na hřbetě oploštěle hrbolatý, na epimerách slabší hrbolky.

Hlava: úhel mezi středním a postranními čelními laloky ostrý až pravý, špičatý; střední lalok velký.

Anteny: 3. článek násadce nese na distálním konci jeden zub; bičík ze 2 článků.

Oči: mnoho oček.

Pereionity: 1.-3. pereionity mají zadní okraj po stranách hluboce vykrojený, epimery 1. pereionitu protaženy vpřed.

Pleonity: epimery dobře vyvinuty, epimery 5. pleonitu se dozadu rozbíhají.

7. pereiopod ♂: ischiopodit zesponu téměř rovný, šupinaté políčko s ostny; shora na carpopoditu ze $\frac{3}{4}$ vytažen obloukovitý hřeben.

1. pleopod ♂: exopodit s výběžkem, svrchu ze $\frac{2}{3}$ tracheální políčko, ostny; hrot endopoditu konkávně vykrojen.

2. pleopod ♂: exopodit delší a užší než u *T. rathkii*.

♂ **pohlavní kužel:** nepárový.

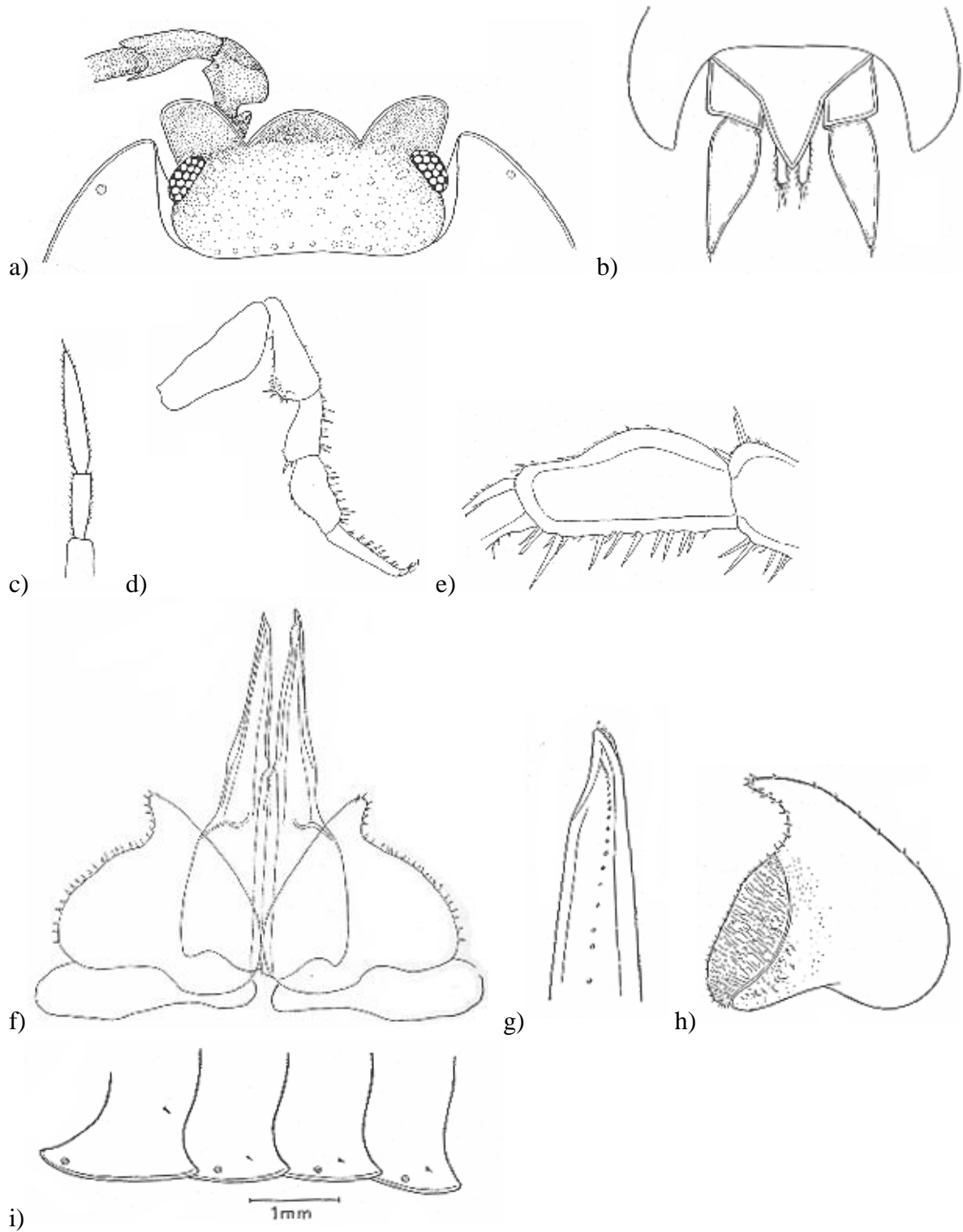
Telson: trojúhelný, plochý, špičatý.

Uropody: protopodit krátký, široký, příčně uťatý; exopodity přesahují telson i epimery 5. pleonitu.

Zdroje: Frankenberger 1959, Gruner 1966, Vandel 1960, 1962.

Obr. 37: *Trachelipus ratzeburgii*. a) hlava (Gruner 1966), b) telson s uropody (Gruner 1966), c) bičík anten (Gruner 1966), d) 7. pereopod ♂ (Frankenberger 1959), e) carpopodit 7. per. ♂ (Frankenberger 1959), f) 1. pleopody ♂ (Frankenberger 1959), g) konec end. 1. pl. ♂ (Gruner 1966), h) ex. 1. pl. ♂ (Gruner 1966), i) žlázná políčka a noduli laterales 1. – 4. pereonitu (Gruner 1966).

***Trichoniscoides helveticus* (Carl, 1908)**

Čeleď: Trichoniscidae

Velikost: délka 3-5 mm.

Zbarvení: variabilní, oranžové, světle růžové, bílé.

Povrch: malé hrbolky uspořádané ve dvou příčných řadách.

Hlava: širší než delší, se zaobleným předním okrajem; velké postranní laloky.

Anteny: násadec z 5 článků, 1.-3. článek krátký a široký, 4. a 5. dlouhý a štíhlý; bičík ze 3 článků, štěteček dlouhých brv.

Oči: 1 očko, někdy barevně výrazné, někdy málo viditelné.

Pleonity: 3.-5. pl. slabě vyvinuty.

7. pereopod ♂: podobné u obou pohlaví.

1. pleopod ♂: exopodit čtyř- nebo trojúhelný, zadní roh prodloužený, na něm dva výběžky; endopodit zkrácený, na konci obrvená tyčinka.

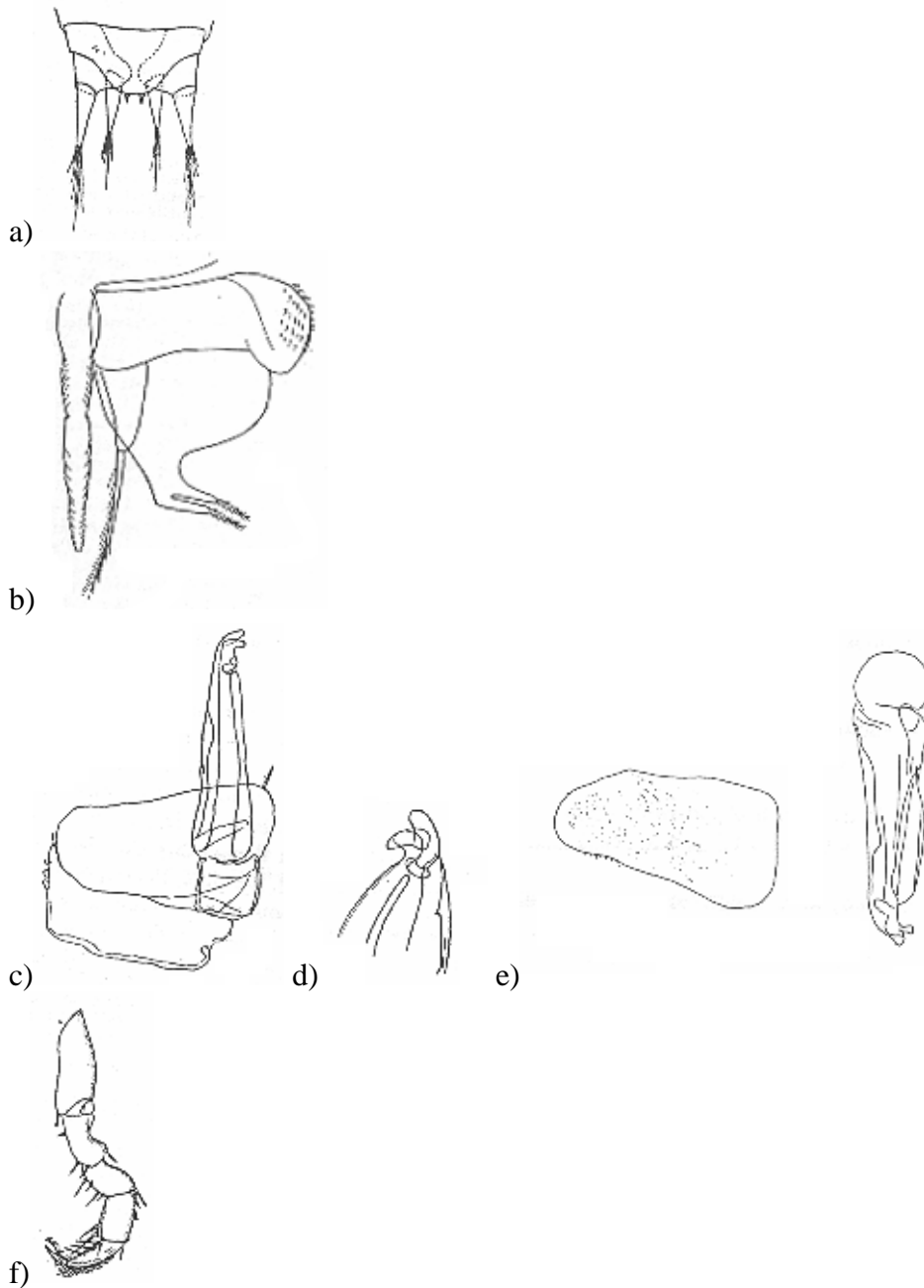
2. pleopod ♂: exopodit lichoběžníkovitý; konec endopoditu rozvětvený, hákovitě ohnutý.

♂ **pohlavní kužel:** nepárový, dlouhý, úzký, v zadní části mírně zúžený.

Telson: na konci uťatý až široce zaoblený.

Zdroje: Gruner 1966, Vandel 1960, 1962.

Obr. 38: *Trichoniscoides helveticus*. a) telson s uropody (Wachtler 1937), b) 1. pleopod ♂, pohl. kužel (Gruner 1966) c) 2. pleopod ♂ (Vandel 1960, 1962), d) konec end. 2. pl. ♂ (Vandel 1960, 1962), e) ex. a end. 2. pl. ♂ (Oliver, Meechan 1993), f) 7. pereopod ♂ (Wachtler 1937).

***Trichoniscus crassipes* Verhoeff, 1939**

Čeleď: Trichoniscidae

Velikost: délka 2-3 mm.

Zbarvení: hnědé.

Povrch: hladký.

Hlava: nadtykadlová čára tvaru V, postranní laloky dobře vyvinuté.

Anteny: bičík ze 3-4 článků, nezřetelně oddělené, poslední článek s dlouhým štětečkem brv.

Oči: 3 očka.

Pereiunity: na epimerách nejsou šikmé obloukovité valy.

Pleonity: epimery 3.- 5. pleonitu slabě vyvinuty.

7. pereiopod ♂: ischiopodit trojúhelníkovitý; meropodit stejně dlouhý jak široký; carpopodit jen málo širší než delší.

1. pleopod ♂: exopodit trojúhelníkový, na zevním okraji hluboký zářez, v něm můžou být krátké brvy; endopodit 2-článkový, distálně zúžený, na konci jemné šikmé vrásky.

2. pleopod ♂: exopodit příčně obdélníkový; endopodit 2-článkový, bazální krátký, konečný článek se zužuje, má dlouhý bičíkovitý konec, před středem dvě šikmé řady hřebínků.

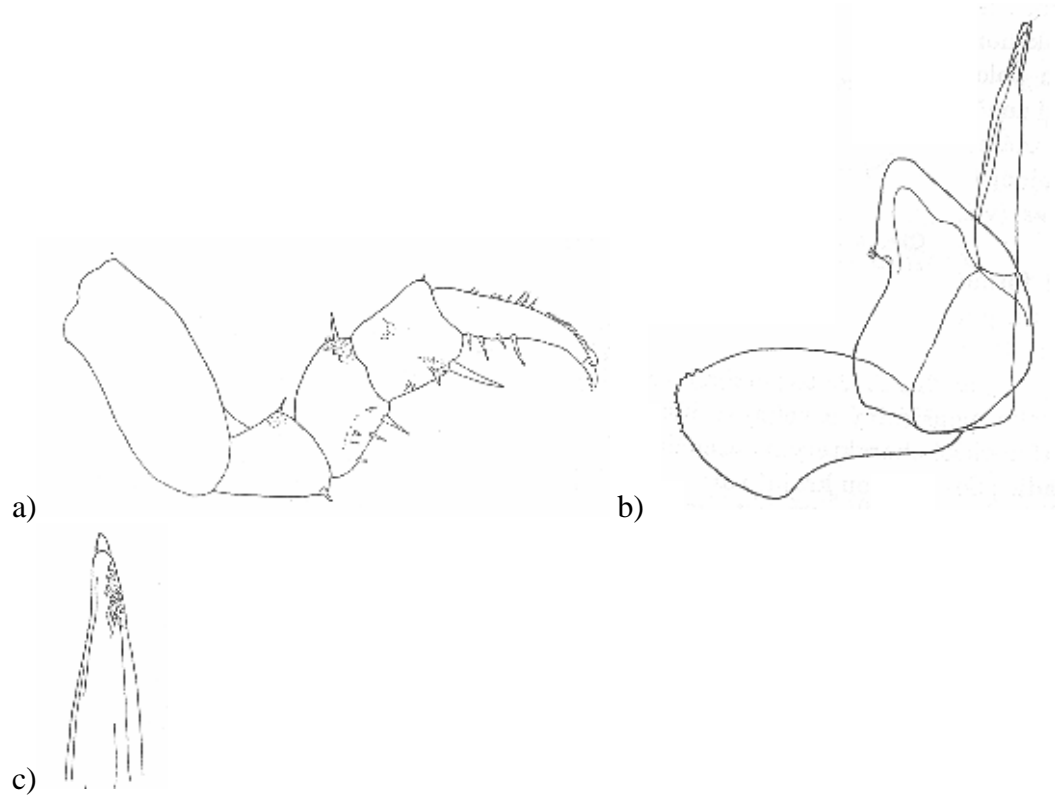
♂ **pohlavní kužel:** nepárový.

Telson: příčně uťatý.

Uropody: exopody dlouhé, šídlovité; endopodity slabší, kratší.

Zdroje: Frankenberger 1959.

Obr. 39: *Trichoniscus crassipes*. a) 7. pereopod ♂ (Frankenberger 1959), b) 1. pleopod ♂ (Frankenberger 1959), c) konec end. 1. pl. ♂ (Frankenberger 1959).

***Trichoniscus noricus* Verhoeff, 1917**

Čeleď: Trichoniscidae

Velikost: délka ♂ 3 mm, ♀ 3,9 mm.

Zbarvení: hnědé.

Povrch: hladký.

Hlava: nadtykadlová čára tvaru V, postr. l. dobře vyvinuté.

Anteny: bičík ze 3-4 článků, nezřetelně oddělené, poslední článek s dlouhým štětečkem brv.

Oči: 3 očka.

Pereiocity: na epimerách šikmé obloukovité valy.

Pleonity: epimery 3.-5. pleonitu slabě vyvinuty.

7. pereiopod ♂: carpopodit aspoň 1,5krát delší než širší, nejširší ve 2/3 délky; meropodit poměrně krátký.

1. pleopod ♂: exopodit trojúhelný, vně jen 2-3 mělké vroubky, konec široce zaoblený; endopodit 2-článkový, bazální článek tlustý, konec šikmo rýhován.

2. pleopod ♂: exopodit příčně obdélníkový, střední část rozšířená; endopodit silný, zadní zúžená část krátká.

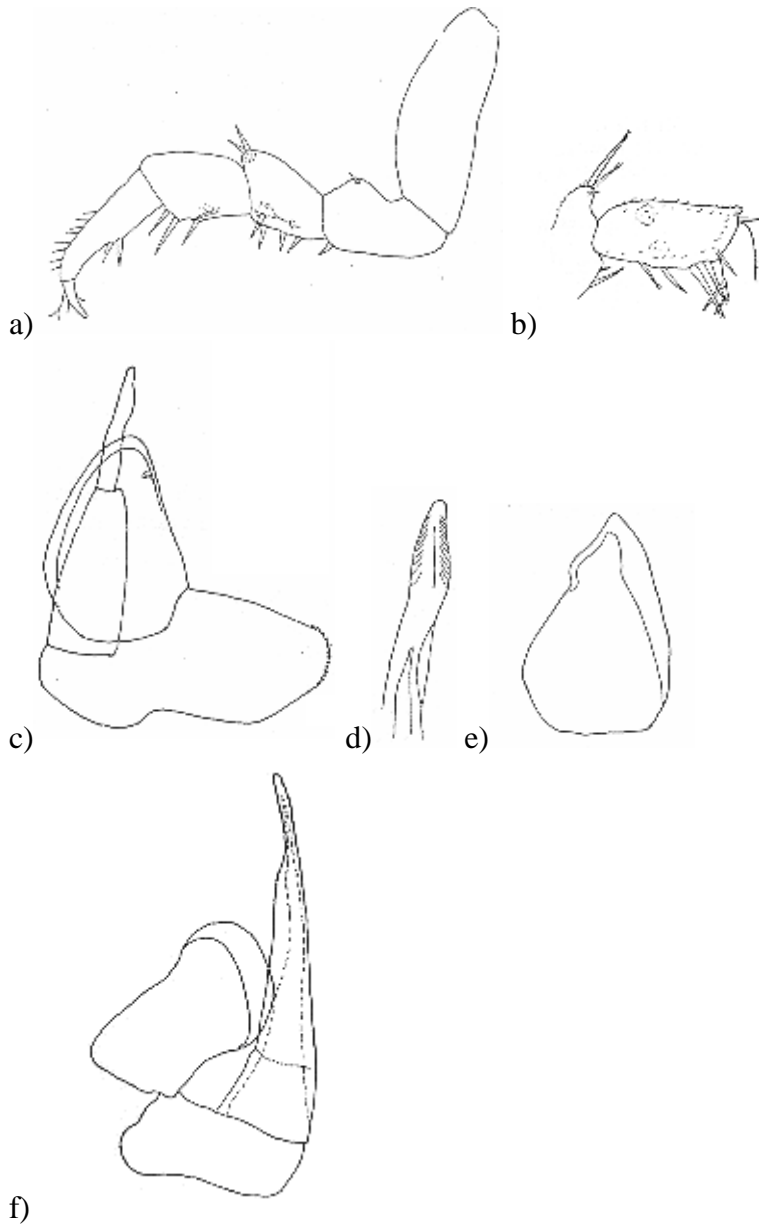
♂ **pohlavní kužel:** nepárový.

Telson: příčně utřatý.

Uropody: exopodity dlouhé, šídlovité, endopodity slabší, kratší.

Zdroje: Frankenberger 1959, Gruner 1966.

Obr. 40: *Trichoniscus noricus*. a) 7. pereopod ♂ (Frankenberger 1959), b) carpus (7. pereopod ♂) (Gruner1966), c) 1. pleopod ♂ (Frankenberger 1959), d) konec end. 1 pl. ♂ (Frankenberger 1959), e) ex. 1. pl. ♂ (Frankenberger 1959), f) 2. pleopod ♂ (Frankenberger 1959).

***Trichoniscus provisorius* Racovitza, 1908**

Čeleď: Trichoniscidae

Velikost: délka ♂ asi 3,2 mm, ♀ 3-3,5 mm.

Zbarvení:

Povrch:

Hlava: nadtykadlová čára tvaru V, postranní laloky dobře vyvinuté.

Anteny: bičík ze 3-4 článků, nezřetelně oddělené, poslední článek s dlouhým štětečkem brv.

Oči: 3 očka.

Pleonity: epimery 3.-5. pleonitu slabě vyvinuty.

1. pleopod ♂: exopodit na vnějším okraji kolenovitý výběžek, za zářezem na vnějším okraji bez knoflíkovitého výběžku.

♂ **pohlavní kužel:** nepárový.

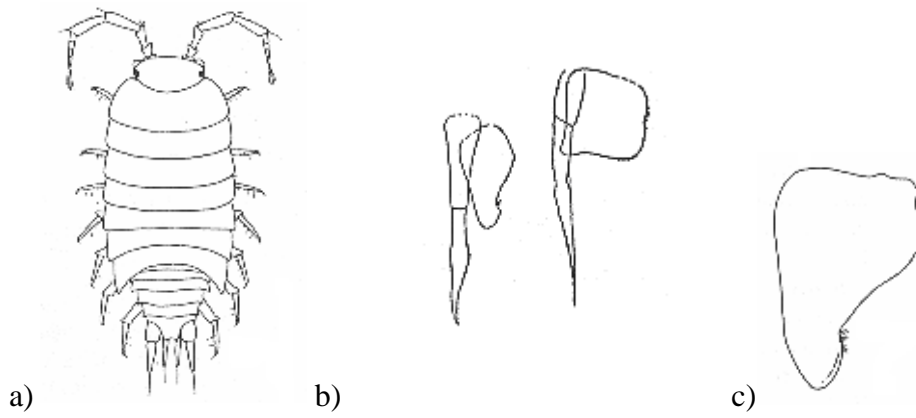
Telson: příčně uťatý.

Uropody: exopodity dlouhé, šídlovité, endopodity slabší, kratší.

Zdroje: Gruner 1966, Vandel 1960, 1962.

Obr. 41: *Trichoniscus provisorius*. a) celé tělo (Edney 1954), b) 1. pleopod ♂, 2. pleopod ♂ (Edney 1954), c) ex. 1. pl. ♂ (Oliver, Meechan 1993).

***Trichoniscus pusillus* Brandt, 1833**

Čeleď: Trichoniscidae

Tento druh představuje téměř výhradně samičky rozmnožující se partenogeneticky. Přesto se zde objevují výjimečně i samci.

Velikost: délka 3-4 mm, ♂ bývá menší než ♀.

Zbarvení: žluto až rudohnědé.

Povrch: hladký.

Hlava: nadtykadlová čára tvaru V, postranní laloky dobře vyvinuté.

Anteny: bičík ze 3-4 článků, nezřetelně oddělené, poslední článek s dlouhým štětečkem brv.

Oči: 3 očka.

Pereiocity: na epimerách šikmé obloukovité valy.

Pleonity: epimery 3.-5. pleopodu slabě vyvinuty.

7. pereopod ♂: carpopodit aspoň 1,5krát delší než širší, nejširší v ½ délky; meropodit dlouhý.

1. pleopod ♂: exopodit štíhlý, s rovným vnějším okrajem, vně hluboký zářezem, v něm krátké brvy, za zářezem knoflíkovitý výběžek, konec přilbovitě zúžený.

2. pleopod ♂: exopodit příčně obdélníkový; endopodit 2-článekový, krátký bazální článek, dlouhý koncový.

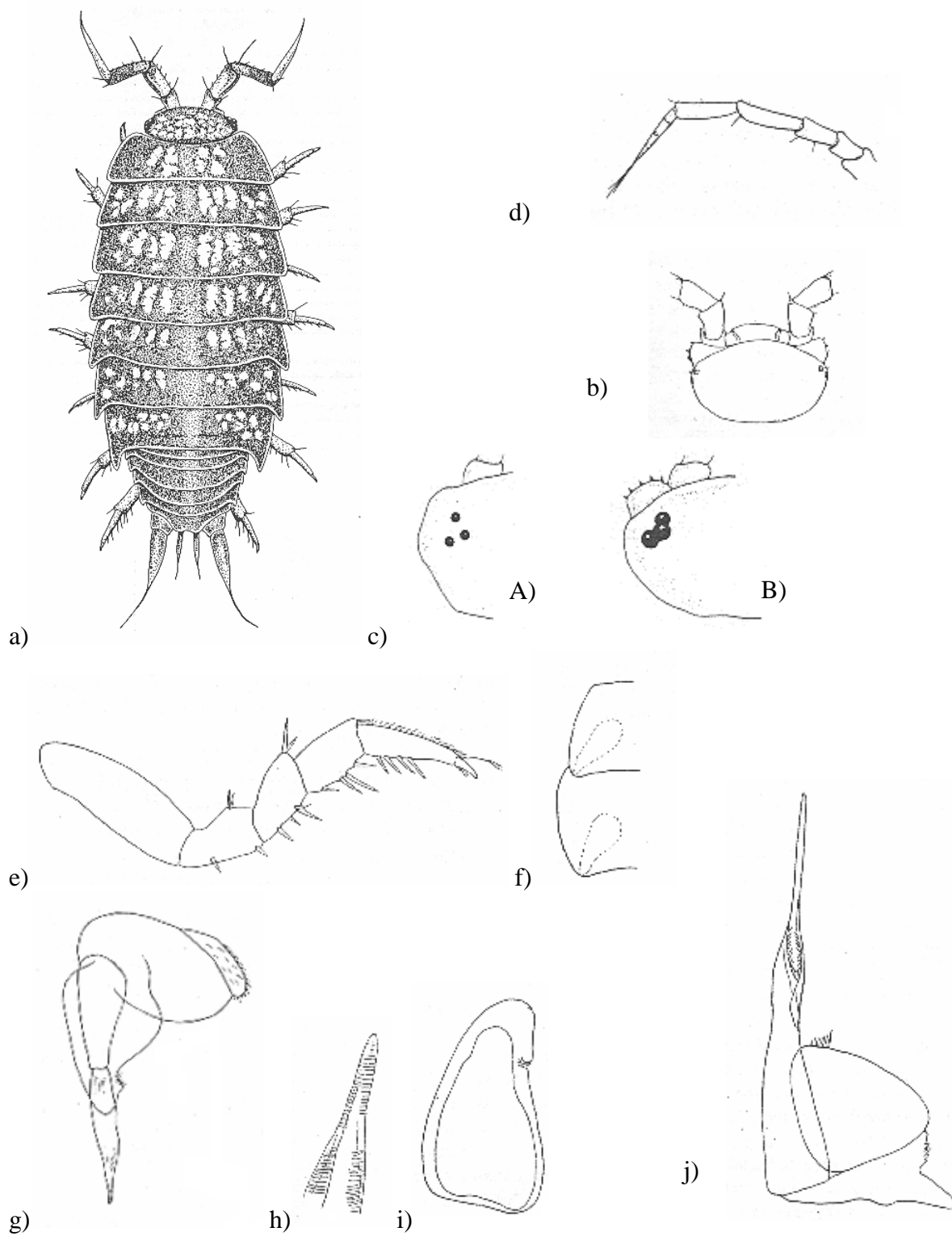
♂ **pohlavní kužel:** nepárový.

Telson: příčně utátný.

Uropody: exopodity dlouhé, šídlovité, endopodity slabší, kratší.

Zdroje: Frankenberger 1959, Gruner 1966.

Obr. 42: *Trichoniscus pusillus*. a) celé tělo (Oliver, Meechan 1993), b) hlava (Dahl 1916), c) oči: A) mladý a B) dospělý jedinec (Sutton 1972), d) antena (Sutton 1972), e) 7. pereiopod ♂ (Frankenberger 1959), f) okraj dvou pereionitů (Frankenberger 1959), g) 1. pleopod ♂ (Gruner 1966), h) konec end. 1. pl ♂ (Frankenberger 1959), i) ex. 1. pl ♂ (Frankenberger 1959) j) 2. pleopod ♂ (Frankenberger 1959).

***Trichoniscus pygmaeus* Sars, 1898**

Čeleď: Trichoniscidae

Velikost: délka 2 – 2,5 mm.

Zbarvení: pigment chybí téměř nebo úplně.

Povrch: hladký.

Hlava: nadtykadlová čára tvaru V, postranní laloky dobře vyvinuté.

Anteny: bičík ze 3-4 článků, nezřetelně oddělené, poslední článek s dlouhým štětečkem brv.

Oči: 3 očka.

Pleonity: epimery 3.-5. pleonitu slabě vyvinuty.

7. pereopod ♂: carpopodit ani ne 2krát tak dlouhý jak široký, se 2 hrbolky.

1. pleopod ♂: exopodit trojúhelný, vně s mělkým zářezem, bez brv.

2. pleopod ♂: exopodit příčně obdélníkový; endopodit s krátkým bazální a dlouhým koncovým článkem, zakulacený hrot.

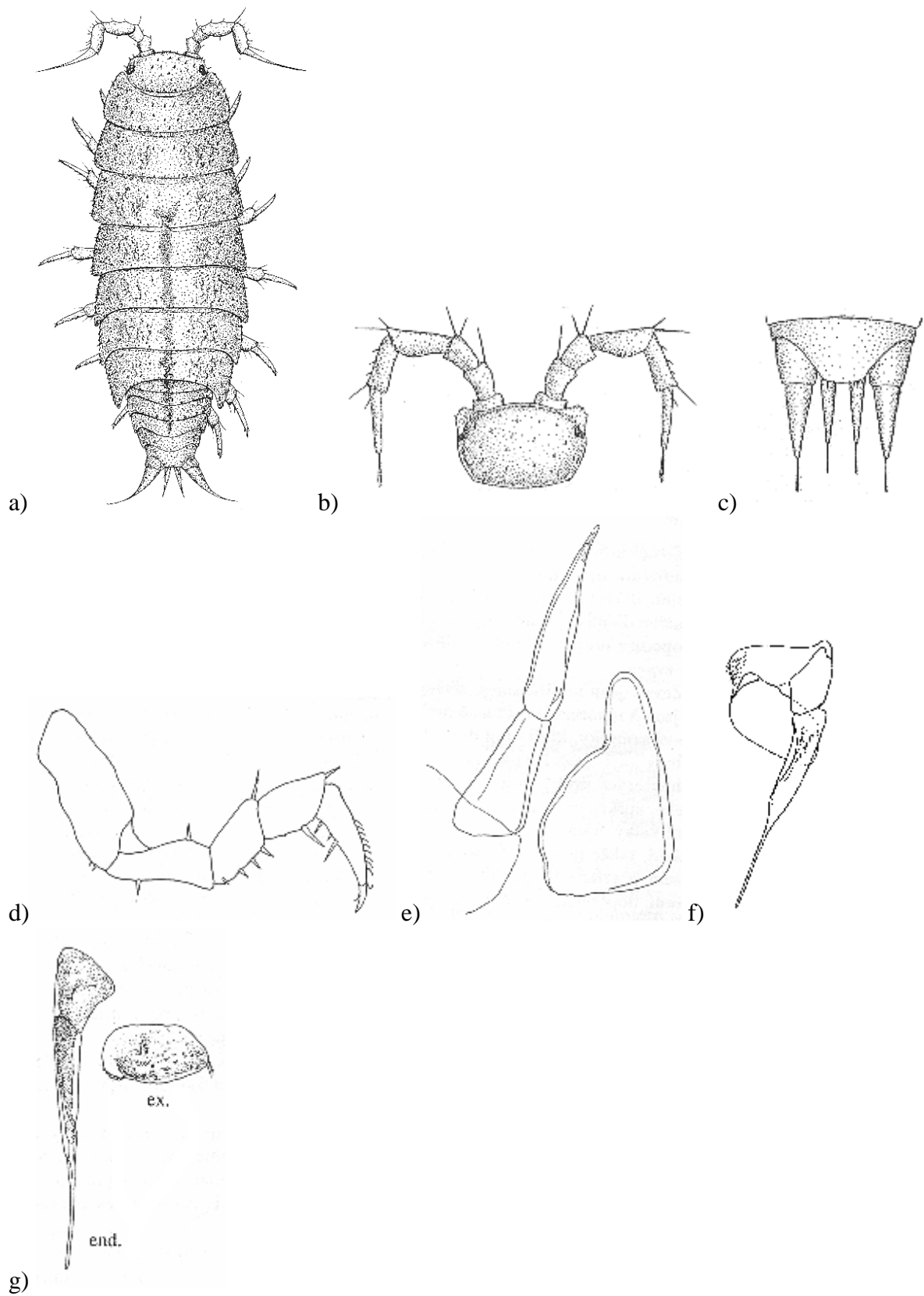
♂ **pohlavní kužel:** nepárový.

Telson: příčně utřatý.

Uropody: exopodity dlouhé, šídlovité, endopodity slabší, kratší.

Zdroje: Frankenberger 1959, Gruner 1966.

Obr. 43: *Trichoniscus pygmaeus*. a) celé tělo (Oliver, Meechan 1993), b) hlava (Edney1954), c) telson s uropody (Edney1954), d) 7. pereiopod ♂ (Frankenberger1959), e) 1. pleopod ♂ (Frankenberger 1959), f) 2. pleopod ♂ (Gruner 1966), g) ex. a end. 2. pl. ♂ (Oliver, Meechan 1993).

6. Literatura

- Budde-Lund, G. (1885):** Crustacea Isopoda terrestria per familias et genera et species descripta, 319 pp.; Copenhagen.
- Dahl, F. (1916):** Die Asseln oder Isopoden Deutschlands. Verlag von Gustav Fischer, Jena.
- Edney, E.B. (1954):** British Woodlice, Synopsis of the British Fauna No. 9. The Linnean Society of London, London.
- Edney, E.B. (1951):** The evaporation of water from woodlice and the millipede *Glomeris*. Journal of Experimental Biology, 28: 91-115.
- Flasarová, M. (2000):** Übersicht über die faunistische Erforschung der Landasseln (Isopoda, Oniscidea) in der Tschechische Republik. Crustaceana, 73: 585-608.
- Frankenberger, Z. (1944):** Oniscoidea Čech a Moravy. Věstník Král. Čes. Spol. Nauk, tř. mat.-přir., 8: 1-28.
- Frankenberger, Z. (1959):** Stejnonožci suchozemští – Oniscoidea. Fauna ČSR, svazek 14. NČSAV, Praha.
- Gruner, H.-E. (1966):** Krebstiere oder Crustacea. V. Isopoda. 2. Lieferung. Die Tierwelt Deutschlands, 53. Teil, Jena: 151-380.
- Hopkin, S.P. (1991):** A key to the woodlice of Britain and Ireland. Field Studies, 7: 599-650.
- Koch, C. (1841):** Deutschlands Crustaceen, Myriapoden und Arachniden, ein Beitrag zur deutschen Fauna, Heft 28–34; Regensburg (Pustet).
- Meinertz, T. (1936):** Storkrebs III., Ringkrebse, 2. Bænkebidere (Land- og Ferskvands-Isopoder). G.E.C. Gads Forlag, København.
- Mikula, J. (2004):** Faunisticko-ekologická studie suchozemských stejnonožců (Crustacea: Isopoda: Oniscidea) CHKO Bílé Karpaty. Bakalářská práce/Bachelor thesis, Palacký University Olomouc, Faculty of Science, Department of Ecology and Environmental Science. 22 pp., Ms.
- Mišurcová, J. (2007):** Atlas rozšíření suchozemských stejnonožců (Isopoda: Oniscidea) v České republice s příspěvkem k poznání společenstev fragmentované krajiny. Diplomová práce/Master thesis, Palacký University Olomouc, Faculty of Science, Department of Botany. 237 pp., 3 appendices at CD-ROM, Ms.
- Navrátil, M. (2007):** Stonožky, mnohonožky a suchozemští stejnonožci ve městě (Olomouc & Hodonín). Diplomová práce/Master thesis, Palacký University Olomouc, Faculty of Science, Department of Ecology and Environmental Science. 79 pp., 9 appendices + CD-ROM, Ms.
- Oliver, P.G., Meehan, C.J. (1993):** Woodlice. Synopses of the British Fauna No. 49. London, The Linnean Society of London and The Estuarine and Coastal Sciences Association.
- Radu, V.G. (1983):** Crustacea, Isopoda, Oniscoidea – oniscoidee inferioare. Fauna RSR, Vol. 4, fasc. 13. Bucuresti, ARSR.
- Radu, V.G. (1985):** Crustacea, Isopoda, Crinochaeta. Fauna RSR, Vol. 4, fasc. 14. Bucuresti, ARSR.
- Saska, P. (2007):** *Philoscia muscorum* (Crustacea: Oniscidea: Philosciidae), new species of terrestrial isopod for the Czech Republic. Bohemia centralis, Praha, 28: 437–440.

- Schöbl, J. (1861):** Koryši stejnonozí (Crustacea Isopoda) ohledem na rody a druhy v Čechách se nalézající. *Živa*, 9: 61-72, 211-218, 307-321.
- Schmalfuss, H., Wolf-Schwenninger, K. (2002):** A bibliography of terrestrial isopods (Crustacea, Isopoda, Oniscidea). – *Stuttgarter Beiträge zur Naturkunde, Serie A*, Nr. 639: 120 pp.
- Schmalfuss, H. (2003):** World catalog of terrestrial isopods (Isopoda: Oniscidea). *Stuttgarter Beiträge zur Naturkunde, Serie A*, 654: 341 pp. Online dostupná aktualizovaná verze na http://www.oniscidea-catalog.naturkundemuseum-bw.de/Cat_terr_isop.pdf.
- Schmölzer, K. (1965):** Bestimmungsbücher zur Bodenfauna Europas - Ordnung Isopoda (Landasseln). Akademie Verlag, Berlin.
- Sutton, S.L. (1972):** Invertebrate types - Woodlice. London, Ginn & company limited.
- Tajovský, K. (2005):** Isopoda (stejnonožci). In: Farkač, J., Král, D., Škorpík, M. (eds.): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha: 104-105.
- Tajovský, K. (2006):** Suchozemští stejnonožci (Isopoda: Oniscidea) CHKO Kokořínsko. *Bohemia centralis*, Praha, 27: 189–197.
- Tuf, I.H., Tufová, J. (2008):** Proposal of ecological classification of centipede, millipede and terrestrial isopod faunas for evaluation of habitat quality in Czech Republic. *Čas. Slez. Muz. Opava (A)*, 57: 37-44.
- Vandel, A. (1960):** Isopodes Terrestres. Premiere partie. *Faune de France*, 64. Paris.
- Vandel, A. (1962):** Isopodes Terrestres. Deuxieme partie. *Faune de France*, 66. Paris.
- Wächtler, W. (1937):** Isopoda (Asseln). *Die Tierwelt Mitteleuropas Band 2, Lief 2b*. Verlag, Leipzig.
- Warburg, M.R. (1993):** Evolutionary biology of land isopods. Berlin, Springer-Verlag.
- Webb, W.M., Sillem, C. (1906):** The British woodlice. London, Duckworth & Co.

Příloha

Vysvětlivky:

- Bas. = basipodit
 B = bičík
 C = coxopodit
 čl. = článěk
 d. = délka, dlouhý
 dist. = distální, distálně
 end. = endopodit
 ep. = epimery
 ex. = exopodit
 I = ischiopodit
 k. = krátký
 l. = lalok
 M = meropodit
 N = násadec
- n. l. = noduli laterales
 obl. = obloukovitý, obloukovitě
 okr. = okraj
 per. = pereionit
 pl. = pleonit
 pol. = políčko
 postr. = postranní
 prot. = protopodit
 stř. = střední
 š. = šířka, širší
 troj. = trojúhelný, trojúhelníkovitý
 z. = zadní
 ž. p. = žlázová políčka

Tab. 1: Tabulka znaků čeledi **Ligiidae**.

druh	anteny	oči	uropody	telson	♂ pohl. kužel	povrch	zbarvení	velikost	pereionity	7. pereiopod ♂	1. pleopody ♂	2. pleopody ♂	pleonity	hlava
<i>Ligidium germanicum</i>	B: 10-13 zřetelných čl.	mnoho oček, velké	end. delší než ex.	široce zaobleně troj.	párovitý		šedohnědé, chybí černohnědý pruh na ep.	d. 7 mm š. 2,5-3 mm	na z. okr. 1. per. chlupaté pol., před ním není prohnutí		ex. troj., na hrotu tupě zaoblen, se 2 d. brvami; výběžek end. kratší než širší, má 2-3 brvy	ex.: z. okr. téměř rovný; end. na konci zaoblený, před koncem zevně špička	ep. 3.-5. pl. slabě vyvinuty	za očima obl., přerušovaná rýha, před z. okr. hlavy druhá příčná rýha
<i>Ligidium hypnorum</i>	B: 10-13 zřetelných čl.	mnoho oček, velké	end. není delší než ex.	široce zaobleně troj.	párovitý	hladký, lesklý	černohnědé, strakaté, černohnědý pruh na bázích ep.	d. 7-10mm š. 3-4 mm	na z. okr. 1. per. chlupaté pol., před ním jamkovité prohnutí		ex. troj., hrot ostrý, se 2 d. brvami; end. se štíhlým výběžkem, opatřen 2-3 hladkými brvami	ex. z. okr. vlnovitě prohnutý; end. šavlov. prohnutý, zaoblený, před koncem k. výběžek, zevnitř ostny	ep. 3.-5. pl. slabě vyvinuty	za očima obl., přerušovaná rýha, před z. okr. hlavy druhá příčná rýha

Pro všechny následující čeledi platí, že pohlavní kužel ♂ je nepárový.

Tab. 3: Tabulka znaků čeledi **Buddelundiellidae**.

druh	anteny	oči	uropody	telson	povrch	zbarvení	velikost	pereionity	7. pereioopod	1. pleopody ♂	2. pleopody ♂	pleonity	hlava
<i>Buddelundiella cataractae</i>	N: 5 čl. B: 3 čl., na 2. čl. smyslová brva, na konci d. štěteček	3 očka, černá	rozšířený, protopodit, ex. k.	tvář lichoběžníku, vrchol více či méně uťatý	silně klenutý, podélná žebra, telson bez žeber	světle fialové, žlutavě bílé	d. 2 mm, svinuté 1,2 mm		bez pohlavního rozlišení	ex. malý, úzký, end. 2 čl., 2. čl. rozšířený, přičně pruhovaný	malý protopodit, ex. obdelníkový, end. 2 čl., 2. čl. užší, do špice	1. a 2. splývavá (nebo 1. redukované), 3. bez ep., 4. a 5. – š., dozadu zahnuté ep.	asi dvakrát tak š. jak d., silné hrboly, temeno odděleno zřetelnou čelní lištou

Tab. 4: Tabulka znaků čeledi **Platyarthridae**.

druh	anteny	oči	uropody	telson	povrch	zbarvení	velikost	pereionity	7. pereioopod	1. pleopody ♂	2. pleopody ♂	pleonity	hlava
<i>Platyarthrus hoffmannseggi</i>	k., tlusté, N: 5 čl., 5. čl. velký B: 2 čl., 1. čl. nepatrný	chybí	hustě chlupaté, mohutný protopodit, ex. kuželovitě zašpičatělý end. velmi štíhlý	k., troj.	drobné šupinky	bílé, nažloutlé, bez pigmentu	d. ♂ 1,5-2,5 mm, ♀ 3-4,5 mm, š. 1,6-2,5 mm	z. okr. 1.-3. obl. vykrojen, n. 1. velmi malé, na z. okr. tergiti	bez pohlavního rozlišení	ex. zaoblený, vně pravouhlý, end. dlouze kuželovitý, hrot slabě ohnutý	ex. troj., end. štíhlý, špičatý, zakončen štětinou, ex. trochu přechýlující	ep. 3.-5. pl. vyvinutý, vnitřek ep. 5. pl. skoro rovno-běžný	přední okr. zaoblený, postr. 1. dobře vyvinuté

Tab. 5: Tabulka znaků čeledi **Philosciidae**.

druh	anteny	oči	uropody	telson	povrch	zbarvení	velikost	pereionity	7. pereioopod	1. pleopody ♂	2. pleopody ♂	pleonity	hlava
<i>Lepidomiscus minutus</i>	N: 5 čl. B: 3 čl.	asi 15 oček	š. protopodit, nesažá až ke špičce telsonu	k., troj.	šupinky	variabilní, základ tmavohnědý, světlé skvrny	d. do 9 mm	z. okr. 1.-3. per. zaoblený, postr. okr. per. bez podélné rýhy	M: bez zvláštního výběžku	ex.: vně obl. prohnutý, z. okr. oblý end. rovnoměrně zašpičatělý, hrot oblý s malým lalůčkem	ex. dlouze protáhlý, troj., o něco kratší než end., end. 2-čl.	ep. vyvinutý, není zářez mezi pereionem a pleonem	chybí čelní 1., postr. 1. chybí
<i>Philoscia muscorum</i>	N: 5 čl. B: 3 čl., 2. kratší	18 oček	š. protopodit, nesažá až ke špičce telsonu, end. malý, úzký, ex. větší, kuželovitý	troj., dovnitř zaoblené strany, konec do špice	hladký, řídké štětiny	tmavohnědé, světlé skvrny, uprostřed hřbetu tmavý pruh, nohy světlé, hlava obecně tmavší	d. 8-12 mm, š. 4-5 mm	zakulacený okr. 1. per. sahá lehce za okr. oka, per. po stranách rýhu	M: na bázi spodního okr. hákovitý výběžek, těsně přiléhá k M	ex. asi tak d. jak š., end. rovnoměrně zašpičatělý, na špičce zoubkovaný lalůček, na vnitřním okr. řada ostnů	ex. troj., vně obl. vykrojený, protáhlý, sahá téměř k end., end. 2 čl., d., špičatý	ep. 3.-5. pl. slabě vyvinutý	zřetelná čelní lišta, protažená vpřed, postr. 1. chybí

Tab. 2: Tabulka znaků čeledi **Trichoniscidae**.

druh	anteny	oči	uropody	telson	povrch	zbarvení	velikost	pereiionity	7. pereioopod ♂	1. pleopody ♂	2. pleopody ♂	pleonity	hlava
<i>Androniscus dentiger</i>	B: 4 čl., štěteček brv	1 očko, černé	zřetelně přesahují telson	na konci příčně uťatý, z. okr. se 4 k. štětinami	zrnitý, na 1. per. hrbolky ve 3-4 řadách, na 2.-7. per. ve 3 řadách	oranžové, červené, ve středu pereionu světlá linka	d. ♂ 7 mm, ♀ 8 mm		M: mohutný lalokovitý výběžek, uvnitř není prohlouben	ex. troj., end. d., lopatkovitě rozšíření není příčně rýhované	ex. přibližně pravouhlý, poslední čl. end. zevnitř k. zub, na konci řada zoubků	ep. 3.-5. pl. slabě vyvinuty	ani ne dvakrát tak d. jak š., postr. 1. s k. štětinami
<i>Androniscus roseus</i>	B: 4 čl., štěteček brv	1 očko, černé		na konci příčně uťatý	drobné hrbolky, na 1. per. hrbolky ve 3-4 řadách, na 2.-7. per. ve 2 řadách	živí růžoví, po fixaci bílí	d. 3-4 mm		M: vybihá v mohutný l., zespol pol. hustých, k. chlupů, uvnitř je prohlouben	ex. protáhle troj., zevnitř řídké brvy, end. d., lopatkovitě rozšíření husté, příčně rýhované	ex. příčně obdélníkovitý, zevnitř d. trn, end. silný, uprostřed zevnitř zub, zevní okr. bez zoubků	ep. 3.-5. pl. slabě vyvinuty	ani ne dvakrát tak d. jak š., postr. 1. s k. štětinami
<i>Haplophthalmus danicus</i>	B: 3 čl., štěteček d. brv	1 očko		na konci slabě konkávní	podélná žebra, málo zřetelná, drobné hrbolky	bělavé, žlutavé	d. 3-4 mm		na M a C silně vyvinuty ostny	ex. troj., se š. bází, end.: bazální čl. silný, dist. štíhlý, na konci husté příčně rýhování	ex. zkrácen, obdélníkový, end.: bazální čl. k., dist. d., štíhlý	ep. 3.-5. pl. dobře vyvinuty	troj. čelo; zaoblené, čtyřhranné postr. 1.
<i>Haplophthalmus mengii</i>	B: 3 čl., štěteček d. brv	1 očko		na konci slabě konkávní	podélná žebra, dobře vyvinutá; drobné hrbolky	bílé, bez pigmentu (až na černé očko)	d. 2-4 mm		M a C opatřeny ostny	ex. troj., end.: bazální čl. málo širší než dist., dist. se na konci rozšiřuje, neúplně rýhování	end.: bazální čl. k., silný, dist. zprvu š., pak se silně zužuje, zakončen hrotem	ep. 3.-5. pl. dobře vyvinuty	troj. čelo; zaoblené, čtyřhranné postr. 1.
<i>Hyloniscus mariae</i>	N: 4 čl. u ♂ silně zduřelý B: 3-4 čl. málo zřetelné, štěteček brv	1 očko		na konci příčně uťatý	hladký	kaštanově hnědé, na ep. 2.-7. světlejší skvrna	d. ♂ 5 – 6 mm, ♀ 6-7 mm		M: na bázi zespol hákovitý výběžek, jeho š. u báze stejná nebo delší než d.	ex. dlouze troj., konec ex. ohnut dolů, pokryt šupinami; end. na konci brvu	ex.: z. roh protažen, s brvami; end. d., 2-čl., dist. čl. delší, silný, u konce zúžen, vně a dovnitř ohnut	2. a 3. tergít stejné barvy jako tělo, ep. 3.-5. pl. slabě vyvinuty	trojhranné postr. 1.
<i>Hyloniscus riparius</i>	N: 4 čl. u ♂ štíhlý, stejně u ♀ B: 3-4 čl. málo zřetelné, štěteček brv	1 očko		na konci příčně uťatý	hladký	tmavohnědé, někdy do fialova	d. ♂ 4-5 mm, ♀ 5-6 mm		M: na bázi zespol hákovitý výběžek, jeho š. u báze menší než d.	ex. na bázi š., asi v 1/3 se zužuje, zakrývá end., konec ex. rovný; end. k., na konci brva	ex. malý, obdélníkový end. d., 2-čl., dist. d., ke konci zúžen, konec lžičkovitě rozšířen	2. a 3. tergít světlejší než tělo, ep. 3.-5. pl. slabě vyvinuty	trojhranné postr. 1., malé, se 3 k. štětinami
<i>Meta-trichoniscoides leydigii</i>	B: 3 čl., štěteček d. brv	1 očko		na konci příčně uťatý	zrnitý, granule v příčných řadách	bílé, bez pigmentu	d. ♂ 2,5 mm, ♀ 3 mm		pereiopody bez pohlavního rozlišení	ex. troj., na konci nese dva výběžky, end. nese tyčinkovitý výběžek	ex. čtyřhranný, end.: na dist. čl. z vnitřní strany chitinová destička, konec end. zaoblený		

<i>Trichoniscoides helveticus</i>	N: 5 čl., 1.-3. čl. k. a š., 4. a 5. d. a štíhlý B: 3 čl., štěteček d. brv	1 očko, někdy barevně výrazné, někdy málo viditelné	ex. dl., šídlovité, end. slabší, kratší	na konci uťatý až široce zaoblený	malé hrbolky uspořádané ve dvou příčných řadách	variabilní, oranžové, světle růžové, bílé	d. 3-5 mm	na ep. nejsou šikmé obl. valy	I: troj.; m: stejně d. jak š. C: málo širší než delší	ex. troj., na zevním okr. hluboký zářez; end. 2-čl., dist. zúžený, na konci jemné šikmé vrásky	podobné u obou pohlaví	ex. čtyř- nebo troj., z. roh prodloužený, na něm oba výběžky end. zkrácený, na konci obrvená tyčinka	ex. lichoběžníkovitý, konec end. rozvětvený, hákovitě ohnutý	3.-5. pl. slabě vyvinuty	širší než delší, se zaobleným předním okr., velké postr. 1.
<i>Trichoniscus crassipes</i>	B: 3-4 čl. nezřetelné, štěteček brv	3 očka	ex. dl., šídlovité, end. slabší, kratší	příčně uťatý	hladký	hnědé	d. 2-3 mm	na ep. nejsou šikmé obl. valy	ex. troj.; m: stejně d. jak š. C: málo širší než delší	ex. troj., na zevním okr. hluboký zářez; end. 2-čl., dist. zúžený, na konci jemné šikmé vrásky	na ep. nejsou šikmé obl. valy	ex. troj., na zevním okr. hluboký zářez; end. 2-čl., dist. zúžený, na konci jemné šikmé vrásky	ex. příčně obdélníkový end. 2-čl., bazální k., konečný čl. d. bičíkovitý konec, před středem dvě šikmé řady hřebínků	ep. 3.-5. pl. slabě vyvinuty	nadykadlová čára tvaru V, postr. 1. dobře vyvinuté
<i>Trichoniscus noricus</i>	B: 3-4 čl. nezřetelné, štěteček brv	3 očka	ex. dl., šídlovité, end. slabší, kratší	příčně uťatý	hladký	hnědé	d. ♂ 3 mm, ♀ 3,9 mm	na ep. nejsou šikmé obl. valy	C: aspoň 1,5x delší než širší, nejširší ve 2/3 d.; M: poměrně k.	ex. troj., vně jen 2-3 mělké vroubky, konec široce zaoblený end. bazální čl. tlustý, konec šikmo rýhován	na ep. nejsou šikmé obl. valy	ex. troj., vně jen 2-3 mělké vroubky, konec široce zaoblený end. bazální čl. tlustý, konec šikmo rýhován	ex. příčně obdélníkový, stř. část rozšířená; end. silný, z. zúžená část k.	ep. 3.-5. pl. slabě vyvinuty	nadykadlová čára tvaru V, postr. 1. dobře vyvinuté
<i>Trichoniscus provisorius</i>	B: 3-4 čl. nezřetelné, štěteček brv	3 očka	ex. dl., šídlovité, end. slabší, kratší	příčně uťatý	hladký	žluto až rudohnědé	d. ♂ asi 3,2 mm, ♀ 3-3,5 mm	na ep. nejsou šikmé obl. valy		ex. na vnějším okr. kolenovitý výběžek, za zářezem na vnějším okr. bez knoflíkovitého výběžku	na ep. nejsou šikmé obl. valy	ex. na vnějším okr. kolenovitý výběžek, za zářezem na vnějším okr. bez knoflíkovitého výběžku	ex. příčně obdélníkový end. 2-čl., k. bazální, d. koncový	ep. 3.-5. pl. slabě vyvinuty	nadykadlová čára tvaru V, postr. 1. dobře vyvinuté
<i>Trichoniscus pusillus</i>	B: 3-4 čl. nezřetelné, štěteček brv	3 očka	ex. dl., šídlovité, end. slabší, kratší	příčně uťatý	hladký	žluto až rudohnědé	d. 3-4 mm, ♂ byvá menší než ♀	na ep. nejsou šikmé obl. valy	C: aspoň 1,5x delší než širší, nejširší v 1/2 d.; M: d.	ex. štíhlý, vně hluboký zářezem, v něm k. brvy, za zářezem knoflíkovitý výběžek,	na ep. nejsou šikmé obl. valy	ex. štíhlý, vně hluboký zářezem, v něm k. brvy, za zářezem knoflíkovitý výběžek,	ex. příčně obdélníkový end. 2-čl., k. bazální, d. koncový	ep. 3.-5. pl. slabě vyvinuty	nadykadlová čára tvaru V, postr. 1. dobře vyvinuté
<i>Trichoniscus pygmaeus</i>	B: 3-4 čl. nezřetelné, štěteček brv	3 očka	ex. dl., šídlovité, end. slabší, kratší	příčně uťatý	hladký	pigment chybí téměř nebo úplně	d. 2-2,5 mm	na ep. nejsou šikmé obl. valy	C: ani ne 2x tak d. jak š., se 2 hrbolky	ex. troj., vně s mělkým zářezem, bez brv	na ep. nejsou šikmé obl. valy	ex. troj., vně s mělkým zářezem, bez brv	ex. příčně obdélníkový end. s k. bazální a d. koncovým čl., zakulacený hrot	ep. 3.-5. pl. slabě vyvinuty	nadykadlová čára tvaru V, postr. 1. dobře vyvinuté

Tab. 6: Tabulka znaků čeledi **Oniscidae**.

druh	anteny	oči	uropody	telson	povrch	zbarvení	velikost	pereiionity	7. pereioopod ♂	1. pleopody ♂	2. pleopody ♂	pleonity	hlava
<i>Oniscus asellus</i>	N: 5. čl. B: 3 čl., 2. čl. menší	18-22 oček, velké	d. protopodit, ex. dl. šídlovité	silně protáhlý, špičatý	zrnitý, hrbolatý	tmavošedé, světlé skvrny, okr. tergítů světlé	d. až 18 mm	z. okr. 1.-3. nevykrojen	I: na okr. i 5 nebo šest oblých hrbolků	ex. vně hluboce vykrojený, end. s 2 hroty	ex. dlouze a štíhle vytažen, end. s velmi jemnou, štíhlou špičkou, zřetelně přesahuje ex.	ep. dobře vyvinuty, okr. 5. pl. sahá téměř ke konci telsonu	na čele výrazná lišta, protažená vpřed ve tvaru silně tupého úhlu , velké postr. l.

Tab. 7: Tabulka znaků čeledi **Cylisticidae**.

druh	anteny	oči	uropody	telson	povrch	zbarvení	velikost	pereiionity	7. pereioopod ♂	1. pleopody ♂	2. pleopody ♂	pleonity	hlava
<i>Cylisticus convexus</i>	B: 2 čl., asi stejně d., B kratší než 5. čl. násadce	20-25 oček	protopodit velký, ex. dl., štíhlé	dlouze špičatý, klenutý	skoro hladký, ep. jemně zrnité	šedé, šedohnědé, bělavé skvrny – pruh nad ep.	d. 10-14 mm š. 4-5,5 mm	z. okr. 1. vykrojen, další dva okr. téměř či úplně rovný, n. l. zřetelné, na 4. per. daleko od postr. okr.	Bas: bez štětín, kromě chomáčku na dist. konci; I: kartáčky hustých brv	ex. trojí., vnitřní okr. široce zaoblený, z. roh oblý, četné ostny; end.: silně vně ohnutý hrot	ep. dobře vyvinuty, ep. 5. pl. se dozadu sbíhají		postr. l. k., š., mezi postr. a stř. l. š. výkroj

Tab. 8: Tabulka znaků čeledi **Trachelipodidae**.

druh	anteny	oči	uropody	telson	povrch	zbarvení	velikost	pereiionity	7. pereioopod ♂	1. pleopody ♂	2. pleopody ♂	pleonity	hlava
<i>Protracheoniscus major</i>	B: 2 čl., 1. čl. delší	asi 20 oček	ex. u ♂ značně delší než u ♀	krátce troj., s tupou špičkou	lehce vrásčitý, pokrytý k., hustými chlupy	šedohnědé, světlé skvrny, ep. na okr. světlé	d. ♂ do 18 mm, ♀ do 15 mm	n. l. zřetelné, na 3. a 4. per. výrazně posunuty ke středu	I: k., na horní straně hřeben s ostny a pol. chloupeků	ex. delší než širší, zevnitř tracheální pol., end. silný, ale štíhlý, slabě ohnutý vně, na konci řádka chlupů	end. štíhlý		asi dvakrát tak š. jak d., malé postr. l., na hřbetní straně slabě vyhloubeny
<i>Protracheoniscus politus</i>	B: 2 čl., 2. čl. delší	asi 20 oček		relativně k., ze strany obl. až úhlové prohnutí, na konci špičatý	hladký	tmavohnědé, mramorování světlými skvrnami	d. ♂ do 7,5 mm, ♀ do 9,5 mm, š. 3-4,5 mm	n. l. leží ve stejné výšce	I: na spodním okr. silně prohnutý, svrchu vyklenutí, osten	ex. d. než š., vně trach. pol., end. zavalitý, silný, hrot ohnut vně, vně zoubkovaný,	end. štíhlý		postr. l. malé, čelní lišta vyklenuta dopředu
<i>Trachelipus difficilis</i>	B: 2 čl., oba přibližně stejně d.	mnoho oček	ex. přesahují telson i 5. ep.	jen málo delší než z. cíp 5. ep., na straně zaobleně tupouhlý	dost zploštělý, slabé hrbolky	tmavohnědé, na bázi ep. světlé skvrny, žluté mramorování	d. 10-12 mm, š. 6-7 mm	1.-3. mají z. okr. po stranách hluboce vykrojený, chybí valy na z. rozích ep., ž. p. blízko okr.,	I: dorzální hrbol, pol. chlupů, není šikmá lišta, m.: nemá shora pol. chlupů C: na horní straně kýl	ex. vytažen v d. úžce zašpičatělý výběžek end. zužuje se, vybíhá v hrot, není ohnut na stranu		ep. dobře vyvinuty, ep. 5. pl. se dozadu rozbíhají	stř. l. slabě vyvinut, velké postr. l., široce zaoblené

<i>Trachelipus nodulosus</i>	B: 2 čl., 1. čl. kratší	mnoho oček	protopodit š., příčně uťatý, ex. silné, přesahují telson i 5. ep., end. málo přesahují telson	přední část š., z. zúžená, špičatá	klenutý, oploštělé hrbolky	břidlicově šedé, světlé skvrny na bázi ep.	d. 8-12 mm š. 4-6 mm	1.-3. mají z. okr. po stranách hluboce vykrojený, ž. p. velká, na 2.-4 per. nejvýše 2x tak daleko od z. jako od vnějšího okr.	I: na spodní str. skoro rovný, C: svrchu nízký hřeben	ex. vytažen v d. úzký výběžek end.: na konci drobné chloupky	ep. dobře vyvinuty, ep. 5. pl. se dozadu rozbíhají	postr. 1. dobře vyvinuty; stř. 1. slabě vyvinut, zaoblený; mezi postr. a stř. 1. obl. prohnutí
<i>Trachelipus rathkii</i>	N: 2. a 3. čl. mírně vyvinuté chloupky B: 2 čl.	mnoho oček	protopodit zvenci dovnitř uťatý, ex. přesahují telson i 5. ep.	troj., širší než delší, postr. okr. konkávní	ploše klenutý, drobné i hrubší hrbolky	variabilní, černošedé, hnědé, žlutohnědé, světlé skvrny, ♂ většinou tmavší	d. 12-15 mm š. 5,5-6,5 mm	1.-3.:z. okr. po str. hluboce vykrojený, ep. protaženy vzad, podlouhlé valy, ž. p. blízko okr.	I:svrchu pol. s ostny M: svrchu ploška s chloupky C: svrchu kýlovité rozšíření	ex. š., k. výběžek, tracheální pol., end.: zužuje se, hrot ohnut navenek	ep. dobře vyvinuty, ep. 5. pl. se dozadu rozbíhají	úhel mezi stř. a postr. č. 1. tupý, zaoblený, stř. 1. slabě vyvinut
<i>Trachelipus ratzeburgii</i>	N: 3. čl. nese na dist. konci jeden zub B: 2 čl.	mnoho oček	protopodit k., š., příčně uťatý, ex. přesahují telson i 5. ep.	troj., ploché, špičatý	klenutý, na hřbetě oploštělé hrbolatý, na ep. slabší hrbolky	tmavě šedé, nad ep. bělavé skvrny, z. rohy ep. oranžové až červené	d. 10-14 mm š. 5-7 mm	1.-3. mají z. okr. po stranách hluboce vykrojený, ep. 1. per. protaženy vpřed	I: ze spodu téměř rovný, šupinaté pol. s ostny C: ze 3/4 obl. hřeben	ex.: výběžek, svrchu ze 2/3 tracheální pol., ostny en: hrot dutě vykrojen	ep. dobře vyvinuty, ep. 5. pl. se dozadu rozbíhají	úhel mezi stř. a postr. č. 1. ostrý až pravý, špičatý, stř. 1. velký
<i>Porcellium collicola</i>	B: 2 čl.	mnoho oček	ex. krátce vřetenovité	jazykovitý, na konci zaoblený, ploché	klenutý, zrnitý	variabilní, žlutý a hnědý mramor	d. 4-5 mm š. 2-3 mm	1. po stranách obl. vykrojen	I: vně nepatrný výběžek, zevnitř brvy, k. chlupy	en: 1/2 velmi š., zužuje se, hrot zevně mělce prohlouben	ep. 5 pl. lehce rozbíhavé	troj. stř. 1., postr. 1. úzké, d., trochu rozbíhavé
<i>Porcellium conspersum</i>	N: 5 čl. B: 2 čl., d. asi jako 5. čl. násadce	mnoho oček	protopodit k., na konci šikmo zkosený ex. krátce vřetenovité	jazykovitý, na konci zaoblený, ploché	silně klenutý, zrnitý, hrbolky	variabilní, žlutý a hnědý mramor	d. 6-8 mm š. 3-4 mm	1. po stranách ostře vykrojen	I: vně protáhlý výběžek, zevnitř hojně d. trny	en: 1/2 velmi š., zužuje se, hrot ohnut zřetelně vně	ep. 5 pl. rovnob. nebo sbíhavé	troj. stř. 1., postr. 1. úzké, d., trochu rozbíhavé

Tab. 10: Tabulka znaku čeledi **Armadillidae**.

druh	anteny	oči	uropody	telson	povrch	zbarvení	velikost	pereiionity	7. pereioopod ♂	1. pleopody ♂	2. pleopody ♂	pleonity	hlava
<i>Armadillidium nasatum</i>	B: 2 čl., oba čl. asi stejně d.	mnoho oček	ex. silně rozšířeny, delší než širší, vyplňují prostor mezi telsonem a 5. pl.; end. tyčinkovitě, obrvené	štíhlý, delší než š. (na bázi)	téměř hladký, slabě zrnitý	šedavé, hnědé, světlé mramor., někdy světlé skvrny splyvají	d. 10-13 mm š. 4,5-6 mm	ep. 1. per. nejsou ohrnuty ven, 1. per. po stranách úhlovitý zářez	I: stejné d. jako Bas, na dist. konci pol. brv M: na bázi zespad není výběžek	ex: d., jazykovitý výběžek, čtené trny end: konec zevně ohnut	ex. není vroubkovaný.	ep. dobře vyvinuty	na čele troj. ploténka, vyčínivá horním okr. vysoko nad temeno; tyk. 1. šikmo troj.
<i>Armadillidium opacum</i>	B: 2 čl., 2. čl. delší	mnoho oček	ex. silně rozšířeny, tvar lichoběžníku, vyplňují prostor mezi telsonem a 5. pl.; end. tyčinkovitě, obrvené	š., d. = š. na bázi, konec široce uťatý	hladký, jemně tečkovaný	variabilní, šedé, černé, hnědé, různě vyvinuté skvrny, mohou se seskupovat v pruhy	d. 8-12 mm š. 4-5,5 mm	ep. 1. per. nejsou ohrnuty ven, z. okr. 1. per: obl. zářez	I: na dist. konci není vroubkovaný, zevnitř několik ostnů end: hroty neohnuty ven	ex. dlouze protažený, rovně zakončený, není vroubkovaný	ex. dobře vyvinuty	ep. dobře vyvinuty	na čele troj. ploténka, vyčínivá horním okr. málo nad temeno, tyk. 1. oblé, okr. ztuštělý, ohmutý vzhůru
<i>Armadillidium pictum</i>	B: 2 čl., 2. čl. asi 2-3x delší než 1.	mnoho oček	ex. silně rozšířeny, vyplňují prostor mezi telsonem a 5. pl.; end. tyčinkovitě, obrvené	troj., na konci úzce zaoblen	silně klenutý, lesklý, jemně hustě tečkovaný	světlé až černohnědé, 6 řad světlých skvrn	d. 6-8 mm š. 3-4 mm	z. úhly ep. 1. per. zahrocené	I: dist. málo rozšířen, dole bez brv M, C: zespad stejně silné husté brvy	ex: zaobleně lichoběžníkovitý, větší počet silných trnů en: silně ohnut	ex. silně vně ohnut, zevnitř hustě, jemně chlupatý	ep. dobře vyvinuty	na čele troj. ploténka, přední čelní lišta slabší než z., sahá k okr. očí
<i>Armadillidium pulchellum</i>	B: 2 čl., 2. čl. 3x delší než 1.	mnoho oček	ex. silně rozšířeny, vyplňují prostor mezi telsonem a 5. pl.; end. tyčinkovitě, obrvené	jazykovitý, na bázi širší než delší, na konci široce zaoblen	hladký, jemně tečkovaný	hnědé, 4 řady světlých nebo červených skvrn, 7. per. černý	d. 4,5-6 mm š. 2,2-3 mm	z. úhly ep. 1. per. uťaté	I: ke konci rozšířen, zespad brvy C: d. husté ostny M: slabší řidší ostny	ex: zaobleně srdcovitý, na okr. trach. pol. vroubký, end. se pomalu zužuje, konec vně ohnut	end. sotva přesahuje ex., ex.: na okr. trach. pol. vroubký	ep. dobře vyvinuty	na čele troj. ploténka, přední čelní lišta silnější než z., sahá k okr. hlavy
<i>Armadillidium versicolor</i>	B: 2 čl.	mnoho oček	ex. silně rozšířeny, vyplňují prostor mezi telsonem a 5. pl.; end. tyčinkovitě, obrvené	široce zaoblen	klenutý, hladký, lesklý, jemné tečky (pod lupou)	tmavě hnědé, tmavě olivově hnědé, světlé skvrny	d. 8 – 10 mm š. 4 – 4,5 mm	ep. 1. per. nejsou ohrnuty ven, 1. per. po stranách úhlovitý zářez	I oproti M není prodloužen, M: na bázi výběžek C: 2x delší než široký	ex: š., dozadu vybíhá ve zřetelný I.		ep. dobře vyvinuty	na čele troj. ploténka, nevyklenutá, z ní zřetelná jamka
<i>Armadillidium vulgare</i>	B: 2 čl., 1. čl. o něco kratší	mnoho oček	ex. silně rozšířeny, tvar lichoběžníku, vyplňují prostor mezi telsonem a 5. pl.; end. tyčinkovitě, obrvené	asi tak d. jak š., zaobleně příčně uťatý	silně klenutý, hladký, lesklý, jemné tečky (pod lupou)	variabilní, černá, hnědá, šedá, bez kresby, nebo světlé skvrny	d. 12 – 17 mm š. 6 – 8 mm	1., 2. po stranách lehce vykrojeny, ep. 1. per. nejsou ohrnuty ven	I: d., zespad konkávní, svrchu skupina ostnů, M: velmi k., ani 1/2 d. isch., zespad slabé brvy	ex: velmi š., dozadu jazykovitě protažen, end. se zužuje, konec hákovitě ohnut ven	ex. není vroubkovaný	ep. dobře vyvinuty	na čele troj. ploténka, přiléhá těsně k temeni, tyk. 1. tvar lichoběžníku

<i>Armadillidium zenckeri</i>	B: 2 čl., 2. čl. asi 2x delší než 1.	mnoho oček	ex. silně rozšířeny, vyplňují prostor mezi telsonem a 5. pl.; end. tyčinkovitě, obrvené	asi tak d. jak š., troj., úzce zaoblen	klenutý, matný, velmi jemně a hustě šupinatý	černo hnědé, černošedé, světlé skvrnky	d. 8 – 10 mm š. 3,5 – 4,5 mm	ep. 1. per. nejsou ohrnuty ven, z. okr. 1. per: obl. zářez	I oproti M. není prodloužen, M: na bázi zespod není výběžek	ex: asi tak š. jak d., četné trny end. přímý, konec slabě ohnut, hrot zaoblený	ex. není vroubkovaný	ep. dobře vyvinuty	na čele troj. ploténka, vyklenutá, za ní zřetelná jamka, tyk. 1. troj., nezesílené, neohrmuté
<i>Paraschizidium roukali</i>	k., silné, mají chloupky, drobné šupinky, B: 2 čl., 1. čl. 1/3 d. 2.	chybí	protopodit š., ex. ploché, velmi š., zevnitř vykrojeny	d., konec zaoblený, dvě jemné příčné líšty	husté, jemné, d. chloupky	bez pigmentu	d. 2,5 mm	přední cípy ep. 1. per. silně vytaženy dopředu, z. okr. nepatrně vykrojen					zřetelná čelní ploténka, tykadlové l. jen naznačeny

Tab. 9: Tabulka znaků čeledi **Porcellionidae**.

druh	anteny	oči	uropody	telson	povrch	zbarvení	velikost	pereionity	7. pereio pod	1. pleopody ♂	2. pleopody ♂	pleonity	hlava
<i>Porcellionides pruinus</i>	šupinky, anteny delší než 1/2 těla B: 2 čl., 1. čl. delší	silně klenuté, asi 20 oček	end. silně přesahuje telson	široce troj., špičatý, plochý, na konci prohloubený	hrbolky	hnědé, někdy do červená, ožiněný – zmizí při navlhčení, pereio pody světlé	d. 9-12 mm š. 4-5 mm	na 2.-4. příčně seskupené hrbolky, z. okr. 1. stejnoměrně zaoblený, 7. široce vykrojen, ž. p. malá	bez pohlavního rozlišení	ex.: tvar variabilní, end. rovnoměrně zakulacený hrot, na vnitřním okr. řada štětín	ex. rovnoměrně vykrojený vnější okr., end. štíhlý	ep. málo vyvinuty, z. roh 3.-5.pl. špičatě vytažen dozadu	na čele lišta ve tvaru V, malé zaoblené postr. 1.
<i>Porcellio dilatatus</i>	N: 2. a 3. čl. s malým zoubkem B: 2 čl., stejně d.	mnoho oček	ex. u ♂ lopatkovitě rozšíření, u ♀ protáhle vejčité	svrchu klenutý, na bázi š., na konci jazykovitě zaoblený	plochý, hustě, drobně zrnitý	šedé, šedohnědé až hnědé, po str. světle mramor., ep. světlejší, stří. čelní 1. tmavý	d. 12-15 mm š. 6-9 mm	1.-3.:z. okr. po str. hluboký výkroj, ep. vzad do ostrých cípů, podlouhlá ž. p.	I: na spodu konkávní, d. husté brvy, C: konvexní kýl, vybíhá v tmovitý výběžek	ex: boční okr. vykrojen, š. mediální 1., trach. pol. i na 1., ostny, hrot end. zevně nepatrně ohnut	ep. velké, d.	ep. velké, d.	stř. 1. troj., postr. úzké, báze stř. 1. 2x širší než báze postr.
<i>Porcellio laevis</i>	d. asi jako 1/2 těla B: 2 čl.	mnoho oček	prot. napříč uřatý, ex. u ♂ až 2x delší než u ♀	špičatý, protáhlý, svrchu žlábkovitě prohlouben	téměř hladký, mírně klenutý	tmavě šedé, šedohnědé, dvě řady bělavých skvrn, zespod světlé, žlutohnědé	d. 12-18 mm š. 6-9 mm	zřetelné n. 1., zářez na stranách 1. velmi mělký, 4.-7.: z. rohy protaženy vzad; ž. p. kulové	I: zespod rovný M: zespod slabě konkáv. C: bez rozšíření	ex. ve vnitřní části směrem vzad d. zašpič. výběžek, hrot end. lehce vně ohnut	end. s tenkým hrotem	ep. době vyvinuty, na z. okr. drobné uzlíčky,	velké postr. 1., zaoblené, ohnuté nahoru, stř. 1. malý, tupě troj.
<i>Porcellio montanus</i>	N: 2. a 3. čl. k. zuby B: 2 čl., asi stejně d.	mnoho oček	protopodit široce seřiznutý, ex. mírně d., end. málo přesahují telson	od 1/3 d. silně zúžen, špičatý, svrchu mělké žlábký	skoro hladký, na ep. hrbolky	tmavě šedé, světlé skvrny, hroty ep. bělavé, ♂ zpravidla tmavší	d. 10-15 mm š. 6-7 mm	1.: na z. okr. hluboký zářez ž. p. poloeliptické, n. 1. zřetelné	I: na konci velké pol. chloupků M: pol. chloupků, ostny C: nejš. v 1/2	ex.: ve středu jazykovitý zašpič. 1. end. před koncem vykrojen, hrot rozeklán	ep. mírně d.	ep. mírně d.	stř. 1. ve tvaru mírného oblouku, postr. 1. velké; mezi postr. a stř. 1. tupý úhel
<i>Porcellio scaber</i>	N: 2.-4. čl. s ostrým zoubkem B: 2 čl.	mnoho oček	protopodit napříč uřatý, kratší než ep. 5. pl., ex. ♂ delší než ♀	na bázi š., z. špičatá část asi 2x delší než bazální část	klenutý, hustě a ostře zrnitý	variabilní, u ♂ převládá tmavě šedé, černé, u ♀ světlé, hnědé, šedé, zelenošedě mramor.	d. až 18 mm	1.-3. na stranách hluboce vykrojeny, ep. protaženy v ostré cípy ž. p. malá, oválná, n. 1.	I: zespod konkávní, husté brvy C: na dist. konci zaoblen	ex. š., skoro tvar lichoběžníku end. na bázi š., hrot zevně odchýlen, rozeklaný	ep. době vyvinuty, dozadu ohnuté, u 5. pl. se málo rozbíhají	ep. době vyvinuty, dozadu ohnuté, u 5. pl. se málo rozbíhají	č. stř. 1. velký, široce troj.; postr. 1. oblé, mezi postr. a stř. 1. oblý tupý úhel
<i>Porcellio spinicornis</i>	N: na 2. čl. velký konečný zub B: 2 čl., 1. čl. delší	mnoho oček	protopodit příčně uřatý, ex. ♂ delší než ♀	na bázi š., poměrně k. špička, svrchu žlábek	ostře hrbolky	hlava a pleon černé, hrud' pestrá: hnědá a žlutá až bílé skvrny; telson a ep., světlé	d. 12-15 mm š. 5-7 mm	1.-3. na stranách hluboce vykrojeny, ž. p. a n. 1. zřídka jasně vidět	I: zespod lehce konkávní, pol. chlupů C:svrchu obl. hřeben	ex. ve středu k., š., oblý 1. en: hrot nepatrně do strany	ep. době vyvinuty	ep. době vyvinuty	č. 1. silně vyvinut, úhel mezi postr. a stř. 1. pravý až ostrý